

HET DAMSPEL

HET MAGAZINE VOOR ALLE DAMLIEFHEBBERS

JUNI 2011 · 103E JAARGANG NR. 2

Jan Groenendijk
jeugdspeler
van het jaar

pagina 24

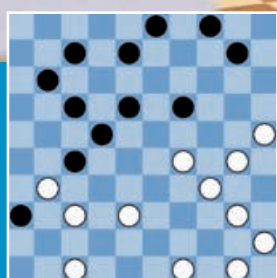
Nieuw:
Frits Luteijn
over strategie

pagina 22

**VIJFDE
WERELDTITEL
VOOR
ALEXANDER
GEORGIEV**

pagina 12

FOTOGRAAF: GEB KOS

Wit speelt en wint! Op tempo binnen 15 zetten.

Eerste publicatie. Auteur: Andreas Kuyken

Oplossing in het volgende nummer.

„13-19 is idioot.”

Situatie op foto en in diagram na 31. 49-43 van Ndjofang. Commentaar van deskundige toeschouwers op het internet.

Zetnr	Zet Wit	Resttijd Wit	Zet Zwart	Resttijd Zwart
31.	49-43	00:06:58	7-12	00:12:39
32.	45-40	00:03:28	12-18	00:09:07
33.	34-29	00:03:04	13-19?	00:07:21

Tjalling Goedemoed: „Ik snap niks van wat Georgiev in het late middenspel doet. Zwart heeft de hele partij beter gestaan en gaat nu prutsen. Na 33... 14-19 staat zwart goed, al zal het niet winnen. 33... 13-19 is idioot.”

34.	29x20	00:03:02	15x24	00:07:19
35.	40-34	00:02:01	18-23	00:07:13
36.	34-29	00:01:35	23x32	00:05:07
37.	29x20	00:01:35	19-24?	00:04:54

Goedemoed: „Teruggeven met 37... 19-24 is zwak. Beter is 37... 32-37 38. 20-15 9-13 waarna 39. 25-20 14x25 40. 15-10 wordt beantwoord met 40...27-32 =.”

38.	20x29	00:01:33	32-37	00:04:54
39.	39-34	00:01:33	9-13	00:04:27
40.	34-30	00:01:11	8-12?	00:04:27

Goedemoed: „En vervolgens ziet Georgiev het doorbraakzetje van Ndjofang over het hoofd? Eigenlijk gewoon heel slecht! Of is Georgiev zo sportief om het publiek ook wat te gunnen?”

41.	33-28	00:01:04	22x42	00:04:10
42.	43-38	00:01:04	42x24	00:04:00
43.	30x10	00:01:02	27-31	00:03:34
44.	36x27	00:01:01	37-41	00:03:32
45.	10-4	00:00:59	3-9	00:03:23
46.	4-15	00:00:59	41-46	00:02:54
47.	15-33	00:00:47	46-23	00:00:48
48.	33x6	00:00:44	23-45	00:00:46
49.	6-50?	00:00:44		

Eric van Dusseldorp: „Paul Sier denkt dat 49. 25-20 wint. Dat klopt. Ook 6-33 wint. Even uitgaan van Siers suggestie. 49. 25-20,... Kingsrow doet hier heel moeilijk over en besluit pas laat dat het gewonnen is. 49..., 12-18; 50. 6-50!!,... Heel verrassend. Wit laat (9-14) gewoon toe. 50..., 9-14 (toch de beste); 51. 20x9, 13x4; 52. 35-30! en nu heeft zwart last van de hopeloze communicatie tussen de dam op 45 en de schijf op 18. 52..., 18-23; 53. 30-25, 23-29; 54. 25-20, 4-9; 55. 20-15, 9-14; en nu geen 50-28 wegens doorlopen van schijf 29, maar 56. 48-43 [27-22 wint ook], 29-34; 57. 50-39, wel de enige winst! 34-40; en nu bijvoorbeeld 58. 39-50 maar er zijn nog vijf andere zetten die ook winnen.”

49.			12-18	00:00:40
50.	25-20	00:00:42	9-14	00:00:36
51.	20x9	00:00:39	13x4	00:00:35
52.	35-30	00:00:38	18-23	00:00:18
53.	27-22?	00:00:16		

Van Dusseldorp: „Even de gemiste winst op de 53e zet iets uitgebreider. Van belang is dat de zwarte schijf op 23 en de zwarte dam op 45 niet van elkaar houden. Ze lopen elkaar zelfs in de weg. Het sterkste spel van beide kanten: 30-25 (23-29) 25-20 de enige (4-9) 20-15 de enige (9-14) 48-43 [27-22 wint ook] (45-40) 50-45 de enige (40-34) en nu winnen zowel 43-38 als 27-22. Dacht Ndjofang dat hij geen 50 zetten had? Jammer!”

53.			45-40	00:00:06
54.	22-17	00:00:03	23-28	00:21:07
55.	50x22	00:55:40	16-21	00:20:52
56.	30-25	00:51:35	21x12	00:20:36
57.	22-50	00:51:13	40-23	00:20:09
58.	50-44	00:47:43	4-10	00:18:12

Uitslag: 1+ – 1-

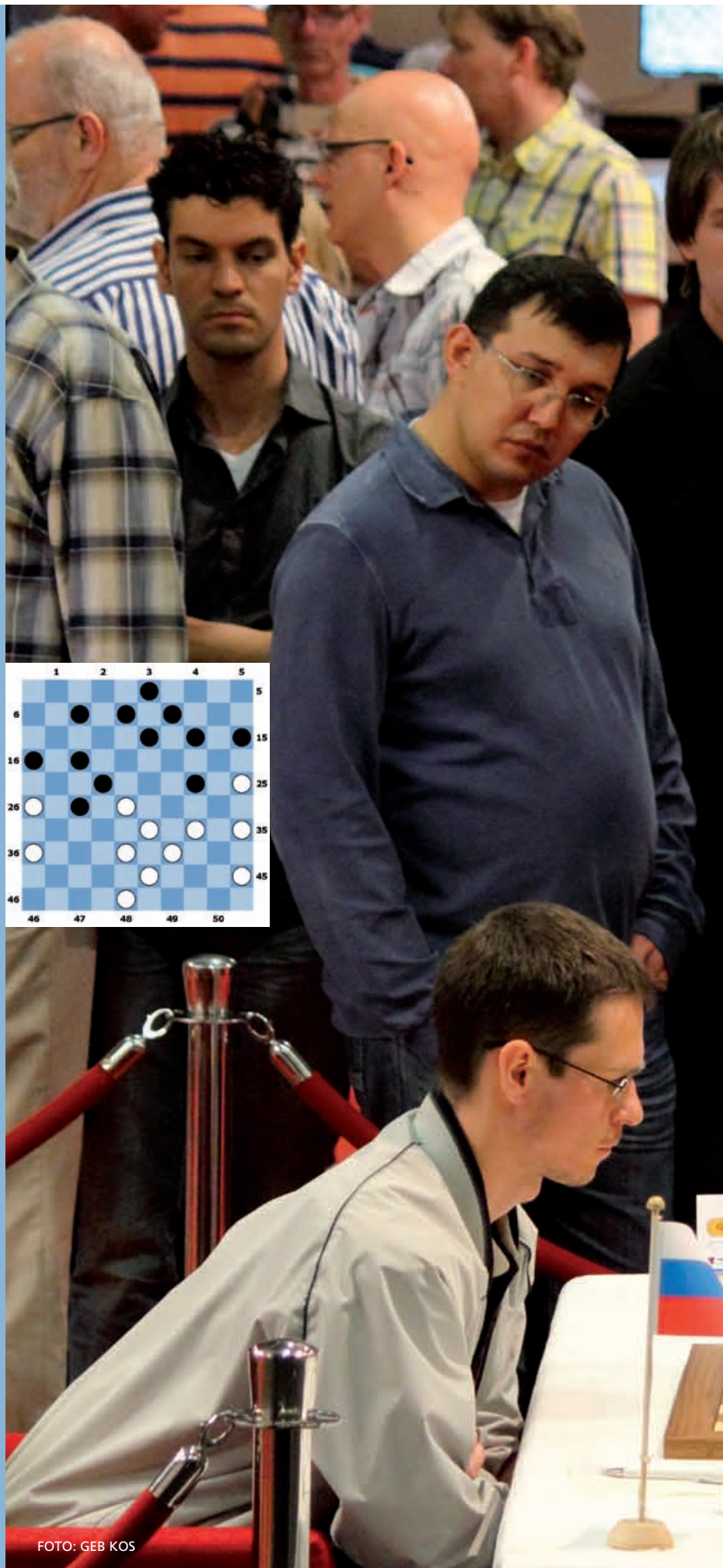

FOTO: GEB KOS

SHANGHAI

TEKST EN FOTO: WIEGER WESSELINK

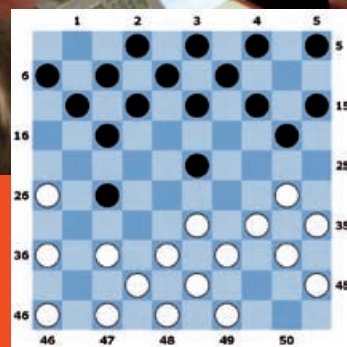
In mei was ik in Shanghai, waar toevallig net het Chinese ploegenkampioenschap gehouden werd. Dus maakte ik van de gelegenheid gebruik om daar een kijkje te nemen. Van tevoren was ik vol vertrouwen dat ik de weg kon vinden vanuit het metrostation, maar ter plekke bleek dat danig tegen te vallen. Het vragen van de weg lukt nog wel, maar het begrijpen van de antwoorden is een ander verhaal. Na een paar keer van het kastje naar de muur te zijn gestuurd, besloot ik uiteindelijk een fietstaxi te nemen. Met een brede grijns leverde deze me 200 meter verderop af bij het gezochte hotel. Het ploegenkampioenschap wordt met drietallen gespeeld, waarbij elk team bestaat uit twee heren en een dame. In totaal waren er meer dan 100 dammers actief. De strijd op de 64 velden werd gewonnen door Shanghai, terwijl de provincie Hubei op de 100 velden de sterkste was.

(Enkele foto's staan op <http://www.win.tue.nl/~wieger/dammen/shanghai>)

Hiernaast een fragmentje waar ik getuige van was. De met zwart spelende Gao Wenlong speelde hier 12-187, waarna zijn tegenstander Wang Wensong toesloeg met de damcombinatie 1. 36-31 27x36 2. 37-31 36x27 3. 33-28 23x32 4. 30-24 20x29 5. 34x1.

Desondanks wist hij de partij niet te winnen.

COLOFON

HET DAMSPEL

officieel orgaan van de KNDB

103e jaargang nr. 2, juni 2011

Inleverdatum kopij volgend nummer:

25 JULI 2011

Uw toernooi in Het Damspel?
Neem contact op met de redactie.

DAMNOTATIE

01	02	03	04	05
06	07	08	09	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25
26	27	28	29	30
31	32	33	34	35
36	37	38	39	40
41	42	43	44	45
46	47	48	49	50

www.kndb.nl • damspel.kndb.nl

Redactie

Marcel Kosters en
Martijn van der Klis
hetsydamspel@kndb.nl

Vaste medewerkers

Leo Aliar, Johan Bastiaannet,
Fred Ivens, Ton Sijbrands,
Gep Leeftang, Wim van
Mourik, Leen de Rooij,
Harry de Waard, Herman van
Westerloo, Andreas Kuyken,
Nico Konijn, Erik van de
Weerdhof, Gerard Kolsloot,
Frits Luteijn, Bert Dollekamp,
Paul Visser

Bonds bureau/ Redactieadres

Waarnemend bondsdirecteur:
Johan Haijntink
Worth Rhedenseweg 51
6991 DW Rheden
Postbus 100
6990 AC Rheden
026-4952309 (ook fax)
026-4954198
(ledenadministratie)

bonds bureau@kndb.nl

Postbank 140731
Rabobank 16.11.61.588 t.n.v.
Penningmeester KNDB
Post voor het bestuur via het
Bonds bureau

Abonnement

€ 20,00 per jaar.
Het Damspel wordt onder alle
leden van de KNDB verspreid.
Abonnees zijn lid van de
KNDB.
For subscription rates abroad
please contact bonds bureau@kndb.nl
Pour les tarifs d'abonnements
à l'étranger veuillez contacter
bonds bureau@kndb.nl
Het Damspel is ook
verkrijgbaar in braille. Voor
informatie: CBB, 0341-565477

Bonds bureau FMJD

Orteliusstraat 147/hs
1057 AX Amsterdam
020-6167402

WCDA

G.J. van der Werff,
Burg. Bickerstraat 53
1111 CA Diemen
020-6994090

Kring voor Damsproblematiek

Krijn Hemminga
Saltshof 2013
6604 ER Wijchen
024-3230016
krijnh@gmail.com

NVGD

M. Zandbergen
Fluessen 38
8032 MK Zwolle
038-4551978

Vormgeving

Graficelly, Reeuwijk

Druk

BDU, Barneveld

Het KNDB-lidmaatschapsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december. Aanmelden als lid kan op elk moment van het jaar. Uw lidmaatschap eindigt op 31 december van het jaar waarin u als lid wordt afgemeld. Nieuwe leden (= leden die in het afgelopen jaar nog geen KNDB-lid voor deze vereniging waren) betalen voor de rest van het kalenderjaar waarin zij lid worden een gereduceerde contributie van 5 euro. Dit welkomstarief geldt zowel voor jeugdleden als voor senioren. De normale contributiebedragen per jaar zijn:
• voor senioren € 35 • voor junioren € 25 • voor aspiranten € 20 • voor pupillen en welpen € 15.

INHOUD

TOERNOOIEN

NK dammen Wapenveld	6
NK-debutanten	8
WK dammen	12
Altijd honderden zetten in je hoofd	14
WK dammen	16

RUBRIEKEN

Partij-analyse	10
Kijkjes	19
Kuyken	21
Vuurwerk	23
Zetje Schrap!	26
Problematiek	30
Eindspel	32
Panorama	34

OVERIGE

Jubileumprobleemwedstrijd	18
KNDB informatie	20
Strategie	22
Kort damnieuws	24
Kort damnieuws	27
DamZ en DamXL	28
Toekomst van het damspel	31
Damkalender	33

Jeugddammen in Limburg

pag
28

NK 2011 in Wapenveld

pag
06

WK 2011 in Emmeloord en op Urk

pag
12

Frits Luteijn over strategie

pag
22

Zeeuws Schooldamkampioenschap

Het was een gezellige drukte bij de dit jaar in Lewedorp gehouden strijd om de Zeeuwse schooldamtits. Negentien teams uit Schouwen-Duiveland, Tholen, Zuid-Beveland en Wacheren streden onder toezicht van wedstrijdler Pim Filius om de titels en de

plaatsen in de landelijke halve finales. Met medewerking van veel Zeeuwse dammers die als arbiter optraden verliep het toernooi vlotjes. Veel onderwijzend personeel, ouders en andere belangstellenden waren getuige van spannende wedstrijden met

soms vreugde en verdriet voor de spelers. Op de foto rechts het winnende team bij de welpen van de Prof. Dr Kohnstammschool uit Goes met Rupam Daniëls, Isis de Bie, Famke Lindenberg, Maud den Engelsman en Yarno Jansens. (Foto: Kees Rijk)

VIER DEBUTANTEN, ACHT HOOFDDEKSELS EN EEN DRIEVOUDIG KAMPIOEN

NK van 6 tot en met 16 april in Wapenveld

TEKST EVA HOUTJES FOTO'S HENRI VAN DER BEEK, WAPENVELD

In het zeer rustiek gelegen 'ECR Groot Stokkert' in Wapenveld, in de uitlopers van de Veluwe, leek de serene rust enigszins te worden verstoord door een komen en gaan van damliefhebbers. Buiten verried een KNDB-vlag al dat iets bijzonders gaande was.

De openingszet door burgemeester Inez Pijnenburg aan het bord van Alexander Baljakin (links) en Frerik Andriessen. Arbiter Evert Davelaar kijkt goedkeurend toe.

Bij binnenkomst in de ruime hal wezen kleine bordjes de weg naar het NK. Eenmaal boven gekomen ademde de hele etage 'dammen' uit. Een soort loper in dambordpatroon was uitgelegd om de weg naar de analyseruimte en de speelzaal moeiteloos te kunnen vinden. In de speelzaal aangekomen moest je min of meer over de 'walk of fame', de namen van de Nederlandse Kampioenen van de afgelopen veertig jaar, keurig op jaar gerangschikt. Om zo de spelers en belangstellenden nog eens van de ernst van dit toernooi te doordringen. Want veel is vergankelijk, maar wiens naam eenmaal aan de lijst der kampioenen is toegevoegd, wordt niet zo snel vergeten. Menig bezoeker nam dan ook aandachtig de lijst met namen door, zich er terdege van bewust dat veel van die kampioenen deze tien dagen ook in Wapenveld aanwezig zouden zijn.

SPANNING OPVOEREN

Veel, zo niet alle bezoekers namen ook graag plaats in de analyseruimte. Daar waren niet alleen de partijen via computers te volgen, zoals gebruikelijk bij een dergelijk toernooi. Niemand minder dan Guntis Valneris, wereldkampioen 1994, was aanwezig voor publieksdemonstraties en partijanalyses. Kortom: alle ingrediënten waren aanwezig om de spanning op het bord, waarvan je ieder toernooi hoopt dat deze er zal komen, nauwlettend in de gaten te houden en breed uit te meten met de kenners. Maar ook niet mis waren de discussies rondom de diverse partijen die in de chat op de website werden gevoerd. Met ruim 2000 bezoekers per dag bleek ook nu weer dat de damsport,

mede dankzij het internet, door velen op de voet wordt gevolgd. Diverse liefhebbers volgden de partijen online, om vervolgens ergens in de speelweek toch ook nog even zelf de sfeer (en dennengeur) te komen opsnuiven.

VERRASSINGEN

Het zou het toernooi van Roel Boomstra moeten worden. Immers twee jaar geleden op een derde plaats geëindigd bij zijn debuut, vorig jaar tweede... Dan zou de eerste plaats nu logisch moeten volgen. Maar in een rechtstreeks, zenuwslopend en op zeer hoog niveau gespeeld duel tussen de zittend Nederlands kampioen en de jongste NK-deelnemer, bleek de Arnhemse Abraham nog niet van plan de handdoek in de ring te gooien. Alexander Baljakin nam de handschoen van de jonge Drent op toen deze zeer gewaagd vol in de aanval ging en wist hem af te troeven om er met de winst vandoor te gaan. Dit fraaie duel zou evenwel niet de grootste verrassing blijken...

ZEVEN HOOFDEKSELS, ELF PUNTEN

De grootste (en kleurrijkste) verrassing kwam uit Delft in de persoon van Frerik Andriessen. De student luchtvaarttechniek – net junior af – bood weerstand op een niveau dat velen duidelijk niet verwachtten. Zijn partijen werden regelmatig als voorbeeld genomen bij analyses. Zijn spel is dan ook net zo kleurrijk als zijn uiterlijk. Frerik heeft dit NK zijn visitekaartje duidelijk afgegeven. Zijn naam zal vanaf nu regelmatig in speelzalen en boven borden weergalmen en zeker niet alleen vanwege zijn hoeden en petjes.

Een promotiefeest!

Voor dammers was het NK2011 wellicht „gewoon een NK” zoals dat jaarlijks plaatsvindt. Voor de regio Noord-Veluwe was het een promotiefeestje voor het dammen, dat nog een poosje nasmeult. Want dit NK, waarbij 50% van de deelnemers 30 jaar of jonger was, bood de organisatie gelegenheid een brug te slaan tussen jong en oud. Er waren op de jeugd gerichte nevenactiviteiten zoals een DamZ-toernooi, de PODB-cup en een aanschuifsimultaan tegen Europees pupillenkampioen Jan Groenendijk. Met de kloksimultaan tegen Ben Provoost, een normale simultaan tegen Ton Sijbrands en een demonstratie blindsimultaan door Erno Prosman heeft de organisatie bovendien aan een breed publiek de vele facetten van het dammen getoond.

1. Alexander Baljakin veroverde in Wapenveld met ogenschijnlijk gemak zijn derde titel op rij.
2. Oud-wereldkampioen Guntis Valneris uit Letland gaf iedere dag uitleg bij de partijen.
3. De twaalf NK-finalisten met officials. Op de achterste rij van links naar rechts: organisatie-voorzitter Erik Bakker, Jasper Lemmen, Martijn Rentmeester, arbiter Evert Davelaar, Roel

Boomstra, Michiel Kroesbergen en Kees Thijssen. Op de voorste rij van links naar rechts: Pim Meurs, Alexander Baljakin, Frerik Andriessen, Richard Moser, Edwin Twiest, Ron Heusdens en Martin Dolfing.
4. Met Coca-Cola en een telefoon op speakerstand troostert Erno Prosman zijn onzichtbare tegenstanders...
5. Europees pupillenkampioen

Jan Groenendijk geeft simultaan en slaat een remise-aanbod van KNDB bondscoach Rob Clerc (op voorgrond) af...
6. De bij het NK georganiseerde PODB jeugdcup was goed bezocht.
7. De motoren achter dit NK-evenement in conclaaf: Eva Houtjes en Erik Bakker.
8. De organisatie had ook wereldrecordhouder klok simul-

taandammen Ben Provoost naar Wapenveld gehaald.
9. In de achtste ronde besloot Ron Heusdens om zijn pupil Frerik Andriessen ook op het presentatievlak te bestrijden. Hij kwam met een remise en de schrik vrij...
10. Ton Sijbrands besloot het NK met een 100% simultaanscore. Op de foto speelt hij tegen Nederlands welpenkampioen 2010

Vincent Houtjes.
11. De boog kan niet altijd gespannen staan. Van links naar rechts: Roel Boomstra, Pim Meurs, Jasper Lemmen, Martijn Rentmeester en Mei Jhi Wu.
12. 'Young guns' (van voor naar achter) Martijn Rentmeester, Frerik Andriessen en Jasper Lemmen betreden de speelzaal over de damloper.

Edwin Twiest

Richard Mooser

Door de ogen van de NK-debutanten

EDWIN TWIEST (40)

„Laat de 'goeden' maar tonen dat ze zoveel beter zijn!”

Ik vond het NK erg zwaar, dat zonder meer. Over mijn spel ben ik tevreden, hoewel ik de punten vreselijk weggaf door blunders tegen Pim en Michiel. Ik vind het heel moeilijk om mijn mooiste fragment te bepalen. Een aantal fraaie varianten uit de partij tegen Kees zou niet misstaan. Het strategische offer tegen Martin komt zeker in aanmerking. Het bijzondere plan dat ik voor Roel vond in onze partij en waardoor ik besloot af te haken is aardig, maar mijn keus valt op de partij tegen Michiel omdat ik verloor met een

kinderzetje in een hele kansrijke stand. Niemand snapte dat juist ik – combinatiespecialist – in dit soort dingen trap.

De stand (Zie diagram 1) na **29.48-42**. Uiteraard mag 29... 20-24 nu niet wegens het simpele 30. 39-34 28x48 31. 38-32 enzovoorts. Ook 29...12-18 vond ik vervelend met het oog op 30. 36-31 27x36 31. 38-32.

Daarom besteedde ik mijn aandacht aan 29...20-25. Wit heeft nu maar één serieuze zet, te weten 29. 30-24 19x30 30. 35x24 (na 29. 40-34 14-20 gaat het heel hard) waarna zwart (uiteraard) vervolgt met 30...14-19 31. 24x13 23-29 32. 33x24 28-32 33. 37x28 22x35 34. 49-44 25-30! 35. 24-19 (eerste pointe is dat 35. 36-31 niet mag wegens ...16-21) 30-34 36. 19-14 34-40 37. 44-39 40-45 en ik zag niet hoe het moest winnen na 38. 14-9 (na 38.13-9 4x13 en 39. 14-10 volgt ... 27-32 40. 38x27 17-22 41. 27x9 16-21 42. 26x8 2x15!) maar het antwoord is eigenlijk heel simpel: 38...12-18!! 39. 13x11 04x13 en wit is kansloos omdat na 40.11-6 7-11 41. 6x17 45-50 volgt met simpele winst.

Na dit rijpe beraad besloot ik toch maar **29.... 20-24????** te spelen... Of ik mijn plaatsing te danken heb aan de nieuwe opzet? Ik denk het niet, omdat ik goed speelde

en ook punten heb laten liggen (winst tegen Auke Scholma en Alex van Prinsenbeek), al had ik na een praktisch gewonnen opening ook moeten verliezen van Gerrit Wassink. Over de nieuwe opzet van de kwalificatiewedstrijden voor het Kampioenschap van Nederland kan ik zeggen: gewoon op deze voet verder gaan! Laat de 'goeden' maar tonen dat ze zoveel beter zijn! Het krachtsverschil is niet zo heel erg groot meer. Nu moet iedereen vol aan de bak. Grote nadeel van de huidige kwalificatie opzet is dat er geen barrages zijn bij plaatsingsposities. Voor de finale zelf zou de afschaffing van de plusjes een verbetering zijn. Ik zie liever een plusje als anderhalf punt en een minnetje als een half punt, dan heb je een overzichtelijke (eind)stand.

RICHARD MOOSER (39)

„In de tijdnoodd fase een dot van een winstkans laten liggen.”

Mijn NK is me prima bevallen al had er qua puntenaantal beduidend meer ingezeten. We waren ondergebracht in een prachtige en rustige omgeving en het ontbrak ons aan niets. Het gaat voor de organisatie van 2012 een hele klus worden om dit te evenaren! Met

wat ik zelf in sportief maar vooral mentaal opzicht heb geleerd kan ik weer verder.

Ik kan tevreden zijn met mijn partij tegen Martin Dolfing, al liet ik daar in de tijdnoodd fase een dot van een winstkans liggen.

Ik speelde (Zie diagram 2) **37... 14-20?** waar 37... 23-28! 38.37-32 (38.38-33? 27-32 39.29-24 19x30 40.35x24 32x41 41.36x47 28-32 42.33-29 14-19 en de witte stand is kritiek.) 38...28x37 39.31x42 22-28 zeer goede winstkansen had gegeven. Een leuk moment was de simultaan van pupillenkampioen Jan Groenendijk waarin Jan een remise-aanbod van Rob Clerc resoluut van de hand wees. Misschien

Diagram 1
Michiel Kroesbergen –
Edwin Twiest 2-0

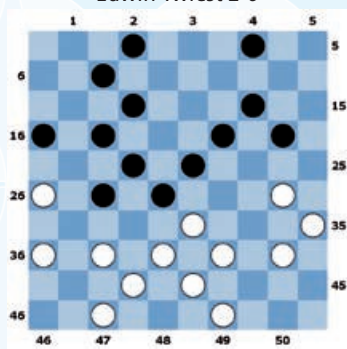
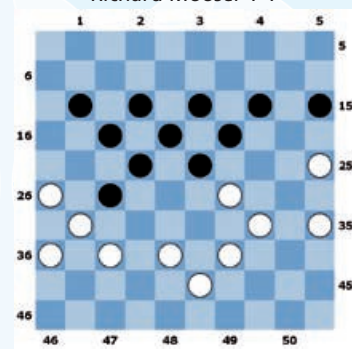

Diagram 2
Martin Dolfing –
Richard Mooser 1-1

Martijn Rentmeester

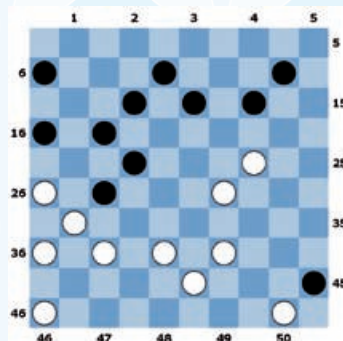
dat Jan alleen de naam maar niet de persoon kende? Dat Jan er vervolgens met harde hand vanaf werd gezet deedde hem niet. Deze jongen komt er wel! Voor mij was de nieuwe kwalificatie opzet prettig omdat deze veel tijd in de provinciale kwalificatiewedstrijden uitspaart. Voor kwalificatie voor de finale zou bij gelijk eindigen misschien een barrage moeten worden ingevoerd. Ongeacht de opzet zal ik aankomend jaar zeker weer met de kwalificatiewedstrijden meedoen omdat het NK 2012 door mijn club SNA Heerhugowaard wordt georganiseerd.

MARTIJN RENTMEESTER (23)

„Ik vond het NK reuze meevallen.”

Wat me vooral verbaasd heeft is hoe we in de watten werden gelegd. Aan de ene kant te begrijpen omdat het bij topsport hoort, maar aan de andere kant hoor je alleen maar mensen klagen. Dat vond ik dus reuze meevallen. Maar ook het NK zelf is me reuze meevallen. Ik had verwacht dat het zwaarder zou worden. Er is voor mij zeker nog ruimte om te verbeteren. Het is jammer dat ik geen partij heb kunnen winnen, maar ik kijk met een goed gevoel terug. Mijn mooiste spelfragment was de gemiste winst tegen Jasper Lemmen. In de diagramstand (Zie diagram 3) had ik 36...14-19 in plaats

Diagram 3
Jasper Lemmen –
Martijn Rentmeester 1-1

van 36... 10-15 moeten spelen en dan: 37.24-20 19-24! (37...17-21? 38.26x28 10-15 39.31x22 15x31 40.36x27=) 38.20-15 (38.20-14 24x42 39.14x5 42-47 40.39-34 47-20 41.34-30 17-21 42.26x28 20-25 43.31x22 25x18 Z+; 38.39-34 24x42 39.37x48 12-18 40.20-15 10-14 41.34-30 13-19 42.30-25 18-23 43.25-20 14x25 44.15-10 23-28 45.43-39 25-30 46.46-41 19-24 en wit heeft grote problemen) 38...24x42 39.15x4 42-48 40.4x1 27-32 41.37x28 22x44 42.50x39 8-12 43.1x29 17-21 44.26x17 48x40 Z+

Ik zou nog een keer willen meedoen, maar of ik weer probeer me te kwalificeren kan ik op dit moment niet zeggen omdat de kwalificatie me niet te veel tijd kan kosten.

Frerik Andriessen

FRERIK ANDRIESSEN (19)

„Een van mijn mooiste dammomenten ooit.”

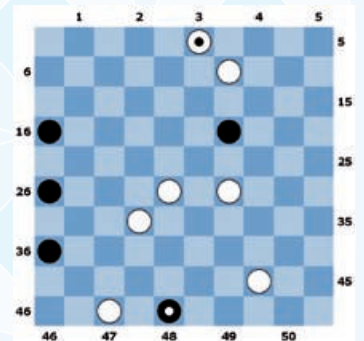
Mijn eerste NK is goed bevallen. Eerst was ik bang dat ik geen partij zou winnen, zoals Pieter Steijlen vorig jaar ondanks zijn goede spel overkwam, maar gelukkig kwam al gauw de verlossing. Ik hoopte me te kunnen meten met de grote jongens en dat is alleszins meevallen. Ik ben heel tevreden over mijn spel en zie nog groeimogelijkheden. Het schept wat mij betreft goede hoop voor de toekomst!

Na een spannende nek-aan-nek-race met Jeroen van den Akker plaatste ik me voor dit NK. De kwalificatie eindstand werd bepaald door de uitslagen onderin. Nu wil ik hiermee niet zeggen dat ik me onterecht heb geplaatst maar ik vind wel dat het wat meer een loterij werd. Zelf had ik liever de oude formule gehad. Daarin zou ik mezelf nog steeds goede kansen hebben toegedicht en zou ik meer zelf in de hand hebben gehad.

Leuk was toen Ron onder luid gelach van de organisatie en toeschouwers vlak voor onze onderlinge partij opeens een afzichtelijke bolhoed tevoorschijn toverde. Dit stak me natuurlijk diep in mijn hoofddekkeliefhebende hart en die mentale klap kwam ik niet meer te boven. Een voor mij kansrijk eindspel werd

a tempo een dode remisestand. Sterk staaltje psychologie van de denksport-master himself. Ook mijn eindspelfinesse tegen Richard Mooser staat me nog goed bij. Toen ik hem uithaalde werd er door de enthousiaste toeschouwers in een opwelling geapplaudisseerd, waarna ze al snel doorkregen dat de rest van de partijen nog steeds absolute stilte vereiste. Een van mijn mooiste dam-momenten ooit. Ik heb er onwils van genoten.

Diagram 4
Frerik Andriessen –
Richard Mooser 2-0

Na 45...48-43? volgde 46. 9-4 43x21 47. 28-23 19x28 48. 47-41 36x47 49. 4-15 47x24 50. 15x17

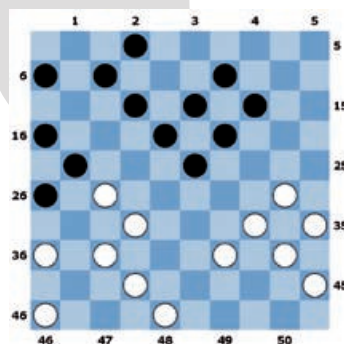
Ik zou zeker nog eens mee willen doen want ik heb bescheiden grootse plannen voor de toekomst en daar hoort een topklassering op een NK zeker bij.

Voor die lezers die de vorige aflevering van deze rubriek (*Het Damspel* 2011/1) om welke reden dan ook gemist hebben, herhaal ik nog even de eerste 29 zetten van **Wiersma-Van der Wal** (Bedum 1979), naar mijn mening een van de mooiste en - vanuit theoretisch oogpunt - belangrijkste partijen die er in het half-open klassiek gespeeld zijn. Dat verloop zag er als volgt uit:

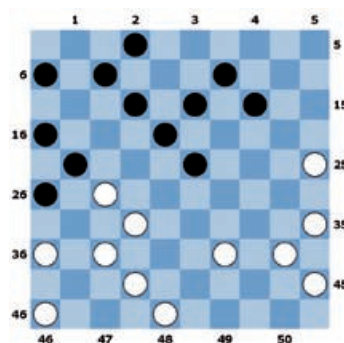
1.31-27 19-23 2.33-28 17-21
3.28x19 14x23 4.38-33 21-26 5.34-30 10-14 6.30-25 14-19 7.25x14
9x20 8.35-30 5-10 9.43-38 10-14
10.49-43 4-9 11.40-35 11-17 12.45-40 7-11 13.39-34 20-25 14.44-39
14-20 15.33-29 9-14 16.50-45 1-7
17.38-33 3-9 18.42-38 17-22 19.47-42 22x31 20.36x27 20-24 21.29x20
15x24 22.33-28 11-17 23.39-33 14-20 24.41-36 17-22 25.28x17 12x21
26.33-29 24x33 27.38x29 20-24
28.29x20 25x14 29.43-39 8-12? (zie diagram.)

Diagram 1

Vanuit deze stelling nu trok Wiersma op een verrassende, want bepaald niet-alledaagse manier het voordeel naar zich toe: **30.30-24!! 19x30 31.34x25** (zie diagram.)

Diagram 2

Prachtig gespeeld: zonder zich te bekommeren om het - tijdelijke - materiaalverlies dat de manoeuvre 30-24x25 met zich mee kan brengen, wekt wit de stukken van zijn rechtervleugel tot leven. Daarvan zou na het voor de hand liggende, schijnbaar zelfs gedwongen 30.39-33(?) vooralsnog geen sprake zijn

geweest.

31...23-28?

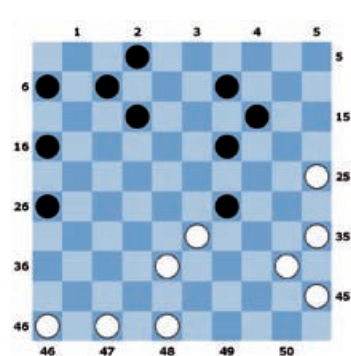
Hoewel de zwarte stand na bijvoorbeeld 31...2-8 32.39-33! 13-19 33.35-30! evenmin een erg betrouwbare indruk maakt (merk op dat wit inmiddels naar hartelust kan omsingelen; in die zin is Wiersma al ruimschoots in zijn opzet geslaagd!), had Van der Wal er toch verstandiger aan gedaan het 'aanbod' af te slaan. Nu zwart namelijk niet langer over de formatie 2/8/13 beschikt, blijkt hij onvoldoende verweer te hebben tegen de vijandelijke vleugelaanval die uit de afwikkeling 31...23-28 voortvloeit.

Het is om die reden dat zwart - zoals ik in de vorige aflevering schreef - twee zetten terug beter 29...7-12! had kunnen spelen. Kiest wit ook in dat geval voor 30.30-24 19x30 31.34x25, dan is het cruciale verschil met het partijverloop dat zwart zich na 31...23-28! (nu wèl) 32.32x23 21x41 33.36x47 18x29 34.42-38 13-19 35.39-33 afdoende kan verdedigen met 35...9-13! 36.33x24 19x30 37.35x24 13-19! 38.24x13 8x19.

(Ziedaar de "remise-achtige kaalslag-variant" waar ik het de vorige keer over had. In dat oordeel brengt ook de tussenzet 35.35-30 geen verandering: volgens de gelukkige bezitters van *Kingsrow*, het programma met de 8-stukken database, zou zwart na 35...9-13 36.39-33 19-23! 37.33x24 13-19! 38.24x13 8x19 39.25-20 enz. nog altijd geen reëel verliesgevaar lopen.)

Hieruit volgt dan weer dat een witspeler die maximaal 'spel' wil houden, misschien iets beter 29.42-38 (in plaats van het gespeelde 29.43-39) had kunnen doen. Maar zoals gezegd: bij een *correcte* reactie was het lood om oud ijzer geweest, omdat zwart ook in dat geval het evenwicht had moeten kunnen bewaren. Dat evenwicht is na Van der Wals foutieve 29ste en - vooral - 31ste zet definitief verbroken:

Diagram 3

32.32x23 21x41 33.36x47!

Natuurlijk! Met 33.46x37(?) zou wit weliswaar 4 tempi winnen, maar tegelijkertijd zou hij er zijn tegenstander een dankbaar aanknopingspunt voor een tegenaanval mee in handen spelen. Afgezien daarvan kunnen zijn basisstukken op 46 en 47 hem in het eindspel nog goed van pas komen...

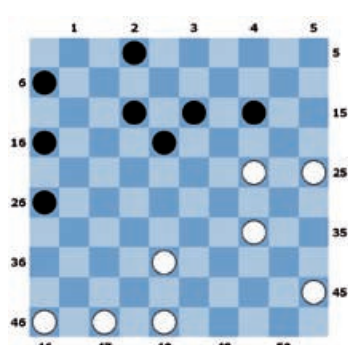
33...18x29 34.42-38 13-19 35.39-33! (zie diagram 3.)

35...9-13

Ook na 35...19-24 36.40-34! 29x40 37.45x34! 12-18 38.34-29 wint wit de geofferde schijf met rente terug, bijvoorbeeld 38...2-8 39.29x20 9-13 40.20x9 13x4 41.33-29(!) en er is voor zwart geen houden meer aan. En een relatief actieve verdediging als 35...29-34 36.40x29 19-23 37.29x18 12x23 verliest eveneens: 38.35-30! 9-13 39.30-24! 7-12 (met 16 al op 21 was dit beslist een bruikbaar idee geweest; nu echter niet): 40.38-32! 23-29 (anders natuurlijk 41.33-28 +) 41.25-20! 29x27 42.20x7 2x11 43.24-19/20 en in het resterende 5x5-eindspel komt zwart nergens meer.

36.33x24 19x30 37.35x24 12-18 38.40-34 7-12 (zie diagram.)

Diagram 3

39.34-30?

Het lijkt geen twijfel dat wit een winnende vleugelaanval in handen heeft. Maar de onnauwkeurige tekstzet blijkt - ook al was dat op dit moment nauwelijks te voorzien - de winst op losse schroeven te zetten. Met 39.34-29! gevolgd door 40.24-20 en 25-20-14 enz. had Wiersma de problemen die Van der Wal hem straks zal voorschotelen, op simpele wijze kunnen omzeilen.

39...6-11 40.24-20

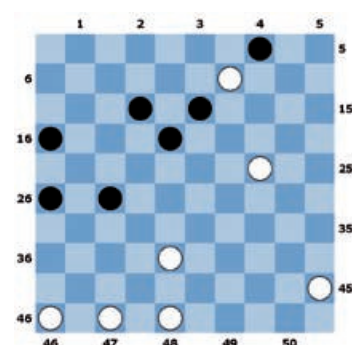
Natuurlijk was de witspeler zich er ten volle van bewust dat hij na 40.45-40 11-17 41.40-35 17-22 met behulp van het thematische offer 42.24-19 14x23 43.25-20 nog (veel) eerder de promotielijn kon bereiken. Maar wie rekening houdt met de mogelijkheid dat

ook zijn tegenstander ooit naar dam zal doorbreken (en daar is hier inderdaad sprake van: 43...22-28! 44.30-25 28-33! 45.38x29 23x34 46.48-43 18-23 enz.), doet er over het algemeen verstandig aan de portemonnee gesloten te houden. Waarmee overigens niet automatisch gezegd wil zijn dat in dit specifieke geval de tekstzet ook daadwerkelijk de beste kansen zou geven.

40...2-8! 41.20x9 13x4 42.25-20 8-13!!

Deze zet vormt de opmaat tot een even stoutmoedig als inventief verdedigingsplan, waarmee Van der Wal zowaar een sluitende verdediging weet te organiseren. **43.30-24! 11-17! 44.20-14! 17-22! 45.14-9 22-27!** (zie diagram.) En niet 'eerst' 45...12-17?? wegens 46.38-32! en zwart kan het opgeven.

Diagram 5

In de diagramstand heeft zwart niet alleen de dreiging 46.9-3? (46...16-21 =) gepareerd - hij staat óók klaar om de tot de negende(!) rij doorgedrongen vijandelijke voorpost middels 46...12-17 en 47...18-22 onschadelijk te maken. En 46.48-42??, met de bedoeling 46...12-17? 47.38-32! 27x38 48.42x33 +, zou zelfs een gruwelijke blunder zijn vanwege het damzetje 46...13-19! 47.24x31 26x48 (48.9-3 48-26 +).

Voor de witspeler, die zo-even nog moet hebben gemeend (en met recht!) op een gemakkelijke overwinning af te stevenen, is dit een lelijke streep-door-de-rekening. Bovendien kampt hij met het probleem dat het buitengewoon lastig, ja praktisch onmogelijk is vast te stellen waaruit zijn kansrijkste plan precies bestaat. Zo zijn er meerdere varianten waarin hij weliswaar een schijf vóór komt maar uiteindelijk toch niet wint; ik noem er twee:

- 1) 46.24-20 12-17 47.38-32 27x38 48.20-14 18-22! 49.9x27 17-21 50.48-42 21x32 51.42x33 26-31 enz. =.
- 2) 46.45-40 12-17 47.38-32 27x38 48.40-34 (dit is in zoverre een

versterking ten opzichte van de vorige spelgang dat wit nu na 48...18-22? 49.9x27 17-21 50.48-42! 21x32 51.42x33 26-31 52.24-19! wel degelijk zou winnen; maar:) 48...26-31! (ditmaal zo) 49.9-3 38-42!! 50.48x26 18-23 51.3x21 16x27 en zwart ontsnapt in het 5x4-schijveindspel.

46.38-33!

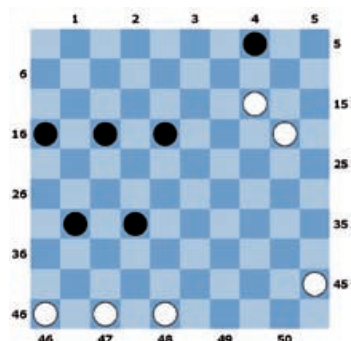
Wiersma neemt zijn beste kans waar. **46...12-17 47.33-28! 18-22 48.9x18 22x13 49.28-23!**

Wit heeft zijn eerste doorbraakpoging weliswaar zien stranden, maar dat wil nog niet zeggen dat hij niet opnieuw dreigend komt opzetten... Maar inmiddels neemt ook de zwarte tegenaanval concrete vormen aan:

49...27-32! 50.23-19! 13-18 51.24-20 26-31! 52.19-14! (zie diagram.)

Hoewel de analyse uitwijst dat wit - zoals eerder betoogd - niet (meer) in alle varianten gewonnen staat, moet gezegd dat de tekstzet in elk geval beduidend nauwkeuriger is dan 52.20-15(?). In dit laatste geval had zwart namelijk met offer 52...31-37! 53.47-42?! 18-23!! 54.19x28 32x23 55.42x31 16-21 op (alweer!) een 5x4-eindspel kunnen aansturen waarin hij voldoende compensatie heeft voor de geofferde schijf.

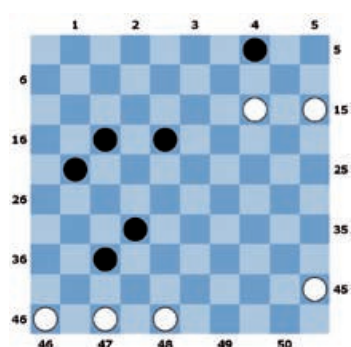
Diagram 6

52...31-37?

Na een ronduit heroïsche verdediging te hebben gevoerd, begaat Van der Wal een fout die Wiersma in de gelegenheid stelt alsnog de - overigens allerminst onverdiende

Diagram 7, analyse-diagram

- winst naar zich toe te trekken. Zwart had eerst 52...16-21! moeten spelen, om pas na 53.20-15 die belangrijke zet 53...31-37! (zie analyse-diagram 7.) dóór te zetten.

Wit schijnt dan niet meer te gaan winnen, niet als hij op veld 5 promoveert [merk op dat er na 54.14-10 21-26! (maar onder geen beding 54...21-27? wegens 55.10-5! 17-21 56.47-42!! +) 55.10-5?! (relatief kansrijker is 55.45-40) 55...17-21! 56.47-41 18-23 57.5x28 32x23 58.41x32 26-31 = voor de zoveelste maal een 5x4-eindspel op het bord zou prijken!] en evenmin als hij zijn heil in acties als 14-9 (4x13) 15-10 of 15-10 (4x15) 14-9 zoekt. Niet dat er over de stand van het analyse-diagram niet oneindig veel méér te zeggen zou zijn, maar de sterkste computerprogramma's zijn onverbiddelijk in hun oordeel: met correct (tegen) spel moet zwart het altijd kunnen houden!

53.47-42! 17-21 54.42x31 21-26

55.31-27!

Zo boekt wit forse, ja beslissende tempowinst bij zijn hernieuwde poging tot de tiende rij dóór te dringen.

55...32x21 56.20-15 21-27 57.14-10 26-31

In geval van 57...18-23 last wit eerst 58.45-40! in, alvorens daadwerkelijk dam te halen (58...26-31 59.10-5! +). Zie in dit verband ook de volgende aantekening.

58.10-5 18-22 59.45-40 31-36 60.5-14!

Zonder vrees voor de damvangst 60...22-28 61.14x21 16x27 (die Wiersma anders natuurlijk wel uit de weg zou zijn gegaan door het laconieke 59.45-40 achterwege te laten): na 62.48-42 27-31 63.42-38! 31-37 64.40-34! 36-41 65.38-32

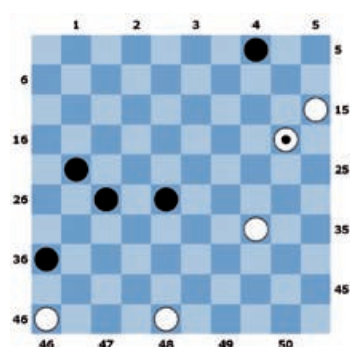
37x28 66.46x37 28-33 67.37-32 wordt zwarts voorste schijf precies op tijd de doorgang belet!

60...16-21

Op 60...27-32 61.14x37 36-41 wint 62.37-19! 41-47 63.19-24! 47x20 64.15x24 het snelst.

61.14-20! 22-28 62.40-34! (zie diagram.)

Diagram 8

Scene Wiersma - Van der Wal uit de AVRO Cursus dammen1983 (YouTube)

Wiersma vlecht een tactisch wendkijntje in de stand dat het zwarte verzet definitief breekt.

62...27-32

Van der Wal, die voor de tweede maal in tijdnood is komen te verkeren, overziet de dreiging. Maar het maakte niets meer uit: ook na 62...28-32 had wit gewonnen, bijvoorbeeld met het charmante 63.20-3! 21-26 64.3-20! (houdt 65.46-41! in de stand) 64...32-37 65.48-42! (maar zo kan het óók) 65...37x48 66.20-25 48x30 67.25x16 26-31 68.16-21!! 31-37 69.21-26!! 36-41 70.26x42! 41-47 71.42-24 +.

63.46-41!
En zonder 64.34-29 en 65.20x16/26 + af te wachten, gaf zwart het op.

NASCHRIFT

In de inleiding van de vorige aflevering refereerde ik heel even aan de openingsfase van de partij Wiersma-Koepman uit het Brinta-toernooi 1967. De eerste 16 zetten van dat duel zagen er als volgt uit:

1.31-27 17-21 2.33-28 21-26 3.39-33 19-23 4.28x19 14x23 5.44-39 10-14 6.34-30 14-19 7.30-25 20-24 8.50-44 5-10 9.40-34 10-14 10.33-29!?

24x33 11.38x29! 12-17 12.35-30! 8-12 13.45-40! 2-8 14.40-35 17-21 15.39-33 12-17 16.44-39 (16...18-22 17.27x18 23x12).

Op het moment dat ik die regels schreef, wist ik nog niet dat de stand na 6 zetten zich óók zou voordoen (zij het na een iets andere volgorde-van-zetten, te weten 1.31-27 19-23 2.33-28 17-21 3.28x19 14x23 4.39-33 21-26 enz.) in de partij die Alexander Georgiew in de openingsronde van het Russisch kampioenschap 2011 tegen Ainoer Sjaibakow speelde. In plaats van 7.30-25 deed Georgiew evenwel 7.50-44?! Het gevolg was dat hij via 7...20-25! 8.33-28 25x34 9.39x30 15-20 10.30-25 9-14 11.35-30 11-17 12.38-33 5-10 13.40-35

17-22! 14.28x17 12x21 onvermijdelijk in een dubieuze en - rond de 25ste zet - zelfs analytisch verloren positie verzeild raakte.

Begrijpt u mij vooral niet verkeerd. Op zich doet het mij groot genoeg te constateren dat zelfs de (kersverse!) wereldkampioen - overigens als een der zeer weinigen van zijn land- en/of generatiegenoten - zich tot het half-open klasiek voelt aangetrokken. Ook wil ik best aannemen dat Georgiew bepaalde redenen had om 7.30-25 achterwege te laten en voor 7.50-44 te kiezen. Afgezien daarvan kon hij het zich - klaarblijkelijk - allemaal permitteren: als zoveel van Georgiew's tegenstanders ging ook Sjaibakow op het beslissende moment in de fout, met als gevolg dat Georgiew de partij zelfs nog won! (Ik zou het desbetreffende duel in mijn Volkskrant-rubriek van 16 april hebben besproken - ik was er al vol enthousiasme aan begonnen - wanneer een andere partij van Sjaibakow: die tegen Tsjizjow, voor mijn gevoel niet een nóg grotere 'nieuws waarde' had vertegenwoordigd.)

Maar dit alles laat onverlet dat 7.50-44 20-25 8.33-28 naar mijn overtuiging géén gezond idee is; de 'oplossing' van wat wel het stellings- dan wel openingsprobleem wordt genoemd, raakt er alleen maar verder mee uit beeld. En ik vond het zowel opmerkelijk als aandoenlijk te bedenken dat de vraag hoe wit het dan wél moet doen (of op z'n minst beter kan doen), in feite al 44 jaar geleden is beantwoord door een jochie dat nog maar twee dagen tevoren veertien was geworden...

Een WK om nooit te vergeten

TEKST PAUL OUDSHOORN, FOTO GEB KOS

Allereerst moet gezegd worden, dat het WK 2011 nooit plaatsgevonden zou hebben zonder de gezamenlijke inspanningen van Henk Boers, Bart Jonker, IJsbrand Haven en Joop Kip. Zij hebben een organisatie weten neer te zetten van allerhoogste kwaliteit. Gedurende twee en een half jaar zijn zij in de weer geweest om sponsors bij elkaar te krijgen en om de gehele entourage van het toernooi op te bouwen. Op de website kan men alle sponsors zien, die naast Hoofdsponsor GIBO Groep Accountants en Adviseurs actief waren.

WEBSITE EEN KUNSTSTUKJE

Die website is een kunststukje geworden, met onder andere prachtige filmpjes en foto's. De kunst werd verzorgd door Geb Kos, Piet Bouma en Hendrik Veenstra. Samen met Hein Meijer heb ik volop gebruik gemaakt van alle techniek, die beschikbaar was en wij zijn er uiterst dankbaar voor.

Voor het toernooi begonnen was, wist ik niet anders of Nederland was met stip het lelijkste land van heel Europa. Op een van de rustdagen gaf IJsbrand mij en Hein echter een toer door de poldergebieden en liet de grenzen van cultuur en natuur zien. Ik wist niet, dat Nederland ook dergelijke gebieden had. Zo deden wij dus ook wat ontwikkeling op.

Gedurende het gehele toernooi hebben Hein en ik explicaties geboden, waar het de damtechniek betrof. Het was leuk om te zien, dat er iedere dag wel wat publiek was en op bepaalde dagen zelfs veel. Ook kwamen er af en toe schoolkinderen kijken en dat was erg goed nieuws. Hopelijk blijven veel jongeren hier dammen, zodat we positief over de toekomst kunnen zijn.

GRIEZELKABINET

Een toptoernooi met negentien rondes is lood en loodzwaar. Hoewel ik zelf niet speelde, kreeg ik gedurende het toernooi last van een kwaaltje, waar ik bijna altijd door belaagd werd gedurende toernooien: rode vlekken op de wangen. Waarschijnlijk betrof het hier een reactie, die veroorzaakt werd door medegevoelen met de spelers. Vooral die twee partijen op één dag blijft een moeilijk te verteren griezelskabinet. Op een van die dagen was ook Gantwarg – Georgiev als tweede partij. Mijn toch al niet geringe bewondering voor ook de witspeler in deze partij, is toen nog een graadje verder gestegen. De zestiger ging in deze partij vol voor de winst! Hij verloor het spectaculaire duel, maar legde enorm veel eer in met het duel. Indien er invitatietoernooien gepland worden: wel even Gantwarg uitnodigen graag.

Van de deelnemers heb ik het meest genoten van de partijen die Schwarzman, Georgiev, Getmanski en Gantwarg speelden, maar ook diverse andere spelers gaven zo nu en dan staaltjes weg, waarvoor de toeschouwers in

drommen bij de borden kwamen staan. Bekijk de YouTube filmpjes maar eens! Dat Boomstra – Schwarzman de beste partij van het toernooi werd, was meer dan billijk. Het prachtige hekstellingduel was bij lange na niet foutloos, maar de inhoud was zo rijk, dat het nog tot ver na het toernooi een inspiratie zal zijn voor de liefhebber.

Weergaloos vond ik echter ook de partij Schwarzman – Boezjinski. Met een bij mijn weten volstrekt originele strategie, wist de witspeler zijn tegenstander op de rand van de afgrond te manoeuvreren. Had Schwarzman deze partij gewonnen, dan was ook deze partij zwaar kandidaat om als de beste te worden uitgeroepen, wat mij betreft. Misschien is het al met al maar beter, dat Schwarzman uiteindelijk het podium niet haalde, want dat had het verlies van zijn titel slechts sterker in het spotlicht gebracht.

WIEBE VAN DER WIJK

Een speciale pluim verdient Wiebe van der Wijk, die de sponsorplaats invulde. De mintwee score die hij behaalde, is in dit gezelschap waarlijk geen kattenpis. Hij was een sleutelspeler in dit toernooi, omdat hij verloor van de nummers twee en drie en wel Amrillaew en Ndjofang. Deze spelers mogen hem zeer dankbaar zijn, want van Ndjofang had hij zelfs moeten winnen, terwijl hij de hele partij groot voordeel tegen de voortdurend remise vragende Amrillaew had! Voor het behaalde resultaat van deze laatste speler heb ik wel respect, maar zijn manier van spelen lust ik niet. Het dammen is er ook ter ere van het publiek en gelukkig zijn de meeste deelnemers ook wel met het eergevoel bedeed dat jus voegt aan gespeelde partijen.

Jean Marc Ndjofang beleefde een zenuwslopende laatste week van het toernooi. De emoties dreigden hem geheel te overmeesteren, nu een legendarisch resultaat zo dichtbij kwam. Hij had in die helletocht van de laatste vijf dagen zijn hoop gevestigd op kansen tegen Silva in de zestiende ronde en Mogiljanski in de laatste. Hij voelde de adem van Valneris en Schwarzman in de nek. Tegen Silva bereikte hij slechts een kansloze remise en in de voorlaatste ronde liet hij zich volkomen van het bord spelen door Vadim Wirny, die ineens een opmerkelijke strijdust aan de dag lei. Jean Marc was in die partij gewoonweg niet meer bij machte om een actieve wedstrijdinstelling bij zichzelf op te roepen en speelde een paar klassen onder zijn normale kunnen. Een smadelijke nederlaag werd zijn deel. Met de print van die enorme dreun moest hij de volgende dag aantreden tegen de vooraf smakelijk geachte Mogiljanski. Het is echter een grote vergissing om deze Amerikaan te onderschatten, zo ondervond Jean Marc. Zelden heb ik een speler die op een topklassering staat zo zien lijden! Na veel hantelen en wurgten werd het uiteindelijk remise en op grond van wedstrijdartikel zoveel werd Ndjofang derde. Een prachtig resultaat, waar ook ikzelf even van vol schoot, want ik begrijp

wat het voor hem en zijn familie, vrienden, Kameroen en Afrika betekent!

HET TEAM KNDB

Met alle topsportvoorzieningen, professionele relaties, langdurige en grondige voorbereidingen, gesmeerd lopende administratieve logistiek, het voordeel van het thuisland, overdaad aan spelerstalent, expertise uit Papendal, uiterlijke presentatie en al dies meer, mocht men wel het een en ander verwachten. Een keurige uitslag was het resultaat van alle training en financiële aanbestedingen met het oog op dit toernooi. Men mocht zich verheugen, met maar liefst drie(!) plaatsen bij de eerste tien, zij het dan wel de tweede vijf. Het Team KNDB opereerde als een geheel zelfstandige unit, herkenbaar aan de prachtig glanzende zwarte kostuums met KNDB-logo. Zij waren onafscheidelijk en ademden met alles uit, dat zij waren gekomen met een missie. Ook hen zou ik willen feliciteren met het mooie resultaat! Hoewel ik verwacht had dat het toestromende publiek met een groots Nederland gevoel voor onze jongens zou komen en het Team na iedere ronde gewoonweg wel weg zou moeten vluchten in de KNDB-limousine voor al te vrijpostige en storende handtekeningjagers, was dit niet het geval. Er was weliswaar wel iets in het uniforme gedrag van het Team te onderkennen, dat wees op een anticipatie op zulks, zoals met alles wel rekening gehouden leek te zijn. De plaatselijke toeschouwers kwamen vaak voor Wiebe, dat is logisch, maar veelal overschreed dat fan gedrag het chauvinisme en kon men vaak enthousiaste reacties horen op het verschijnen van de diverse spelers uit andere werelddelen. Ook waren er flauwe mopperende geluiden onder de aanhangers van het Team en zelfs binnen het Team zelf te horen, dat bepaalde deelnemers juist tegen hen op remise speelden, hetgeen een werkelijk schitterend resultaat natuurlijk op ergerlijke wijze kan blokkeren.

DE GUN FACTOR

Dit brengt mijn gedachten op de belangrijke gun factor, die altijd een niet onaanzienlijke rol speelt in toernooien. Ik doel hier niet op de engelse betekenis gun, bedoelende "tuig om projectiel mede af te schieten", doch wel gun van gunnen, dat wil zeggen "het zonder wrok gevoelende aanvaarden van een pleziertje, dat door gene wordt beleefd". Ik heb zelf geen inzage wat betreft de specialisten op Papendal, maar het kan haast niet anders, of er moeten academici met een sportverleden te vinden zijn, die deze gun factor op methodische en verantwoord wetenschappelijke wijze bestudeerd hebben en bereid zijn om voor een sportieve prijs hun expertise te delen. Wanneer een potentieel slachtoffer in het toernooi "leuk" speelt tegen een concurrent, maar niet "leuk" tegen jou zelf en dat zelfs niet tegen jouw gehele eenheid, dan is er wellicht iets mis met de gun factor.

Baljakin speelde een fantastische laatste ronde en over gunnen gesproken, iedereen gunde

hem de overwinning ten volle, niet alleen maar omdat Amrillaew zijn tegenstander was. In de explicatieruimte was iedereen op zijn hand en wij hadden een heerlijke middag met zijn partij. Helaas mocht het niet zo zijn, maar Alexander werd wel de best geklasseerde van het Team KNDB.

Pim Meurs won dik en dik verdiend van Silva. Daarmee besloot hij zijn toernooi ongeslagen en met twee overwinningen op zak, hetgeen een voortreffelijke prestatie is. Mocht iemand hem dat niet gunnen, ik doe dat wel. Meurs zocht altijd strijd, al waren alle Teamleden misschien wel iets te lief voor elkaar in hun onderlinge duels, maar dat is aan de andere kant wel een beetje het gevolg van team zijn. Pim heeft zich ontwikkeld tot een zeer sterke speler. Boomstra wil Wereldkampioen worden. Binnen het Team KNDB wordt die mogelijkheid geacht als waarschijnlijk en er zal ongetwijfeld een meerjarenplan aan gekoppeld worden. Op achttienjarige leeftijd binnenkomen met een zevende plaats op een Wereldkampioenschap is uitstekend en alle lieden die hogere verwachtingen hadden fluit ik gaarne terug. Misschien is hij zelf teleurgesteld. Hij is jong. Jonge mensen kunnen snel oud worden, oude mensen kunnen lang jong blijven. Er zijn heel veel wonderkinderen, die op de leeftijd van hun vroege volwassenheid ook maar in een heel gewoon menselijk bestaan verzeild raakten. Velen zijn geroepen, Weinigen zijn uitverkoren, zeide De Schrift. We hopen natuurlijk, dat hij het wordt, maar een hele sterke dammer, die er plezier in houdt en een voortreffelijke kerel met goede eigenschappen en aangenaam in de omgang mag ook wel, wat mij betreft.

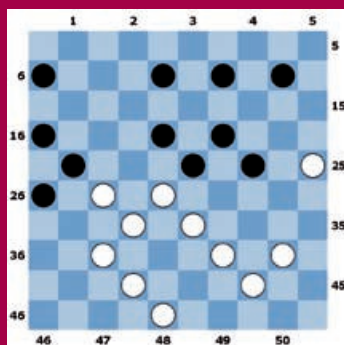
Het was een toernooi om nooit te vergeten!

Roel Boomstra (rechts) jaagt op de Russische grootmeester Alexander Getmanski maar mist dramatisch genoeg een opgelegde winst met 34. 37-31!

Wat Boomstra in ieder geval dwars zal zitten, is deze gemiste kans tegen Getmanski:

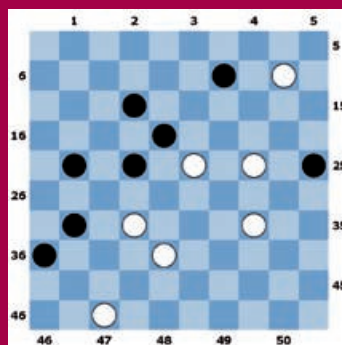
Boomstra - Getmanski

Deze stelling ontstond in de achtste ronde, met wit aan zet. Getmanski raakte in deze scherpe partij geheel het spoor bijster en kwam aan lager wal. Zijn laatste zet was: 33...13-18? Boomstra had nu toe kunnen slaan met 34.37-31!! Er zou dan volgen : 34...21-26 (gedwongen) 35. 27-21 16x29 36.40-35! (meteen 39-34 faalt) 23x32 37. 44-40 26x37 38. 48-42 37x48 39. 39-34 48x30 40.25x5 en wit wint.

De fraaiste misser kwam echter op naam van Vadim Wirny, de Duitser:

Wirny - Silva

Deze stand ontstond in de derde ronde. Het was een prachtige partij, waarin Wirny groot voordeel bereikte, maar Silva beet fel van zich af. Hier volgde in tijdnood: 50.34-29? 9-14 51.10x19 22-28 met later remise. Wirny had een prachtige winst kunnen realiseren met: 50. 34-30! 18x20 51. 10-5 25x34 52. 47-41 36x47 53. 5-14!!!! En waar de zwarte dam ook parkeert, altijd wordt hij er winnend afgeslagen.

Altijd honderden zetten in je hoofd

Een database met een half miljoen dampartijen, tientallen meters vakliteratuur en altijd de laptop in de buurt. Schakers en dammers zijn bewust en onbewust de hele dag met hun sport bezig. „Het is niet sexy, maar degene die de meeste trainingsuren maakt, wint.”

TEKST MARIËLLE VAN BUSSEL, FOTO GEB KOS

Ze worden wonderkinderen genoemd. Midden in de nacht wakker worden en zomaar ineens dé oplossing weten voor die ingewikkelde stelling op het schaakbord. Alsof het inzicht ze aan komt waaien en trainingen er niet toe doen. Ze hebben hét, wordt dan gezegd, in het midden latend wat hét dan precies is. Maar schaaktalent Anish Giri (16) en damtalent Roel Boomstra (18) willen niets weten van het stempel wonderkind. „Succes is een kwestie van hard trainen”, vindt de dammer. „Zonder trainen ben je niets”, aldus de schaker. Beiden staan te boek als groot talent. Giri haalde in 2009 als jongste speler de grootmeestertitel binnen, afgelopen januari versloeg hij tijdens het Tata Steel Chess toernooi Magnus Carlsen, de aanvoerder van de wereldranglijst. Ook Boomstra haalde als jongste Nederlander ooit de internationale grootmeesternorm (2007). In mei neemt hij deel aan het WK dat in Nederland gehouden wordt. Kenners zien in hem een toekomstig wereldkampioen. De training van dammers en schakers komt grofweg overeen. Ongeveer de helft van de tijd wordt besteed aan technische en tactische trainingen. Rob Clerc, bondscoach van de dammers: „Het onderzoeken van standen, het naspelen en analyseren van partijen van anderen. Dat doen we eens per maand met de groep, maar spelers doen dat vooral individueel, veelal dagelijks.”

COMPUTER

Slechts een klein gedeelte van de trainingsarbeid vindt plaats met een coach of medespelers. De meeste uren brengen topdammers en -schakers alleen door. Voor zowel het technische (stellingen, openingen, eindspel) als het tactische (strategie, vaak afgestemd op de tegenstander) is naast vakliteratuur de computer onmisbaar. Giri: „Wat de viool is voor een violist, is de computer voor een schaker. Spelen op een schaakbord? Zelden.”

De computer wordt niet alleen gebruikt om specifieke situaties of complete partijen na te spelen, maar ook voor studie. „We hebben een database met een half miljoen gespeelde partijen. Je hoeft maar de naam van een speler of een stelling in te tikken, en alles rolt eruit”, aldus Clerc. „Het gaat erom wie het laatste nieuwtje heeft gevonden. Vernieuwingen zijn altijd mogelijk, omdat het spel sterker blijft dan de sterkste speler ter wereld.”

Daarnaast wordt er bij wijze van training op het internet regelmatig tegen anderen gespeeld – sneldammen met één minuut bedenktijd bijvoorbeeld. Spelen tegen de computer zelf is minder interessant, vindt Giri. „Je weet dat je verliest, dus de motivatie is laag. Als ik een partij van een topspeler analyseer, leer ik meer dan wanneer ik een partij verlies van de computer.”

Of een specifieke vaardigheid als ‘vooruitdenken’ te trainen is? „Jazeker”, weet Clerc. „Iedereen moet een partij met honderden zetten in zijn hoofd kunnen spelen. Juist omdat je tijdens de partij wegloopt, naar het toilet gaat, bij een andere partij staat te kijken. Ondertussen gaat het spel in je hoofd verder, er gaat geen bedenktijd verloren. Dat train je door die grens van het blinddammen steeds verder op te schuiven.”

VEGETARIËR

Hoewel de sporters zelf meer aandacht en interesse hebben voor het spel zelf, vindt bondscoach Clerc dat het

mentale en het fysieke deel minstens zo belangrijk zijn. „Als een WK drie weken duurt, moet je drie weken fris in je hoofd zijn. Er wordt veel gevraagd van je uithoudingsvermogen. Vrijwel iedere dammer doet aan fitness om in goede conditie te blijven. En toevallig of niet, maar een aantal wereldtoppers is vegetariër.”

De mentale training is het ondergeschoven kindje, weet Clerc. „Je moet je als dammer of schaker natuurlijk goed en langdurig kunnen concentreren. Daarnaast moet je met de spanning van een wedstrijd kunnen omgaan. Ieder heeft daar zijn eigen methoden voor. Ademhalings-oefeningen, yoga, of een bezoek aan een mental coach.” Zoals Boomstra. „De mental coach heeft me meer zelfvertrouwen gegeven. Ik rekende alle fouten mezelf aan, nu ben ik een stuk positiever geworden.”

„Eigenlijk,” zegt Boomstra, „train ik het meest op de technische aspecten. Dat is ook een stuk makkelijker te trainen. Omgaan met spanning? Als je vijf sets in twee uur moet spelen, moet je er gewoon voor zorgen dat je genoeg tijd over hebt voor de laatste fase. Als er dan toch tijdsdruk ontstaat, kan ik daar redelijk goed mee omgaan zonder daar specifiek voor te trainen.”

Schaakgrootmeester Anish Giri: „Trainen tegen de computer? Je weet dat je verliest, dus de motivatie is laag.”

Ook Giri zegt geen speciale oefeningen te doen om stress te elimineren. „Je moet kunnen verliezen, dat kan ik gelukkig wel. Het toernooi gaat door, je moet jezelf kunnen herpakken.” Terwijl dat volgens de bondscoach juist een punt van aandacht is in het Nederlandse kamp. „Nederlanders vechten zich moeilijker terug in het toernooi als ze van de twintig partijen de vierde hebben verloren. Russen bijvoorbeeld zijn veel weerbaarder en harder.”

WEERBAARHEID

Tijdens trainingskampen werkt Clerc dan ook aan het versterken van die weerbaarheid. „Iemand wordt de beste als hij met wisselende omstandigheden kan omgaan. Ik haal de spelers uit hun comfortzone, door bijvoorbeeld om vijf uur 's ochtends te gaan dammen. Dat roept weerstand op, maar ze worden er uiteindelijk sterker van.” Dat is dan ook de rol van de coach. „Een coach moet het beste uit zijn spelers halen en ze zo goed mogelijk in hun vel laten zitten. Spanning opvoeren voor wie daar baat bij heeft, of juist spanning wegnemen als dat beter is. Als je zes uur tegenover elkaar zit zonder een woord te

mogen zeggen, krop je alles op. Die spanning moet er na afloop uit. Ik probeer iedereen optimaal scherp en in goede conditie te houden. Ik werk nu bijvoorbeeld met Action Type®, dat ik via de Master Coach-opleiding heb geleerd.”

Boomstra beaamt dat, hoewel de computer een grote rol speelt, de coach onmisbaar is. „Ik bespreek met hem hoe ik het best kan spelen tegen een bepaalde speler. Maar ook het geven van vertrouwen is een taak van de coach.” Giri, die elke twee maanden tien dagen bij zijn coach in België verblijft: „We bespreken stellingen en lossen schaakproblemen op. Door het stellen van de juiste vragen, kom ik verder in het spel.” Clerc: „Op dit niveau staat een coach niet meer boven de stof, en dus zoek je het samen uit. Twee weten meer dan één.”

Rob Clerc:

„Ik haal ze uit hun comfortzone, door bijvoorbeeld om vijf uur 's ochtends te gaan dammen.”

Dit artikel is eerder gepubliceerd in NLCOACH, 2011 - nummer 2, www.nlcoach.nl.

„HET GEEFT EEN VOLDAAN GEVOEL“

Stichting Aanzet is opgetogen over het WK

EMMELOORD/URK - Alexander Georgiev is op de voorlaatste dag al zeker van zijn wereldtitel. Daarom schuift hij op de slotdag van het WK binnen tien minuten naar een plichtmatige remise tegen Roel Boomstra. De organisatoren van het WK kunnen er mee leven. Voor deze keer. Het toernooi kan voor hen al lang niet meer kapot. Dertig jaar geleden was 't Voorhuys in Emmeloord twee keer het decor voor het EK bandstoten, met in 1979 de legendarische Raymond Ceulemans als winnaar. Sindsdien wordt elk jaar in Emmeloord het wereldkampioenschap Mens Erger Je Niet georganiseerd door de lokale carnavalsvereniging, maar een écht WK was er in de polder nooit gehouden. Op Urk was een sportevenement van dit kaliber al helemaal een unicum.

Het sprak dan ook voor zich, dat de gemeentes Noordoostpolder en Urk apetrots waren op het WK dammen. De lokale bestuurders grepen iedere mogelijkheid aan om zich te laten ver-een-eeuwig met de damvedettes. Ook de plaatselijke media sprong er met graagte bovenop, geholpen door het feit dat de voetbalcompetitie was afgelopen en de komkommertijd voor de sportverslaggevers was ingetreden. Mensen uit Emmeloord en later Urk die de moeite namen om naar het evenement te komen kijken, kwamen steevast nog een paar keer terug. Om-

dat ze de spelers bijna letterlijk op de vingers konden kijken, omdat dammen vooral tijdens de tijdnoedfases ook heel snel en spectaculair bleek te zijn, vanwege het aanstekelijke enthousiasme van Paul Oudshoorn en Hein Meijer in de analysezaal én omdat de lokale favoriet Wiebe van der Wijk vriend en vijand verraste.

KINDEREN

Het toernooi werd door heel wat kinderen bezocht. De organiserende stichting Aanzet had de scholen uit de regio uitgenodigd. Negen groepen haakten daarop in. Zij kregen een uitgebreide uitleg en een blik achter de schermen. „Dat is geweldig aangeslagen“, juicht voorzitter IJsbrand Haven. Veel van die kleintjes waren na een middag helemaal óm. Saaï? „Nee hoor“, zegt de 11-jarige Maureen Koopman als ze uren na de rondleiding nog steeds door 't Voorhuys schuift, „Je ziet ze hier écht spelen en daar val je heus niet bij in slaap!“ Ook klasgenoot Maarten de Witte besteedt een hele middag van zijn meivakantie aan het WK. „Ik ga nog niet naar huis. Wij zijn met onze school kampioen geworden van de Noordoostpolder en daarna heb ik bij de damclub een paar keer les gehad van Wiebe van der Wijk. Hij is onze favoriet en ik ga pas weg als we weten of hij gewonnen heeft.“

Op Urk komen de kinderen terug om hun handtekeningverzameling compleet te krijgen. Een oude man wijst naar Ton Sijbrands, die ook een middag aanwezig is: „Je moet hém een handtekening vragen.“ Het jongetje pakt de foto's uit zijn programmaboek erbij en schudt zijn hoofd: „Nee, hij doet helemaal niet mee!“

SUPER

Na drie weken is IJsbrand Haven moe. Tegelijkertijd steekt hij zijn geestdrift niet onder stoelen of banken: „Het is super geweest. Alles wat we voor ogen hadden, is uitgekomen. Zelf vond ik die jeugd het meest positief. Maar we hebben ook een prachtige wereldkampioen. Georgiev is gewoon de beste. Hij heeft weinig laten liggen en heeft een strijdlustige speelstijl getoond.“ De organisatoren hebben de Rus z'n remise tegen Boomstra dan alweer vergeven. „Al snap ik het van Boomstra niet“, zegt Haven's mede-organisator Bart Jonker hoofdschuddend, „die had nog een kansje om bij de eerste vijf te eindigen en zich daarmee te plaatsen voor 2013 in Afrika. Ok, dan had hij van Georgiev moeten winnen, maar dat probéer je toch in ieder geval?“

ONZE WIEBE

De mannen roepen even later Wiebe van der Wijk uit tot meest strijdlustige speler. „We had-

Onder grote belangstelling spelen regerend wereldkampioen Alexander Schwarzman en Wiebe van der Wijk de symbolische openingszet in theater 't Voorhuys in Emmeloord. Op de achtergrond van links naar rechts de andere WK-deelnemers: Mor Seck (Senegal), Jean Marc Ndjofang (Kameroen), Anatoli Gantwarg (Wit Rusland), Guntis Valneris (Letland), Roel Boomstra (Nederland), Alexander Georgiev (Rusland), Pim Meurs (Nederland), Vadim Wirny (Duitsland), Alexander Mogiljanski (VS), Alexei Tsjizjov (Rusland), Alexander Baljakin (Nederland), Mouroddullo Amrillaev (Rusland), Alisher Artykov (Oezbekistan), Erdenebileg Dul (Mongolië), Eduard Buzinski (Litouwen), Henri Macaux (hoofdarbiter) en – amper zichtbaar geheel rechts – Alan Silva (Brazilië). Alexander Getmanski uit Rusland en Alexei Domchev uit Litouwen gaan verborgen achter de cameramannen. (Foto: Geb Kos)

De website liep met ruim 25.000 unieke bezoekers als een trein. Na een voorbereiding van twee jaar verzorgde de IT commissie van Stichting AanZet bestaande uit (van links naar rechts) Geb Kos, Hendrik Veenstra en Piet Bouma behalve ontwerp en bouw van de website en de elektronische damborden alle IT infrastructuur rond het WK. Toernooirecteur Henk Boers: „Zij zijn de echte kanjers.“ Niet op de foto staan Jelle Wiersma, verantwoordelijk voor de live analyse door computerprogramma Sjende Blyn en Wieger Wesselink en Huub van de Wetering die met Ed Gilbert de analyse door Kingsrow verzorgden. (Foto: Gerrit Jan Pierik)

den die prijs ook aan Meurs of Georgiev kunnen geven, maar Wiebe krijgt 'm van ons', lacht Haven. Die grijns heeft alles te maken met de historie. De organisatoren hadden zich immers de toern van de halve damwereld op de hals gehaald door Van der Wijk de zogenaamde sponsorplaats te gunnen. De voormalige wereldkampioen bij de jeugd had tien jaar geen

damschijf aangeraakt, maar was na z'n verhuizing naar Emmeloord weer helemaal in de ban van zijn jeugdliefde geraakt. Met dank aan zijn nieuwe kameraden van Damkring Marknesse. In ruil voor zijn inzet voor de club, hadden zij hem de deelname aan het WK gegund.

„Wiebe had bang in een hoekje kunnen gaan zitten, maar in plaats daarvan is hij de strijd volop aangegaan“, vindt IJsbrand Haven, „Wij vertrouwden erop dat hij de kwaliteiten had om mee te doen en hij heeft ons gelijk bewezen.“ Bart Jonker: „Hij heeft lekker ontspannen gespeeld. Met een mentaliteit van: wie doet me wat? En hij heeft tegen alle oudwereldkampioenen remise gespeeld!“ Beide heren hebben inmiddels vrede gesloten met bondscoach Rob Clerc. „Die heeft Wiebe gecompimenteerd en heeft gezegd dat hij niks tegen Wiebe en tegen ons had, maar wel tegen het systeem van een sponsorplaats. Wij snappen best dat Clerc voor zijn eigen discipelen kiest. Als we al een lange neus maken, dan is het naar het bestuur van de dambond. Het geeft een voldaan gevoel dat zij het bij het verkeerde eind hebben gehad.“

Haven spreekt over 'onze Wiebe': „Als je dit in zo korte tijd presteert, dan hoor je gewoon bij de nationale opleidingsploeg van Clerc. Iedereen die een beetje verstand van dammen heeft, zal bevestigen dat hij daar bij hoort.“

OP ROLLETJES

Naast Haven en Jonker waren Henk Boers en Joop Kip de grote mannen achter het WK. Af en toe moest het kwartet improviseren. Zoals toen de bus, die de spelers van het hotel in Emmeloord naar de speelzaal op Urk moest brengen, het begaf. Dat soort oneffenheden werd snel gladgestreken. Voor de rest liep het allemaal op rolletjes. Ook financieel. „We kregen vandaag de rekening van 't Voorhuys en die klopte tot op de euro met de begroting“, vertelt Bart Jonker. Ondertussen wenst hij op de slotdag geen financiële risico's meer te nemen en houdt hij een grote plastic tas stevig in beide knuistjes.

„Hier zit 25.000 euro aan prijzengeld in, dus die verlies ik niet uit het oog!“

De Emmeloorder snakt wel naar het einde: „Ik denk dat mijn vrouw het na drie weken wel leuk vindt als ik weer eens thuis ben. Je moet niet vergeten dat we er al 2½ jaar druk mee zijn geweest. En na vandaag is het nog niet afgelopen hoor. Maandagmorgen moet ik Artykows alweer vroeg naar het vliegveld brengen. Die spreekt geen woord over de grens, dus die redt dat niet alleen.“

Het is allemaal de moeite waard geweest. „Vorige week zaterdag hadden we 350 bezoekers. Dat zijn er voor dammen verschrikkelijk veel“, weet de voorzitter, „Ook onze internetsite is heel druk bezocht. Er waren twee analyseprogramma's aan gekoppeld. Dat liep als een trein. Iedereen was bang dat er niemand meer zou komen kijken als je alles via het internet kunt volgen. Maar je ziet dat het internet juist voor binding zorgt. De liefhebbers volgen de partijen thuis en zeggen dan: nu willen we het ook nog een keer in het echt zien.“

SNELLE REMISES

De media-aandacht, vooral regionaal en plaatselijk, was boven verwachting en ook over de wedstrijden zijn de heren goed te spreken. IJsbrand Haven: „Voor een organisatie is er niets erger dan snelle, plichtmatige remises. Maar die zijn er gelukkig niet veel geweest. Bij het NK had je véél meer vlakke remises.“ Wat is de mooiste partij geweest? „Georgiev tegen Seck“, antwoordt Jonker, „Georgiev won in een hele dunne stand. Maar dat komt ook omdat ik persoonlijk het eindspel het mooist vind. Schwarzman tegen Boomstra was ook mooi. Boomstra heeft drie kwartier nagedacht voordat hij opgaf. Hij was er helemaal kapot van. Maar hij is nog een jong ventje, daar wordt-ie een kerel van.“ IJsbrand Haven vond Gantwarg – Georgiev het meest enerverend: „Daar zat alles in wat dammen mooi maakt.“

Het WK is niet het laatste kunstje van de stichting AanZet. „Er zijn plannen voor een wereldbekerwedstrijd“, verklapt Jonker. „Of misschien het WK voor vrouwen“, denkt Haven hardop. „Maar eerst even niets. Vergeet niet dat het bedrijfsleven ook niet staat te springen om meteen weer een volgend evenement te sponsoren.“

Robin de Groot, Gideon Roose, Maarten de Witte en Maureen Koopman (v.l.n.r.) zijn na hun WK-excursie niet uit 't Voorhuys weg te slaan. (Foto: De Noordoostpolder)

Jubileumprobleemwedstrijd

Rob Clerc blijft zich verwonderen over de complexe compositie van Tjipke Smedinga. „Dat dit mogelijk is wist zelfs ik niet.“ (Foto: Geb Kos)

Advertentie

Dammen op de Dijk

zaterdag 30 juli 2011
10 tot 17 uur

voor de 12e keer in:

Beachclub Nieuw Ottenhome

Zuwe 20 1241 NC Kortenhoeft

(gelegen langs N201 Vinkeveen-Hilversum
tussen Kortenhoeft en Nederhorst den Berg)

Snel Dam Spektakel

voor maximaal 66 liefhebbers van dammen op de digitale gong

HOOFDKLASSE A EERSTE KLASSE B

2E KLASSE + JEUGD C - ook voor huisdammers

Info:

Ad Vreeswijk 035 642 2188,

524 7751 of 06 54993243

Piet Schuurman 035 588 8180

Jan Kooistra 035 621 8626

www.dammenopdedijk.nl

mail: dammenopdedijk@gmail.com

Postadres: Postbus 1270

1200 BG Hilversum

of

maak € 7,50 over naar bankrekening

nr 3220366 (ING v/h Postbank)

t.n.v. A.M. Vreeswijk te Hilversum

o.v.v. A B of C **vóór 17 juli 2011;**

bijdrage < 18 jt.: € 2,50

www.dammenopdedijk.nl

PARTIJSPELERS LATEN ZICH NOGAL EENS HONEND UIT OVER DE PROBLEMATIEK. VEELVULDIG VICE-WERELDKAMPIOEN ROB CLERC HOORT ZEKER NIET TOT DIE GROEP.

TIJDENS DE JUBILEUMVIERING VAN HONDERD JAAR KNDB LIET HIJ ZIJN TOEHOORDERS, DAMMERS EN VOORAL OOK VEEL NIET-DAMMERS, OP VERBLUFFENDE WIJZE ZIEN HOE MOOI DAMMEN KAN ZIJN.

Dat deed hij aan de hand van de winnende problemen van de KNDB-jubileumwedstrijd. In twee categorieën (beginners (B-categorie) en de gevestigde problemisten (A)) kon iedereen ten hoogste twee problemen laten beoordelen door een driekoppige jury, waarin naast Rob Clerc ook Johan Bulstra en Auke Spijkstra zitting hadden.

In de B-categorie ging de hoogste eer naar Peter van den Berg. De Leidenaar toverde een mooie rondslog op het bord vanuit een zeer esthetische beginstand, goed voor drie dikke achten van de jury. Ook Tim Vermeulens creatie kreeg lovend commentaar en behaalde het zilver, ruim voor een miniatuur van Martijn van der Klis. In de A-categorie was de jury unaniem: het probleem van Tjipke Smedinga was ongeëvenaard in schoonheid (zelfs bij de vele partijspelers in de zaal was de bewondering merkbaar) en kreeg dan ook terecht drie negens. Op gepaste afstand volgden de werkstukken van Andreas Kuyken en Arne van Mourik.

De winnende standen van Van der Berg en Smedinga vindt u respectievelijk links en rechts. Oplossingen:

Diagram
Peter van den Berg

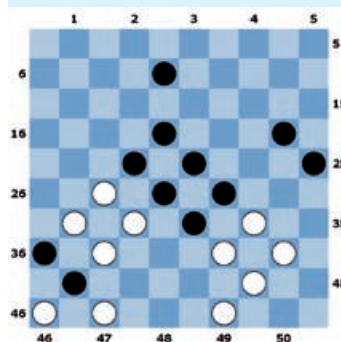
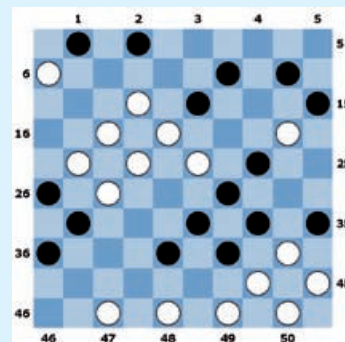

Diagram
Tjipke Smedinga

1. 40-35 29x40
2. 35-30 25x43
3. 49x29 40x49 (A) 3..... 23x34
4. 47-42 23x34
5. 32x3 41x21
6. 3x26 36x27
7. 42-38 49x32
8. 26-37 32x41
9. 46x37
4. 32x3 41x21
5. 3x26 40x49
6. 47-42 36x27
7. 42-38 49x32
8. 26-37 32x41
9. 46x37

1. 17-11 26x19
2. 27-21 13x22
3. 47-41 36x47
4. 11-7 2x11
5. 6x28 33x22
6. 44x42 47x16
7. 48-43 35x44
8. 50x30 24x35
9. 49-44 16x40
10. 45x3 15x24
11. 12-7 1x12
12. 3x27 35-40
13. 27-22 40-45
14. 22-50

Op <http://www.100jaardammen.nl> kunt u alle problemen, oplossingen en waardeoordelen van de jury nog eens rustig bekijken.

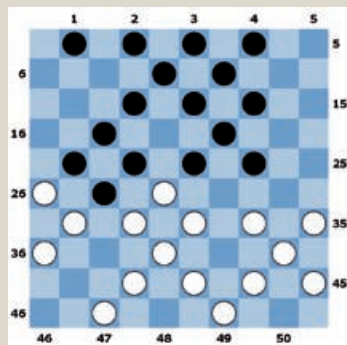

Gerrit Roeterdink.

Als u dit leest is het WK afgelopen en de nieuwe wereldkampioen bekend. Met veel trainen kan het zo maar dat u ook meedoet met het volgende WK Dammen. Voor strategie, positiespel en eindspel raad ik u dan aan om andere artikelen goed te bestuderen. Voor combinatiespel zit u hier wel goed. De kans dat u ooit wereldkampioen wordt is heel erg klein, maar de kans om met uw combinatie of bijdrage in deze rubriek terecht te komen is levensgroot als u zelf ook iets inlevert.

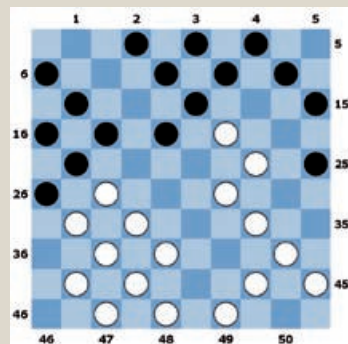
We beginnen met een niet al te moeilijke stand gecreëerd door de webmaster van de Gelderse Dambond Gerrit Roeterdink uit Laren. Ik kreeg deze in handen gedrukt tijdens een damtoernooi in Lent. In diagram 1 speelt wit 1. 26-21, zonder vrees voor 14-20 en 7-11. Maar waar het om draait is dat als zwart na 26-21 reageert met 1...7-11, er een mooie dam op bezet veld volgt door 2. 21-17 11x42 3. 43-38 42x33 4. 32-28 33x22 5. 24-20 15x24 6. 34-29 24x33 7. 27-21 16x27 8. 45-40 35x44 9. 50x10 4x15 10. 27-21 16x27 11. 31x4 .

Diagram 1

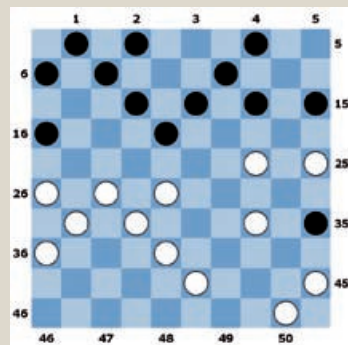

Gerrit Roeterdink, Laren

Via Facebook vroeg ik aan Wiebe van der Wijk om wat fraaie fragmenten. Tussen de voorbereidingen voor het WK door wist hij nog een fraaie combinatie toe te sturen. Deze deed zich voor tijdens het NK aspiranten in 1996. Arjen de Mooij speelde in de stand van diagram 2 1. 48-43. Wiebe was er als de kippen bij met 15-20 2. 24x15 13x33 3. 38x29 18-23 4. 29x18 9-13 5. 18x9 4x13 6. 15x4 13-18 7. 4x22 17x28 8. 32x23 21x32 9. 37x28 26x50.

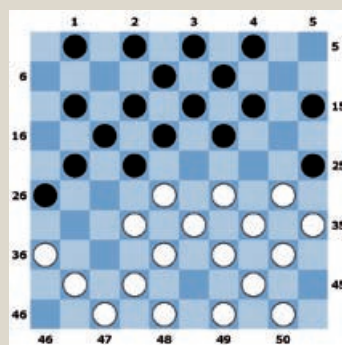
Diagram 2
Wiebe van der Wijk

Arjen de Mooij

Diagram 3
Piet Bouma

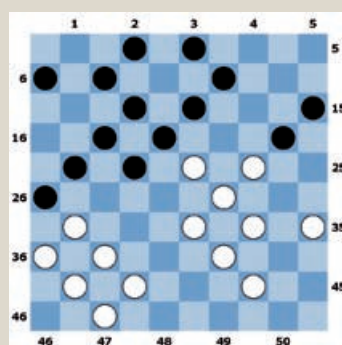
Anton Schotanus

Diagram 3 komt uit de onderlinge competitie van damclub Huizum. Oud-bondsvoorzitter Anton Schotanus speelde in deze stand nietsvermoedend 1. 33-29. De grote man achter Toernooibase verraste hem met 22x33! 2. 31x11 13-18! 3. 29x20 14x25 4. 38x29 25-30! 5. 35x22 1-6 6. 29x7 6x50 7. 26x17 2x22.

Diagram 4
Freek Andriessen

Casper Remeijer

De stand van diagram 4 komt uit de partij Casper Remeijer – Freek Andriessen, KNDB Jeugddamdag 2010. Ik laat Delftenaar Freek aan het woord. „In de diagramstand speelde ik met zwart 1...14-20 in de hoop dat Casper, die altijd op een punt uit is tegen me, de hak zou nemen met 2. 29-23 18x29 3. 34x14, maar dan zou een verrassing volgen met ...25x43!!! 4. 14x25 2-7! 5. 48x39 21-27 6. 32x21 26-31 7. 36x18 12x45.”

Diagram 5
Sander Neutel

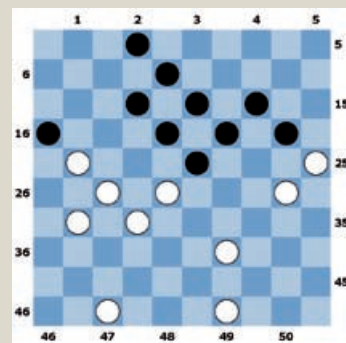
Johan Taeke Dekker

De stand van diagram 5 komt van Johan Taeke Dekker uit Gorredijk. Het gaat hier om een mogelijkheid uit zijn partij uit de bondsvedstrijd CTD Arnhem – Huizum in 2009. Met wit overwoog hij, mede door lichte tijdnood van zwart-speler Sander Neutel van CTD, te vervolgen met 1. 33-28 22x33 2. 39x28 als lokzet. Hierop zou Neutel niet mogen voortzetten met het voor de hand liggende ...18-22, wegens verrassend 3. 23-19 22x33

4. 19x8 2x13 5. 29x38 20x49 6. 38-32 49x27 7. 31x2 met dam op bezet veld en na damafname met 13-19 schijfwinst voor wit.

Oplossing en winnaar van de vorige keer: zie diagram 6. Een 'oude' prachtige dam op bezet veld van de oude meester Frans Hermelink. Wit wint door 1. 30-24! 20x29 2. 27-22!! 18x36 3. 25-20 16x38 4. 20x7 2x11 5. 39-33 23x32 6. 33x2. Zwart is nu overgeleverd aan het vervolg 6...32-37 7. 2x43 37-42 8. 47x38 36-41 9. 43-48 41-47 10. 48-42 met winst. De gelukkige winnaar is de heer Leo van der Mey uit Beverwijk. Van Harte.

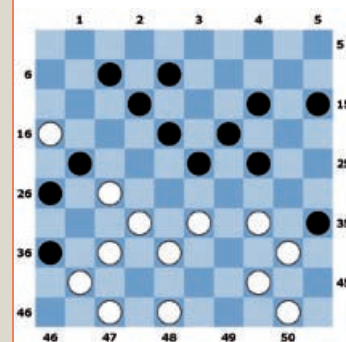
Diagram 6

Wit speelt en wint

PRIJSVRAAG De nieuwe prijsvraag in diagram 7 is afkomstig van Max Douwes. Wit speelt en wint. Onder de goede inzenders wordt een damboek of damboekenbon verlost. Stuur uw oplossingen en als het even kan ook een paar fragmenten naar bovengenoemd adres. Veel succes.

diagram 7

Harm Wiersma
foto: Gerrit Jan Pierik

Henk Boers
foto: Geb Kos

KNDB ONDERSCHIEDINGEN

Bij de sluiting van het WK dammen werden *Harm Wiersma* en *Henk Boers* benoemd tot erelid van de KNDB. Harm Wiersma ondermeer vanwege zijn unieke statuut als zesvoudig wereldkampioen en Henk Boers voor de succesvolle organisatie van vele aansprekende damevenementen waaronder maar liefst vier wereldkampioenschap-

pen. Boers' mede organisatoren Bart Jonker, Joop Kip en IJsbrand Haven ontvingen het KNDB eredijsploma voor de totstandbrenging van het WK 2011.

Bij het 75-jarig bestaan van Damclub Lemmer werden zes jubilarissen gehuldigd. Willem van der Bijl, Bauke van der Werff en Zwaantje van der Werff-van der Sluis kregen vanwege hun 40-jarig lidmaatschap van de KNDB een gouden speld, terwijl Nanne Rippen, Bareld Kortstra en Louw Deinum een oorkonde ontvingen voor hun 60-jarig lidmaatschap van de KNDB.

KONINKLIJK ONDERSCHIEDEN

Harry Otten
foto: Margot Ribberink

Harry Otten

FMJD president Harry Otten uit Bennekom werd benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Harry is oprichter - en was tot 2005 - algemeen directeur van Meteo Consult in Wageningen. Vanaf 2005 tot en met 13 mei jl. was hij president-directeur van MeteoGroup, een groep meteobedrijven gevestigd over de hele wereld. Hij was één van de eerste tv-presentatoren in Nederland voor het weerbericht. Hij wordt gezien als grondlegger en stimulator van een open Europese meteorologische markt, met tal van nieuwe diensten. Zijn werk is van grote betekenis geweest voor de ontwikkeling van weerkunde aan de Wageningen UR. Sinds 2007 is hij bestuurslid en vanaf 2009 president van de werelddambond FMJD. Hij heeft grote interesse voor jeugdig muzikalent en heeft onder meer de Bennekomse harpiste Lavinia Meijer financieel gesteund en haar mogelijkheden geboden zich verder te ontwikkelen.

Ton Sprangers

Ton Sprangers

OSDO-DAM voorzitter Ton Sprangers uit Rijen werd benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Ton is al 22 jaar voorzitter van Damclub OSDO-DAM in Dongen. Hij nam de professionalisering ter hand en stimuleerde anderen om aan dit proces mee te werken. Vanaf dat moment kwam de jeugd binnenstromen, werden er toernooien op basisscholen georganiseerd, namen leden deel aan officiële wedstrijden en Brabantse kampioenschappen en haalden jeugd- en oudere leden bekertjes binnen. Ton organiseert regelmatig familieavonden en eenmaal per jaar een uitstapje met de jeugd. Wekelijks stopt hij met enthousiasme, passie en verve zijn vrije uren in het begeleiden van de damjeugd in Dongen en leert hen de kneepjes van het vak. Daarnaast coördineert hij jaarlijks het schooldamkampioenschap van Dongen en omstreken. Vrijwillig begeleidt hij ook jeugdwedstrijden in verschillende provincies. Sinds 2007 is hij coördinator van de Commissie Jeugdzaken van de Noord-Brabantse Dambond, die jeugdwedstrijden en schooldammen in Noord-Brabant organiseert. Van 1992 tot 2007 - vijftien jaar - was hij lid van deze commissie. Daarnaast is Ton actief als vrijwilliger catechese in de Parochie Dongen en Klein Dongen-Vaart en is hij sinds 1985 docent/directielid van het Cambreurcollege in Dongen.

Paul Borreman
foto: Henri van der Beek, Wapenveld

Paul Borreman

Paul Borreman uit Wapenveld werd bij de opening van het NK Dammen in Wapenveld benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Met volle overtuiging heeft hij zich vele jaren lang ingezet op allerlei gebieden. Zijn bestuurs- en organisatie talenten kwamen daarbij goed van pas. Met name voor damclub 'Ons genoeg' in Wapenveld, waar hij sinds 1962 lid van is, en bij allerlei activiteiten op kerkelijk gebied en ontwikkelings samenwerking is zijn inbreng belangrijk geweest. „Hij is een bescheiden en betrouwbaar man. Zijn aandacht en medeleven voor anderen zijn bewonderenswaardig, terwijl hij zelf ook graag de handen uit de mouwen steekt,” aldus burgemeester Inez Pijnenburg.

NIEUWE LEDEN

De KNDB verwelkomt als lid: Ouedraogo Adema, DC Oosterend; Yuri Anikieiev, Mo & Z Volendam; Kenan Avci, OSDO/DAM; Radjes Balkaran, Denk en Zet Hardinxveld; Justin Beekhuis, DC Barnsteen Bunschoten; Bram Bekkers, DC Zenderstad; Wim van den Berg, CTD Arnhem; Wouter van den Berg, DC Harderwijk; Jesse de Boer, OG Drachten; Bart Bouw, DC Barnsteen Bunschoten; Thijs van den Broek, CEMA/De Vaste Zet; Gideon de Bruin, DC Lelystad; Roy de Bruin, BDV; Erik Brunsman, 020; Jan Buitenhuis, DEZ Reeuwijk; Harry Clasquin, Damlust; Arnaud Cordier, Mo & Z Volendam; Jan Dantuma, DC Fortuin Dokkum; Brigitte van Dijk, Hordijk & Hordijk; Lizzy van Dijk, Hordijk & Hordijk; Tom Dohme, DC Ijmuiden; Sipke Doller, OG Drachten; Hjalmar Drent, DG Het Noorden; Lars van Eeuwijk, DC Ijmuiden; Willem Gijzen, GDC Gorinchem; Ingo Greveraars, PSV Dammen; Thomas Hanhart, DEZ Laren; Kobbe Heerink, Hijken DTC; Daan Herman, DC Naaldwijk; Peter Her-naamt, DC Roermond; Kerst Hoekstra, OG Drachten; Robin Hoekstra, OG Drachten; Elbert Holkamp, DC Ijmuiden; Adriaan Hoogendoorn, De Variant; Xaviel van Hoorn, Middelburg; Nick Hoving, Hijken DTC; Gijs Ijpelaar, OSDO/DAM; Anton Jagers, DC Heteren; Rogier Jagers, DC Heteren; Valentine Jansen, DC Zenderstad; Willy Janssen, Damcombinatie Nijmegen; Niels de Jonge, DG Het Noorden; Henk Jonker, OG Drachten; Sytze Jonker, TTS; Sven Kampen, De Schuivers; Luuk Kassing, DC Zenderstad; Marit Kassing, DC Zenderstad; Patrick Keuter, DC Ijmuiden; Richard Klein, MTB Hoogeveen; Teun Klein, MTB Hoogeveen; Rebecca Klopers, BDV; Joop Kwakernaak, Denk en Zet Hardinxveld; Merel van Leeuwen, DEZ Reeuwijk; Rika van Leeuwen, OG Drachten; Jorey Lensink, DEZ Laren; G.P. Mahesh, Personeelsvereniging NS; Jacqueline van Marion, Damcombinatie Nijmegen; Jesse Meijvogel, RDC Rijnsburg; Leo Meloni, Hijken DTC; Jeremy Michiels, DC Naaldwijk; Lesley Michiels, DC Naaldwijk; Thomas Minnen, DC Heteren; Henriëtte Mombarg, DEZ Laren; Fidèle Nimbi, MTB Hoogeveen; René Nurmohamed, DC Zenderstad; Maikel Palmans, MTB Hoogeveen; Pim Peek, DC Zenderstad; Aliosman Piroglu, DC Ijmuiden; Tijmen van der Put, DG Het Noorden; Benjamin Quist, DC Heteren; S. Ramautar, Personeelsvereniging NS; Michou van de Rijke, DC Zenderstad; Bouwe Ringnalda, DC Fortuin Dokkum; Ronald Roethof, CTD Arnhem; Anna Schellekens, DC Zenderstad; Rini Schellekens, OSDO/DAM; Auke Scholma, Mo & Z Volendam; Jeroen Scholten, DC Zenderstad; Suzanne Slijkhuis, DES Lunteren; Robin van der Sloot, Hordijk & Hordijk; Jorim Sluiter, DC Zenderstad; Sander Spaans, SNA; Rik Stokvis, DC Ijmuiden; Daan Teuben, Hijken DTC; Martine Teunissen, DES Lunteren; Marnick Thomassen, BDV; Christian Timmer, DC Heteren; Toon Tockx, DC Zenderstad; Floris Tol, DG Het Noorden; Olaf Tol, DG Het Noorden; Patrick van der Tol, DC Zenderstad; Max Trommelen, OSDO/DAM; Hendrik Veenstra, De Oldehove; Willem van de Velde, OG Drachten; Albert Veldhuis, DSD; Leon Verweij, DC Zenderstad; Karina Veth GDC Gorinchem; Lieke Vis, DC Ijmuiden; Danny Vogels, PSV Dammen; Nathalie Voskuil, DES Lunteren; Marcel de Vries, OG Drachten; Machiel Weistra, DC Heteren; Theo Willemsen, CTD Arnhem; Angela de Wit, DC Ijmuiden; Rens van der Zande Heijmans Excelsior.

OVERLEDEN

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van:

J.F. Geerken, BDV Brummen; M.H. van Setten, HDC/ ODB Den Haag; A. Berger Verhaar Montage DVA Alblasterdam en Aris de Heer Oost-Souburg; P.G.

Grouwstra, DDC Deventer; B.J. van der Belt, DOS Heino; A. Berkhout, SNA Heerhugowaard; A. de Jager, Houdt Stand Beilen; H.J. Rexwinkel, DSD Sinderen-Dinxperlo; H. Penterman, VADAC Varsseveld; B.J.M. Woolderink, DC Rijssen; H. Vrolijk, KDV Krimpen aan den IJssel

DE VOORDELEN VAN HET KNDB-LIDMAATSCHAP OP EEN RIJ

VERENIGINGSONDERSTEUNING: MET DE KNDB STA JE ER NIET ALLEEN VOOR!

De KNDB beschikt over uitgebreide kennis waar je als KNDB-vereniging gratis een beroep op kunt doen. Heb je vragen of behoefte aan ondersteuning op het gebied van bestuur, accommodatie, dampromotie, arbitrage, materiaal voor damlessen en opleidingen, jubilea etc.? Bij het KNDB-bonds-bureau kun je terecht voor een antwoord of oplossing.

MAGAZINE HET DAMSPEL

Het Damspel is het magazine van de KNDB. Een must voor iedere dammer. Over alles wat direct of indirect met dammen te maken heeft. Natuurlijk bevat ieder nummer ook techniek op ieder niveau. Vier maal per jaar 36 full colour pagina's. Gratis thuisgestuurd aan leden van de KNDB. Voor niet-leden kost een abonnement op het Damspel 20 euro per jaar.

DAMMEN OP HET INTERNET

Via damserver.kndb.nl kan 24 uur per dag, zeven dagen per week een partijtje worden gedamd. Daarnaast onderhoudt de KNDB met kndb.nl, damz.nl en dammentor.nl websites die veel informatie, nieuws en ontwikkelingen op het gebied van dammen brengen. Daarnaast ondersteunt de KNDB toernooi-organisaties met professioneel ogende websites en state-of-the-art DGT elektronische damborden.

RATING

De KNDB-rating heeft een toegevoegde waarde voor elke dammer op ieder niveau. Met de KNDB-ratingpunten kun je zien hoe je damprestaties zich ontwikkelen, ook in vergelijking met die van je clubgenoten en van andere KNDB-dammers in de rest van Nederland. Gesprekken tussen dammers gaan vaak over hun rating: de KNDB-rating geeft een extra dimensie aan het dammen!

DE KNDB ORGANISEERT WEDSTRIJDEN EN COMPETITIES

Jaarlijks organiseert de KNDB de nationale competitie voor clubteams, de Nederlandse kampioenschappen snel-, rapid- en 'gewoon' dammen voor alle spelerscategorieën, de Nationale Jeugddamdag en nog veel meer.

DE KNDB HELPT TOERNOOI-ORGANISATOREN

Als je zelf een toernooi wilt organiseren, kan de KNDB je helpen: met de publiciteit, met de vermelding van je toernooi op de damkalender, met het leggen van contacten met buitenlandse spelers, met de uitleen en verhuur van dammaterialen, met de beschikbaarstelling van toernooisoftware, et cetera.

BONDSWINKEL

De KNDB-winkel biedt een assortiment dat niet in de reguliere (denksport)winkel verkrijgbaar is: van damboeken tot notatiebiljetten, van borden, schijven en klokken tot opleidingsmappen, damdi-

ploma's en promotiemateriaal. De KNDB stimuleert de ontwikkeling en productie van nieuwe damproducten, zoals de elektronische damborden en (terug van weggeweest!) de magnetische zakdam-bordjes. Ook uitleen en verhuur van dammaterialen is mogelijk.

KADEROPLEIDINGEN

De KNDB verzorgt kaderopleidingen voor arbiters, damtrainers en jeugddambegeleiders. Je doet hier de kennis op die elke vitale damvereniging in huis moet hebben! Met alle cursussen kun je jaarlijks starten.

TRAININGEN

De KNDB organiseert voor veelbelovende jeugdspelers en senioren regionale en landelijke trainingen. De KNDB heeft een technische staf die de Nederlandse topspelers helpt om nationaal en internationaal goed te presteren.

OPLEIDINGEN

De KNDB beschikt over een modern, zesdelig opleidingspakket. Dit is geschreven voor jeugdeden maar, met name de laatste drie delen, zijn ook zeer geschikt voor het gemiddelde seniorlid.

SCHOOLDAMMEN

De KNDB organiseert jaarlijks het schooldamkampioenschap van Nederland, als sluitstuk van de schooldamwedstrijden die overal in Nederland met vele duizenden schoolkinderen als deelnemers worden gehouden. Ook zorgt de KNDB voor promotiemateriaal dat je op scholen en tijdens schooldamtoernooien kunt uitdelen om kinderen enthousiast te maken voor de damsport en de weg te wijzen naar jouw club.

BELANGENBEHARTIGING

De KNDB behartigt de belangen van alle georganiseerde dammers in Nederland. Zo komt de KNDB op voor de belangen van dammers en damclubs bij ministeries, provincies en gemeenten en participeert zij in commissies en overlegstructuren van NOC*NSF en samenwerkingsverbanden met collega-sportbonden.

COLLECTIEVE ONGEVALLENVERZEKERING

Als je onderweg bent van/naar je clubavond, een damwedstrijd, of een andere bijeenkomst die met de damsport te maken heeft en er overkomt je een ongeval, dan kun je een beroep doen op de collectieve ongevallenverzekering van de KNDB. De verzekering geeft een vergoeding voor medische zorg en doet uitkeringen bij overlijden of blijvende invaliditeit. Alleen voor KNDB-leden!

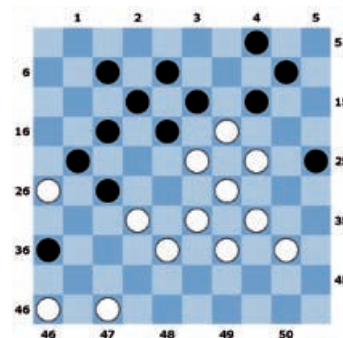
Meer weten? Bonds-bureau KNDB, telefoon: 026-4952309, e-mail: bonds-bureau@kndb.nl. Of bezoek www.kndb.nl.

EEN KUNSTWERK VAN RUSSISCHE HOMAF

DOOR ANDREAS KUYKEN

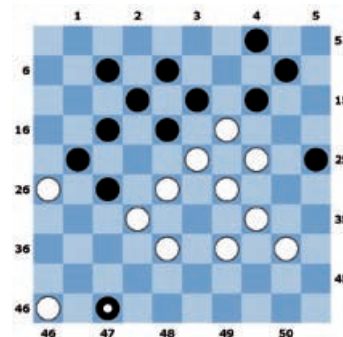
Oplossing voorpagina

'Het Damspel' 01.

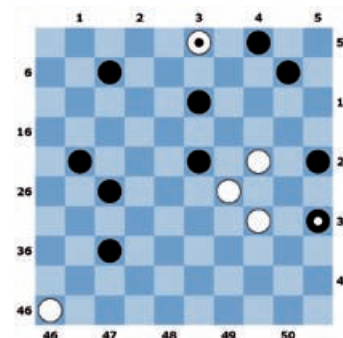

Het kunstwerk van S. Frolov kent de volgende prachtige oplossing.

1. 47-41 36x47
2. 33-28 ...

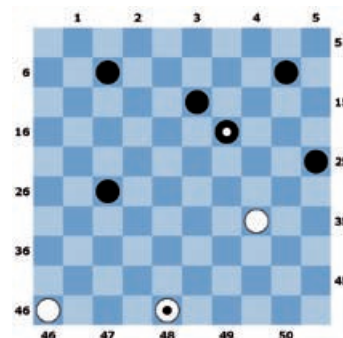

- ... 47x35
3. 28-22 17x37
4. 26x17 12x21
5. 23x3 14x23

6. 3x48!! ...
- Schijf 13 dient eerst de zwarte dam op 19 af te stoppen.

- ... 35x19
7. 29x9 4x13

8. 46-41 19x46
9. 34-30 25x34
10. 48x5!

Strategie

DOOR FRITS LUTEIJN

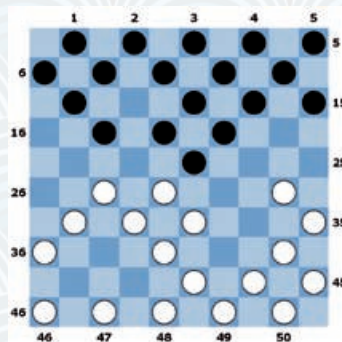
Een dampartij kan op meerdere manieren in stukken opgehaakt worden. Begrippen als opening, middenspel en eindspel worden gehanteerd. Ook wordt wel gesproken over tactiek, positiespel en strategie. Talrijk zijn de boeken, die zich concentreren op tactiek en positiespel (de kunst van het realiseren van eerder bereikt voordeel). Echter over strategie is er weinig beschikbaar. Strategie is vereist voor het overbruggen van het gat tussen de openingstheorie en de realisatiefase. Het kan gaan om een fase van de strijd, die gemakkelijk tien tot dertig zetten kan duren en waarin geen duidelijke berekenbare varianten beschikbaar zijn om de zetkeuze op te baseren.

Een heikel vraagstuk voor zowel spelers als trainers tijdens en na de partij is, op welke vleugel gespeeld moet worden en waar niet. Achteraf is soms nog wel vast te stellen, waar het misging. Tijdens de partij is het tasten in het duister en moeten er ingrijpende beslissingen genomen in ongelooflijk korte tijd. Vaak blijkt de 'richting' van het spel beslissend voor de uitkomst van de partij. Hoe deze richting te bepalen? In deze fase van de strijd is er immers geen sprake van concrete varianten. De bekende begrippen uit het positiespel, zoals randschijven, achtergebleven of hangende stukken, ontwikkeling, etcetera zijn ontoereikend in contactloze stellingen zonder deze kenmerken.

De gedachte is bij het bepalen van de strategie het bord te verdelen in regio's. In elk van deze gebieden is er sprake van strijd. In het ene gebied is er sprake van kansen en in het andere niet. Dit hoeft niet afhankelijk te zijn van schijvenoverwicht, terreinvoordeel, etcetera. Het is ook een zaak van aanknopingspunten. Zonder een geschikt aanknopingspunt heeft het geen zin om een vleugel te versterken en initiatieven te ontplooiën. Zonder toekomst in de vorm van een aanknopingspunt is elke zet in een regio een verloren zet.

Een aardig voorbeeld is het eerste diagram. Deze stand is volgens Turbo Dabase nog nooit voorgekomen. Hij kan ontstaan vanuit de zettenreeks: 01.32-28 16-21 02.37-32 21-26 03.41-37 18-23 04.31-27 12-18 05.34-30 20-25 06.37-31 25*34 07.39*30 26*37 08.42*31. Zwart heeft belangrijk voordeel.

Diagram 1

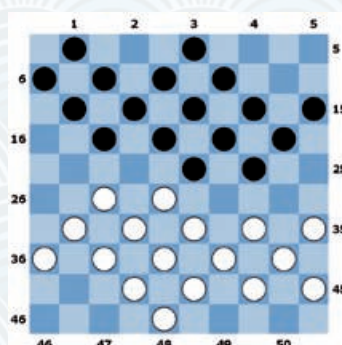
Dat bleek tijdens het uitspelen van de stand op de masterclass te Delft vier jaar geleden. Een aantal zwartspelers deed niets bijzonders, speelde wat standaard zetten op de lange vleugel en won. Bij een ander stel ruilde zwart in vroeg stadium met 17-22 en kon wit zich herstellen. Eén witspeler haalde gewaarschuwd door de inleiding alles uit de kast om de ongelukkige structuur van de stelling te veranderen en kwam met wit uiteindelijk zelfs vrijwel gewonnen te staan.

In de diagramstand staat een klassieke positie op het bord gekenmerkt door het feit, dat binnen enkele zetten beide spelers de symmetrische velden 27, 28 respectievelijk 23 en 24 zullen hebben bezet. Wit staat zes zetten naar voren. Enerzijds geeft dat zwart kansen in het tempoklassiek. Anderzijds geeft dat wit wat mogelijkheden om te vechten. Het belangrijkste thema is echter de aanwezigheid van een schijf op 35 en de afwezigheid van een schijf op 16. Daardoor heeft zwart aanvalsmogelijkheden met de lange vleugel, terwijl wit dat niet heeft. Eerst kijken we wat er gebeurt als beide spelers de normale zetten spelen:

Martijn van der Klis - Jaap Riesenkamp

8...15-20 9.44-39 20-24 10.47-42 10-15 11.30-25 7-12 12.40-34 14-20 13.25x24 9x20 14.46-41 4-9 15.41-37 5-10 16.45-40 10-14 17.49-44 2-7 18.50-45

Diagram 2

24-29 19.33x24 20x29

In deze partij verloopt het zwarte speelplan precies zoals voorspeld. Wit verliest tijd met spelen op de lange vleugel. Er is een symmetrisch aandoende positie ontstaan, waarin zwart geen schijf op 16 heeft. Wit krijgt daardoor een statische stelling en er kunnen dingen voor zwart, die anders onmogelijk zouden zijn. Het plaatsen van een voorpost (inval op 29) is alleen dan sterk als er voldoende ondersteuning is en de schijfwinst met 28-22 gevolgd door 27-21 er niet inzit. Door het ontbreken van schijf 16 is dat hier het geval. De gespeelde witte reactie 20.27-22? is te gevaarlijk, omdat zwart allerlei dringende tactische dreigingen heeft. Meer voor de hand ligt 20.35-30 17-22 21.28x17 11x22 met belangrijk centrumoverwicht voor zwart. In de partij ging het verder met:

20.27-22? 18x27 21.31x22 17-21 22.34-30 12-17 (dreigt) 23.37-31 19-24 z+.

Frerik Andriessen - Robin Vogelaar

8...15-20 9.30-25 20-24 10.44-39 7-12 11.40-34 17-22 12.28x17 11x22 13.31-26 22x31 14.26x37 De gespeelde ruil 11...17-22 12.28x17 11x22 is iets wat altijd voor handen is. Het is zeer de vraag of dit het moment is om het te doen. Meer voor de hand ligt 11...14-20 met terugwinst van vier tempi en initiatief op de lange vleugel. De witte reactie is ingetogen. Het terughalen van wat overtollig materiaal van de lange vleugel kan nooit echt slecht zijn. Alternatief is (naast 34-29x30) 34-30. Zwart kan dan wat later terugruilen met 24-29 en 23-28 gevolgd door 19-24xx23. Het zonder schijf 16 nogal zwakke pootje 36,31 (en 27) blijft dan op het bord. Ook in de partij behoudt zwart het initiatief. Weliswaar kan wit het overtollige materiaal van de lange vleugel nu inzetten met 46-41 en 32-28x28 voor vullen van het centrum, maar zwart kan met 14-20x20 de aanval inzetten met de lange vleugel zonder zich te hoeven bekommeren over de eigen korte vleugel, die zonder een stuk op 16 vrijwel onkwetsbaar is.

Frits Luteijn - Jeroen Kos

8...15-20 9.44-39 7-12 10.30-25 20-24 11.40-34 10-15?

Dit toont een lastig ogenblik voor de zwartspelers. De tegenstander dreigt met 34-29x30 de ontwikkelingsvoorsprong verder op te voeren. De beste reactie is 11...14-20 12.25x14 9x20. Ook dan kan de ruil 13.34-29 23x34 14.39x30 overwogen worden. Na 14...20-25 15.50-44 25x34 16.44-39 heeft wit

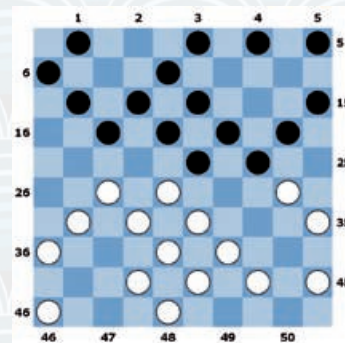

Frits Luteijn

echter moeite een goed speelplan te bedenken zonder het aanknopingspunt 16.
12.34-29! 23x34 13.39x30 18-23

Wit zoekt vanaf het allereerste begin naar mogelijkheden om te ontsnappen uit het ongunstige spelbeeld. Twee extra tempi helpen daarbij. In principe komen er nu twee opstellingen in aanmerking. Enerzijds is er de tactische wending: 14.50-44 12-18 15.44-40 8-12? 16.27-22! 18x27 17.32x21 17x37 18.25-20! met schijfwinst. De andere mogelijkheid is de inbraak met 27-22x22 op een voor zwart 'ongeschikt' ogenblik.
14.47-42 13-18 15.50-44 8-13 16.44-39 2-8 17.49-44 14-20 18.25x14 9x20

Diagram 3

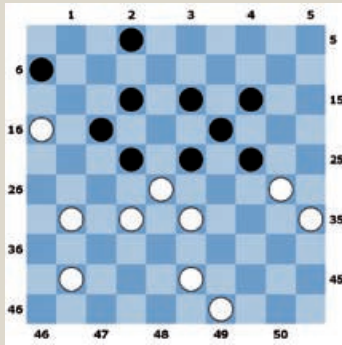
19.27-22!! 18x27 20.31x22 Eindelijk is het zover dankzij voldoende 'tactische' ondersteuning. Na 27-22x22 heeft zwart niet veel anders dan het gespeelde 11-16 en wit is een hoop overtollig materiaal van de lange vleugel kwijt. Later resulteerde dit in een kansrijke aanval van wit tegen de zwarte korte vleugel. Het is duidelijk dat na 27-22x22 achterlopen als 20-25 of 12-18 niet in aanmerking komen. Er dreigt enigszins de afwikkeling 32-27 en 30-25x32. De beste reactie is 20...5-10?! De gelijke afwikkeling 32-27 lijkt dan nodig, omdat op 21.30-25? zwart kan winnen met het verrassende 21...24-29-34 en 4-10 z+.

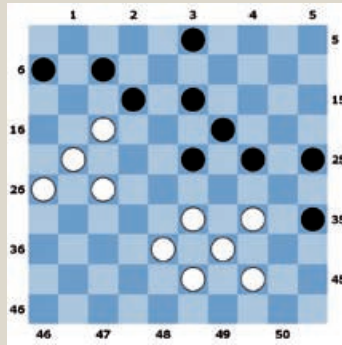

Van simpel ...

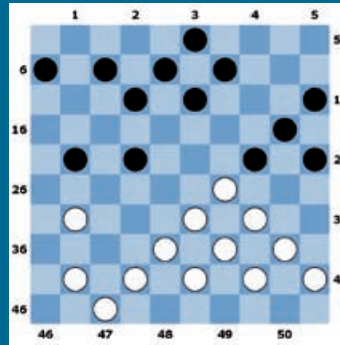
tot en met gecompliceerd

Diagram 1, 40. ...24-29?

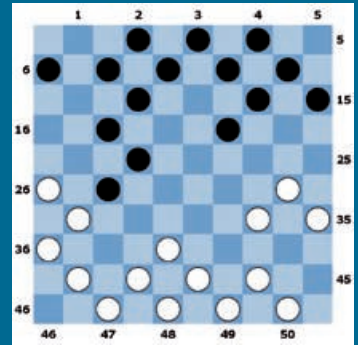
Thomas Henriquez – Frans Slot 2-0
KNDB nacompetitie, 12-03-2011
Westlandse Dam Combinatie –
CEMA/DVZ
40. ...24-29 41.33x24 22x33 42.
24-20 14x34 43.43-39 33x44
44.49x9.

Diagram 2, 41. ...7-11?

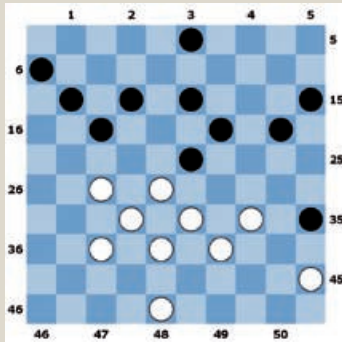
Andrew Tjon A Ong – Fred Roe-
dolph 2-0, KNDB nacompetitie
12-03-2011, Ons Genoegen Utrecht
– DC Dordrecht
41. ...7-11? 42.17x8 3x12 43.33-28
23x32 44.21-16 32x21 45.16x9

Diagram 7, 27.38-32?

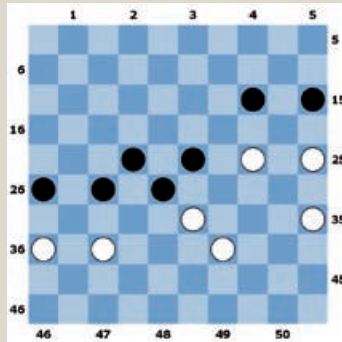
Hans van der Laan-Koos Prak 0-2
KNDB-competitie, 2A Provinciaal
Gronings Tiental- Hijken DTC 2,
19-02-2011
27.38-32 21-27 28.32x21 22-28
29.33x22 24x33 30.39x28 13-18
31.22x11 6x50

Diagram 8, 18.41-37?

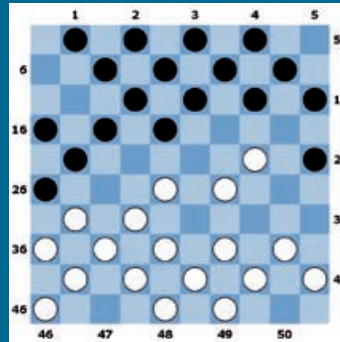
Anne Wouda-Mattijs Meulenbeld
0-2, KNDB nacompetitie, 12-03-
2011, EDC-Barnsteen,
18.41-37? 17-21 19.26x28 27-32
20.38x27 19-24 21.30x19 14x41

Diagram 3, 38.33-29?

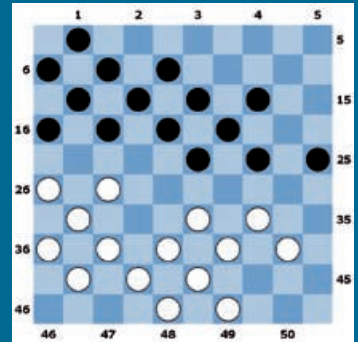
Jon Schoo – Wim Bor 0-2
KNDB nacompetitie
12-03-2011, EDC – Barnsteen
38.33-29 17-22 39.27x16
3-9 40.29x18 13x31.

Diagram 4, 53.24-19?

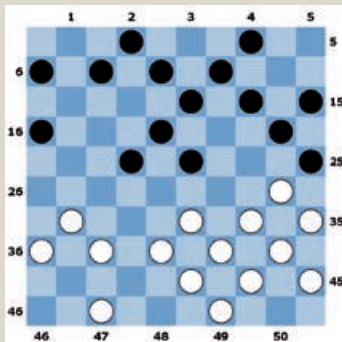
Nico Mul – Leo Mous 1-1, KNDB
nacompetitie, 12-03-2011, RDC 2 –
Van Stigt Thans 3
53.24-19 27-31 54.36x29 14x43
55.33x22 43-49 56.22-17 49-16
57.17-12

Diagram 9, 13.39-33!?

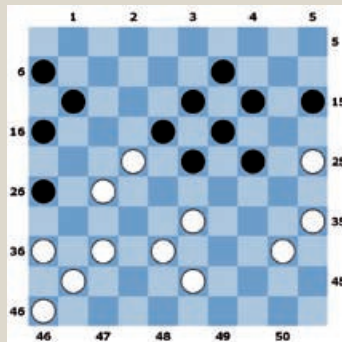
Johan Strous-Anton Kosior 1-1
KNDB Nacompetitie, 12-03-2011
OG Utrecht – Dordrecht
13.39-33 17-22 14.28x17 7-11
15.17x6 13-19 16.24x22 21-27
17.32x21 26x50 18.31-27 50-17
19.37-31 17-50 20.41-37 25-30
21.38-33 50x41 22.36x47

Diagram 10, 25.40-35?!

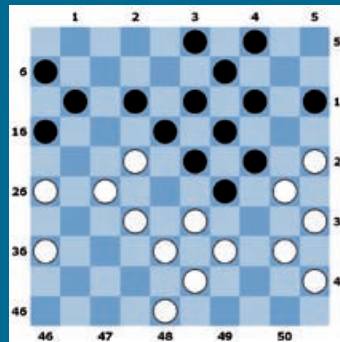
Meindert Verkaik-Zainal Palmans
1-1, KNDB Nacompetitie, 12-
03-2011, Denk en Zet HG-MTB
Hoogeveen
25.40-35 17-21 26.26x17 12x32
27.37x28 23x32 28.38x27 16-21
29.27x16 7-12 30.16x7 25-30
31.34x25 14-20 32.25x23 18x47
33.7x9 24-30 34.35x24 47x3

Diagram 5, 22. ...7-12?

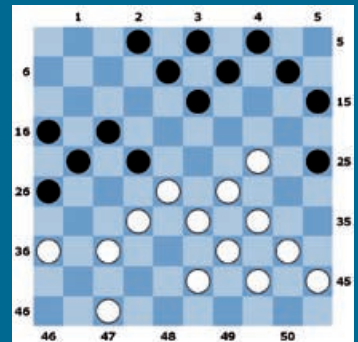
Harry de Waard-Chris van Wester-
loo 2-0, KNDB nacompetitie
12-03-2011, VAD-ADG
22. ...7-12? 23.31-27 22x42
24.30-24 20x29 25.33x24 42x33
26.39x10

Diagram 6, 35. ...23-28?

Martijn Kool-Martin Cadel 2-0
KNDB Tweede Klasse D,
19-02-2011, GDC 2 – TDV 3
35. ...23-28? 36.43-39 28x17
37.25-20 14x25 38.27-21 16x27
39.37-31 26x37 40.41x3

Diagram 11, 28. ...12-17?

Jasper Lemmen-Kees Thijssen 2-0
Nederlands Kampioenschap, 08-
04-2011
28. ...12-17? 29.32-28 23x21 30.25-
20 14x34 31.39x30 17x39 32.43x14
9x20 33.30x8 3x12 34.26x8

Diagram 12, 26.29-23?

Richard Mooser – Alexander Bal-
jakin 0-2, Nederlands Kampioen-
schap, 09-04-2011
26.29-23? 15-20 27.24x15
13-18 28.23x12 26-31 29.36x18
21-26 30.12x21 16x49

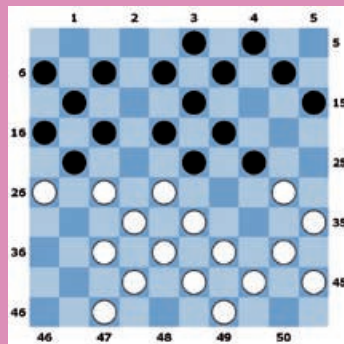
Meisje wint Kampioenschap van Wit Rusland

Wereldkampioene bij de junioren Olga Fedarovich (28 oktober 1992) schreef geschiedenis door een batterij grootmeesters het nakijken te geven in het Kampioenschap van Wit Rusland. Een sublieme prestatie en mogelijk de eerste keer dat een (zeer jonge) vrouw een algemeen nationaal kampioenschap wint. In de finale leek een winnende doorbraakcombinatie van Andrei Tolchikau een einde te maken aan het sprookje van Fedarovich. De damster (FMJD rating 2073) toonde echter een enorme veerkracht en verraste in de volgende ronde internationaal grootmeester Evgueni Watoe-tin (FMJD rating 2340) met een

kaatsingzet. In de laatste en beslissende partij versloeg Fedarovich opnieuw een grootmeester. Alexander Bulatov (FMJD rating 2271) leek een kansrijke omsingeling te hebben, maar Fedarovich blies met een offer haar statische aanvalsblok nieuw leven in en walste over hem heen. Omdat Tolchikau niet verder kwam dan twee remises, gaf het aantal overwinningen de doorslag en is Fedarovich de nieuwe kampioen van Wit Rusland.

In het diagram vergreep Watoe-tin zich aan 19. 47-41? en werd geknipt en geschoren: 24-29 20. 33x24 17-22 21. 26x17 22x33 22. 39x28 11x33 23. 38x29 23x25 24. 32-28 19x30 25. 35x24. Na nog 25 zetten verbeterd verzet gaf de grootmeester zich gewonnen. Zie voor alle uitslagen en partijen Piet Bouma's toernooibase.knbd.nl.

Halve Finale NK Schooldammen op kasteel Aldenghoor

Willy Okrogelnik, de nieuwe Nederlands kampioen 70+, houdt een oogje in het zeil bij de halve finale schooldammen in Haelen. Zelf werd Okrogelnik in 1954 jeugdkampioen van Nederland en verdedigde deze titel een jaar later met succes. In het jubileumjaar van de 75-jarige Provinciale Limburgse Dam Bond (PLDB) streden zo'n negentig meisjes en jongens op kasteel Aldenghoor in Haelen in de halve finale van het Kampioenschap van Nederland schooldammen 2011. In twee categorieën (welpen en pupillen) waren elk drie finaleplaatsen voor het nationaal kampioenschap te verdelen. Na een lange, spannende en zenuwslopende dag bereikten de welpenteams van scholen uit Halle, Doetinchem en Huissen de finale. In de pupillencategorie plaatsten de schoolteams uit Lent, Hoogblokland en Varsseveld zich. (Foto: Rob Aartsen)

Halve finale NK schooldammen in Den Haag

In Den Haag werd ook een halve finale van het NK Schooldammen gespeeld. Op de foto is het winnende welpenviertal van De Ark met van links naar rechts Tim Berkhuisen, Kirsty Wahjuwibowo, Luuk Endstra en Berke Yigitturk (voorgond) dolblij met de beker. (Foto: Ralf Harsveld)

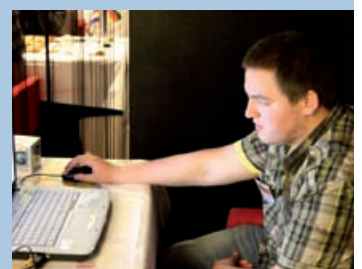
Jan Groenendijk Nationaal Jeugddammer

Jan Groenendijk uit Wageningen is verkozen tot Nationaal Jeugddammer 2010. Op de foto overhandigt jurylid Henk Stoop in bijzijn van jeugdtrainer Alex Mathijssen de prijs aan Jan. De elfkoppige jury, bestaande uit jeugdleiders en trainers kon kiezen uit een aantal sterke kandidaten. Pas nadat het laatste jurylid zijn stem had ingeleverd was duidelijk dat Jan Groenendijk de winnaar was. Belangrijkste prestaties van Jan waren in 2010 natuurlijk zijn Europese titels bij het gewoon dammen en sneldammen bij de pupillen. Daarnaast telden voor de jury mee zijn trainingsinzet, schoolprestaties, gedrag en uitstraling in de media. Tijdens de landelijke trainingen werd Jan uitgebreid in het zonnetje gezet. Naast een fraaie beker kreeg hij een bedrag van 500 euro.

Michel Stempher Nationaal Jeugdvrijwilliger

Dit jaar was er ook een prijs voor de meest opvallende jeugdvrijwilliger. De jury was daarbij unaniem in haar keuze dat dit Michel Stempher is. Michel was in 2010 niet alleen lid van de jeugdcommissie van de KNDB, hij was daarnaast actief betrokken bij de organisatie van het Incasso Divisie Young Masters toernooi in Hoogeveen en diverse andere toernooien. Daarnaast is hij bezig met de opleiding tot damtrainer 3. Voor Michel was er ook een beker en een bedrag van 250 euro. De verkiezing van de Nationale Jeugddammer en de Nationale Jeugdvrijwilliger is een particulier initiatief. De kosten worden betaald uit de opbrengst van de verkoop van de N&K en KNK boekjes. (Foto: Geb Kos)

NK Benjamins voor Berke Yigitturk en Marie Gabbert

Berke Yigitturk (Den Haag) en Marie Gabbert (Bennekom) toonden zich de sterksten bij het in Culemborg georganiseerde tweede Open NK dammen voor Benjamins. Benjamins zijn kinderen die nog geen negen jaar zijn. Berke scoorde de maximale achttien punten uit negen partijen. Voor hem een revanche op vorig jaar, toen hij nipt tweede werd. Op het erepodium kreeg Berke gezelschap van Martijn Matthezing (Leek) en Roy de Bruin (Tonden). Bij de meisjes toonde Marie Gabbert zich een waardige opvolgster van Culemborgse Claire Vaessen die in 2010 de titel greep. Marie damde twaalf punten bijeen, drie meer dan Claire die nu tweede werd. De derde plaats was voor Karina Veth (Gorinchem). Wie bij dit NK kwam kijken zag veel wedstrijdspanning. In de haast om snel weer een zet te doen werd vaak nonchalant omgegaan met de spelregels. Vergeten te slaan, achteruit zetten en dammen die rare paardensprongen maakten. Het hoorde er allemaal bij en meestal hadden de kinderen zelf niets in de gaten! (Foto: Henk Stoop)

Anton Schotanus weer Nederlands Kampioen 50+

Alweer voor de zevende keer organiseerde de Wageningse damvereniging WSDV in clubhuis 'De Doorbraak' het Open Nederlands Damkampioenschap voor 50 plussers. Het toernooi werd gespeeld volgens het Zwitsers systeem en omvatte acht speelronden in vijf dagen.

Categorie 60+ heeft traditioneel de meeste inschrijvingen, gevolgd door 70+ en 50+, met respectievelijk 42, 22 en 10 deelnemers.

De loting voor de achtste en laatste ronde bracht de gehoopte strijd tussen de topvier: Schotanus (rechts, foto: Hans Kromhout) ontmoette Kleinrensink en Teer mocht het opnemen tegen Janssen van Doorn. Gezien de weerstandspunten was het duidelijk dat Kleinrensink voldoende had aan remise om de overall titel binnen te slepen. Maar in een prima stand wilde hij te veel en kreeg het lid op de neus. De apotheose in beeld:

Anton Schotanus – Derk Kleinrensink

Stand na 49 33-28 – 12-18?

Nu gaat het snel mis voor zwart

13-18 was aangewezen

50 40-35 – 24-29

51 35-30! – 16-21

52 27x16 – 29-34

53 30x39 – 18-22

54 32-27 – 23x34

55 27x20 – 34-39

56 20-15 en zwart geeft op. Anton Schotanus kampioen en naar het EK veteranen!

Kampioen bij de 70+ werd, op zijn 77ste verjaardag, Willy Okrogelnik. Barbara Graas werd afgetekend 50+ kampioen.

Een fraaie dubbelcombinatie met damgeven leverde haar eveneens de combinatieprijs op.

Gerrit Klompenhouwer – Barbara Graas

33 39-34? – 18-22

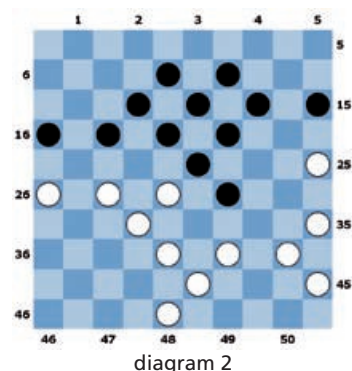
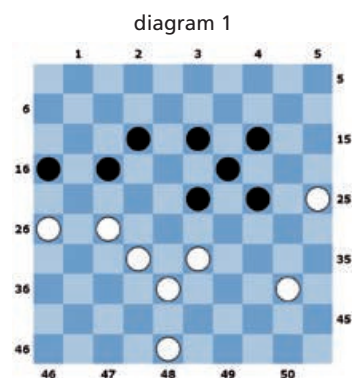
34 27x7 – 8-12

35 7x18 – 13x42

36 48x37 – 14-20 (wit gaf op)

25x3 – 29-33

3x21 – 16x49

Jan Groenendijk Nederlands Kampioen Pupillen

Regerend Nederlands en Europees pupillenkampioen Jan Groenendijk uit Wageningen prolongeerde in het Drentse Zuidwolde zijn nationale titel. Mitchel Mensinga uit Heerhugowaard legde beslag op het zilver en Bart Westerveld uit Assen veroverde brons. Op de foto opent burgemeester Peter Snijders (VVD) het toernooi bij het bord van Nick Waterink (links) uit Zuidwolde en Jesse de Boer uit Workum. (Foto: Zainal Palmans)

Sara

Rima Danileviciene uit Litouwen is verliefd op de Nederlandse dammer Jan Nijmeijer en op het damspel. Al jaren reist Rima voor beide geliefden heen en weer tussen Litouwen en Nederland. Wie erop let ziet de vice president van de Europese Dam Confederatie (EDC) en internationaal arbiter zelden zonder zwart-wit geblokt kledingstuk of accessoire. Rima had haar vrienden verteld dat het leven bij 50 begint en dat ze geen vijf meter hoge Sara voor de deur wilde. Nee, Rima, wilde ooievaars. En ooievaars werden het! Een grote verrassing was dat Rima op haar verjaardag per

post een kaart kreeg van alle WK deelnemers in Urk. In een enveloppe met de nieuwe KNDB jubileumpostzegel. De tekst naast het dambord luidt:

Deze Sara heet Rima en ze schuift nog prima dankzij het sprookje van de ooievaar begint weer haar eerste levensjaar Minstens een keer per jaargetijde begint haar trektocht van gene zijde Ze is verkienderd op onze Jan en komt dan ook zo vaak ze kan

„Het was een geweldige dag!” verzucht Rima.

Opgaven serie 36: De hielslag

VOOR VEEL VOETBALLERS IS SCOREN MET EEN HAKJE HET MOOISTE DAT ER IS. IN HET DAMMEN ZIJN ER NATUURLIJK HEEL VEEL MOOIE SLAGZETJES, MAAR DE HIELSLAG KOMT HET DICHTST IN DE BUURT BIJ HET HAKJE: DOOR EEN RUILTJE ACHTERUIT MAAK JE EEN GAT WAARIN JE TEGENSTANDER DIRECT MOET SLAAN, EN DAN KUN JE VAAK AL VERNIETIGEND UITHALEN! IN DEZE ZETJE SCHRAP DAN OOK NEGEN HIELSLAGJES, WAARIN WIT TELKENS ZWART TE SLIM AF IS!

SPELREGELS VOOR DE LADDERCOMPETITIE:

- Inzenden **tot 25 juli**, anders tellen je oplossingen niet mee.
- Inzenden per e-mail naar zetjeschrap@gmail.com.
- Schrijf je naam bij je oplossingen.
- Noteer de volledige oplossing, dus niet alleen de eerste zet! Doe je best voor wit en zwart.
- Een correcte bijoplossing wordt beloond.
- De prijswinnaars beginnen weer onderaan de ladder.
- Als je drie keer achter elkaar niet meedoet, val je van de ladder. Je behaalde punten blijven wel geldig en tellen bij je volgende inzending gewoon mee.
- Als je een sterretje achter je naam hebt, wordt het tijd dat je weer eens wat opstuurt.

OPLOSSINGEN SERIE 35

Het waren negen lastige eindspelletjes, maar best veel ervan komen regelmatig voor in de wedstrijdpraktijk! Sommige hebben zelfs een naam: daaraan kan je ze vaak ook gemakkelijker onthouden. Eindspellen waarbij zwart aan zet is, maar wit wint, worden in de damwereld vaak 'motieven' genoemd.

391. Een klein maar fijn eindspelletje met twee mogelijke opsluitingen: 1...5-10 2.40-34 10-14 3.34-30 24-29 [3...14-19 4.25-20 24x15 5.30-24 19x30 6.35x24] 4.30-24 29x20 5.35-30 W+

392. Olsen/Van Embden. Het is niet helemaal duidelijk wie dit motief ontdekt heeft, maar feit is dat het verrassend vaak in de wedstrijdpraktijk voorkomt! De tweede zet is erg lastig te vinden, onthouden dus! 1.3-21 39-44 2.21-17 44-50 [2...44-49 3.17-44 49x40 4.45x34 W+] 3.17-6 35-40 4.45x34 50-45 5.6-1 45x29 6.1x34 W+

393. Schuiftrumpetmotief. Zeldzaam, maar erg fraai: 1...31-37 2.4-36 37-42 3.49-43 39x48 4.36-47 En nu kan zwart nergens heen met zijn dam: een schuiftrumpetachtig effect!

394. Magneetmotief. Grappig: de zwarte dam zit als een magneet vast na het slaan. 1...34-39 2.50x33

Diagram 400

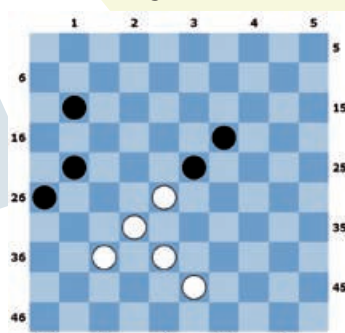

Diagram 401

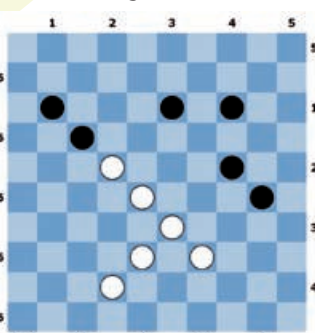

Diagram 402

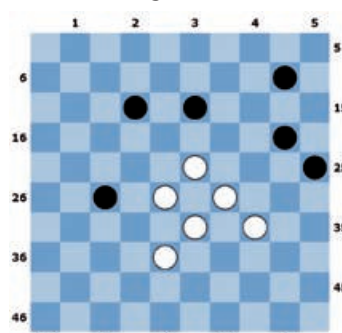

Diagram 403

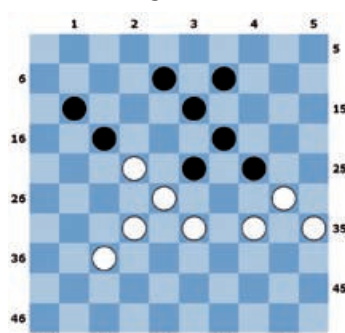

Diagram 404

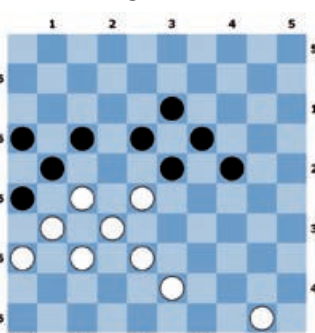

Diagram 405

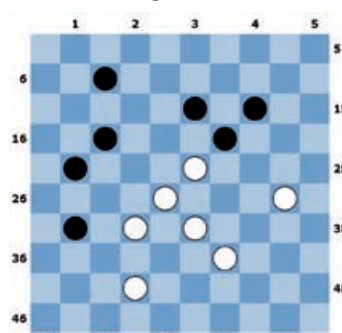

Diagram 406

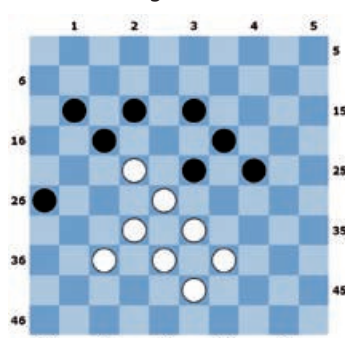

Diagram 407

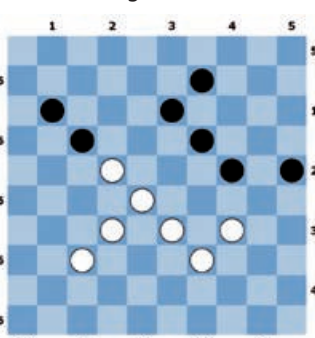
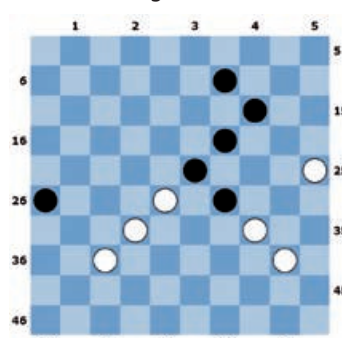

Diagram 408

45-50 3.33-38 50x22 4.38x21 W+

395. Nicod-motief. Een enorm verrassende zet geeft wit nog de winst. Dat is vaak hoe het eindspel werkt: je moet naar alle zetten kijken! 1...32-38 2.50-44!! 38-43 [6...45-50 7.29-23 50x19 8.5x43 W+] 7.44-40 45x23 8.5x49 W+.

396. Klemzet. Wit kan dit standaard eindspel winnen dankzij de klemzet: 1...5-46 (los staan mag niet!) 2.35-49 (een wachtzet: je wilt eigenlijk dezelfde stand als zojuist hebben, maar dan met zwart aan zet: het tempo moet verwisseld worden) 46-5 3.49-44 5-46 4.44-35! W+

397. David tegen Goliath. Wit wint in alle varianten door achter de schijven te kruipen, en af en toe slim te wachten: 1...23-28 [1...17-22 2.38-15 22-27 3.15-4 27-32 4.4-15 23-28 (4...32-37 5.15-10 W+) 5.15-42 W+] 2.38-49 28-33 3.49-43 17-22 4.43-16 22-28 [5...33-39 6.16-11 W+] 5.16-43 W+

398. Een zelfgemaakt eindspel met twee korte, listige varianten. 1...12-18 2.13x22 11-16 [2...21-26 3.32-27 11-16 4.22-18 16-21 5.27x16 26-31 6.16-11 31-36 7.11-7 36-41 8.7-1 W+] 3.22-18 21-27 4.32x21 16x27 5.18-13 27-31 6.13-9 31-36 7.9-4 36-41 8.4-10 W+

399. Guerra. Dit motief is heel bekend, want heel veel damproblemen eindigen erin. Het laat mooi twee verschillende manieren zien om twee uit elkaar geslagen schijven tegen te houden: van voren, of van achteren. 1...1-7 [1...6-11 2.2x16 25-30 3.16-43 30-35 4.43-34 1-6 5.34-7 W+] 2.2x16 25-30 3.16-43 30-35 4.43-49 6-11 5.49-44 11-16 6.44-49 16-21 7.49x16 35-40 8.16-11 40-45 9.11-50 W+

LADDERSTAND

(Uit de ladderstand zijn alle deelnemers verwijderd die drie keer achter elkaar niet hebben ingestuurd. Doe je dat de volgende keer weer terug met het aantal punten dat je voor je 'pauze' had gehaald!)

123: Winkit Hau
120: Thijs Verboon
119: Stan Brink
116: Melanie Voskuil
114: Timo Kuipers
111: Petra Wessels
105: Mariska Veer
102: Ivar Jansen
100: Bertus Scheer, Mabel van Leeuwen
97: Matthijs Stolwijk
95: Mitchel Mensinga
94: Daan Vermeulen
93: John B. Reade
85: Wouter Morssink, Vincent Houtjes
83: Martine Jannes
81: Rick Hartman
77: Michelle de Jong
76: Raymond Koopmanschap
75: Daniël Wilbrink
64: C.M. Kentie
57: Joep Kerkhoff
56: Katinka Blanken
45: Bart Westerveld
38: René Emmaneel
35: Sander Stolwijk
34: Marco de Leeuw
28: Damon Winter
18: Brian Winter, Colin Winter
16: Okke Zeeman
15: Jorn Kruit
10: Soegriem Boedhrum
9: Jasper Grootcholten, Thijs Vreugdenhil
8: Jonathan Mentink
6: Teun van Zon, Bart van Zon
3: Koen van Zon
2: Sjoerd van Eck

De prijswinnaars zijn: **Winkit Hau, Thijs Verboon en Stan Brink**. Van harte gefeliciteerd! Het prijze krijgen jullie binnenkort toegestuurd. De oplossingen zijn weer nagekeken door Nico Konijn. Hij heeft een aparte Zetje Schrap-pagina op de site van zijn damschool: <http://www.damschool-nicokonijn.nl/>

75-jarige Lemmer damclub viert geslaagd jubileumfeest

FOTO: INGRID WIJNJA

Tachtig dammers en damsters kwamen zaterdag 26 maart uit alle windstreken van het land naar Lemmer: van Groningen tot Roermond en van Deventer tot Haarlem. Dat was vooral te danken aan Iepie Poepjes, die door haar deelname aan vele kampioenschappen en toernooien een landelijk netwerk heeft opgebouwd.

Voorzitter Joop Beetsma en burgemeester Stellingwerf openden het toernooi, dat werd gespeeld volgens het Zwitsers systeem. Zeven ronden met 25 minuten bedenktijd per speler per partij en met vooral in de eindfase van de partijen met de vlag op vallen hectische maar ook hilarische taferelen. Het programma, onder leiding van toernooidirecteur Hans Poepjes, werd precies volgens schema afgewerkt. Johan Taeke Dekker uit Gorredijk bleek de sterkste

dammer en mocht de Lemster Bokkingbokaal ontvangen, terwijl de Lady's Cup naar Barbara Graas uit Wormerveer ging.

Voor de leden, partners en gasten volgde een feestelijk avondprogramma: een heerlijk warm- en koud buffet en muzikale opluistering door de band 'Dik yn ôrder'.

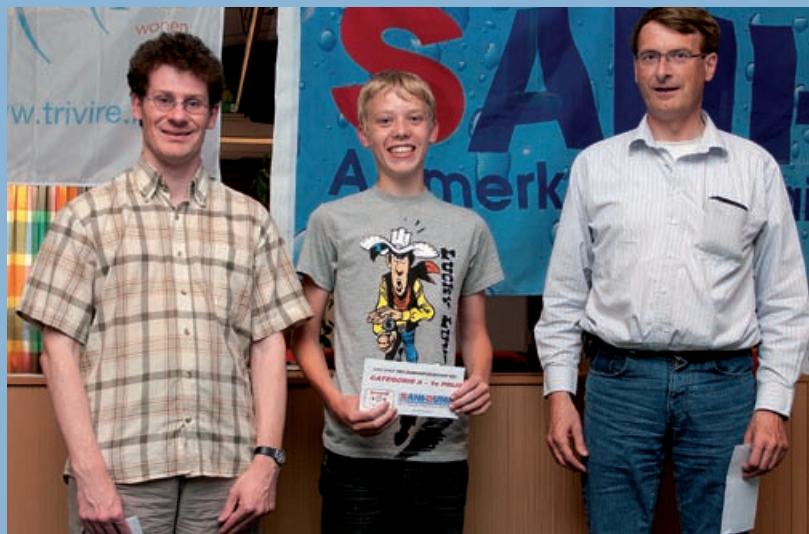
Martijn de Leeuw wint Sani-Dump Sneldamkampioenschap

TEKST: COR LEENHEER FOTO: JOOP ROEDOLPH

Junior Martijn de Leeuw is de verrassende winnaar geworden van het op 21 mei door Damclub Dordrecht voor de zevende keer georganiseerde Sani-Dump Sneldamkampioenschap. Hij volgde hiermee vijfvoudig

kampioen Jean-Marc Ndjofang op. De Kameroener moest wegens deelname aan het WK dit jaar verstek laten gaan. Een verder effect op het deelnemersaantal had het WK niet: met 90 dammers uit het hele land (waaronder 23 jeugdspelers) kan DC Dordrecht net als in vorige jaren terugzien op een geslaagde en drukbezochte damdag.

De tweede en derde plaats in het totaalklassement en tevens in de A-categorie (KNDB rating > 1150), gingen respectievelijk naar Anton van Berkel en Frits Luteijn. Ook in de B-categorie (KNDB rating 950 -1150) was er een jeugdige winnaar: aspirant Ali Fthalla eindigde net voor Marijke Koers en Lauw Dingemans. In de C-categorie (KNDB rating < 950) ging de overwinning naar Soegriem Boedhrum die Nirandjan Mohabier en Pim Arts achter zich hield. Winnaars bij de jeugd werden Jesse Gosker (aspiranten), Michelle de Jong (pupillen) en Thomas Mouthaan (welpen).

Masterclass in klassieke techniek bij SSS Kampen

FOTO EN TEKST: WIM DEKKER

In het kader van het honderdjarig jubileum van de KNDB organiseerde damvereniging Strijt Sonder Spijt uit Kampen een damtraining. Niemand minder dan WK-deelnemer Wiebe van der Wijk toog op 5 april naar de vroegere tabakstad. Wiebe had zich goed voorbereid en wist de dammers van SSS van begin tot eind te boeien. Hij behandelde aan de hand van enkele partijen uit de Russische school enkele mogelijkheden die zich in klassiek spel voor kunnen doen. De nodige afwisseling werd gevonden in het door de toehoorders laten uitspelen van een stelling. Opvallend bij het uitspelen van de stand was hoeveel verschillende mogelijkheden op het bord konden komen. Wiebe vatte deze mogelijkheden én hoe het daadwerkelijk gegaan was prima samen. Hoewel de toehoorders behoorlijk in speelniveau verschilden, was het voor iedereen een zeer geslaagde avond.

Jeugddammen in

TEKST EN FOTO'S COBY VAN DER VEEN

De provincie Limburg staat bekend om allerlei tradities, zoals de Bourgondische levensstijl, carnaval, een mooi heuvellandschap, vriendelijke mensen. Ook vindt er elk jaar weer een aantal bekende activiteiten plaats, zoals de Amstel Gold Race, Pinkpop en natuurlijk het Brunssumdamtoernooi. Het Brunssumdamtoernooi is een toernooi dat elk jaar in de zomer wordt

gehouden, negen dagen duurt en waar altijd meer dan honderd mensen aan deelnemen. De populariteit van dit toernooi valt wel af te leiden uit het feit dat veel dezelfde deelnemers elk jaar weer aan dit toernooi meedoen. Niet alleen volwassenen doen aan dit toernooi mee, maar ook een behoorlijke groep jeugd, waaronder een aantal leerlingen van de Limburgse Damschool.

Darja Koullen

9 jaar

Op welke leeftijd heb je leren dammen?

Toen ik zeven jaar oud was. Dat was op het Brunssumdamtoernooi van twee jaar geleden. Wij waren daar gaan kijken en toen vroeg Theo Schippers of ik een partijtje met hem wilde spelen. Na afloop vroeg Theo of ik ook kwam dammen op de Damschool.

Van wie heb je leren dammen?

Van Theo Schippers heb ik leren dammen op de Damschool. Theo geeft op de Damschool allerlei opdrachten en zetjes. Van papa (dammer Brion Koullen) leer ik dammen uit de Van der Wal map.

Met wie dam je graag?

Met papa en met Nando. Nando is mijn buurjongen.

Heb je al prijzen gewonnen?

Ja, ik heb al twee medailles gewonnen, een tweede plek en een derde plek. Bij het Limburgs Kampioenschap welpen in Munstergeleen heb ik de tweede plek behaald. Op het Juul Meesterstoernooi werd ik derde bij de welpen. Bij het schooldammen ben ik als eerste geëindigd.

Zit je ook op een damclub, schooldammen of damschool?

Ik zit op de Damschool en op het schooldammen. Op de Damschool vindt ik het heel leuk. Daar doen we vaak partijtjes en krijgen we blaadjes met opgaven en damzetjes die je oplost. Doorgeefdammen vind ik daar het leukste om te doen.

Kun je me een leuk damzetje of damfragmentje laten zien?

Het groenzetje.

Dat gaat zo:

1. 32-28 18-23
2. 37-32? 23-29!
3. 34x23 17-22
4. 28x17 19x26.

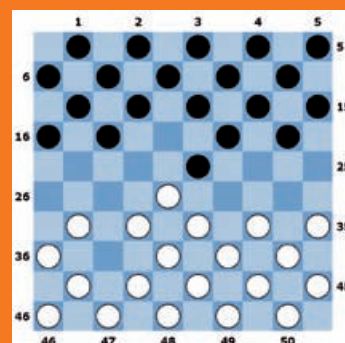

diagram 1

Limburg

Limburgse Damschool

De Limburgse Damschool is ongeveer vier jaar geleden opgericht, met als belangrijkste doelstelling het bevorderen van het jeugddammen in de provincie. Het trainen van zowel beginnende als talentvolle jeugdspelers staat daarbij centraal. Ook probeert de school een brug te vormen tussen de Limburgse verenigingen

onderling en een opstapje te zijn naar de landelijke trainingen en wedstrijden. Elk jaar verzorgt de damschool een aantal damlessen. Daarnaast organiseert de Damschool in het najaar het Juul Meesterstoernooi en in het voorjaar een meisjestoernooi. Twee meisjes, die op de Damschool zitten, vertellen in een interview over hun hobby.

Anne Schippers

15 jaar

Op welke leeftijd heb je leren dammen?

Van jongs af aan, want mijn vader is dammer. Zo snel als het kon, zette hij mij achter het dambord.

Van wie heb je leren dammen?

Nou ja, van Theo dus, mijn vader. En van Erwin Heunen van damclub de Vaste Zet en van Paul Nitsch op de Damschool.

Met wie dam je graag?

Ik speel graag op de damclub Eureka en op de Damschool. In beide gevallen speel ik vaak tegen dezelfde jeugdspelers.

Heb je al prijzen gewonnen?

In 2005 was ik kampioen weggevertje bij De Vaste Zet. Toen heb ik alle spelers daar verslagen. Ik was toen acht jaar. Bij de aspiranten in Limburg ben ik derde geworden en eerste bij de aspiranten meisjes, maar ik was toen het enige meisje dat meedeed.

Zit je ook op een damclub, schooldammen of damschool?

Ik zit op de Damschool en bij de damclub Eureka in Hoensbroek. Mijn vader begon op mijn basisschool met het geven van schooldammen toen ik van school af was. Ik heb een keer meegeholpen met het begeleiden van een welpenteam bij de Limburgse Kampioenschappen schooldammen. In de afgelopen meivakantie heb ik van maandag tot zaterdag in Huissen gespeeld. Daar deed ik mee aan de finale van het NK Aspiranten voor meisjes. Er werden acht rondes gespeeld. Ik heb nul punten gehaald, maar stond wel drie keer gewonnen. Eén keer stond ik een schijf voor. De tweede keer kon ik een damzet uithalen, die ik wel gezien had, maar te laat en toen had ik al een andere schijf gezet... De derde keer kon ik een plakker uithalen in het eindspel, en dan had ik twee schijven voor gestaan. In de toekomst zou ik graag damtrainster willen worden, maar daarvoor moet ik allereerst nog een opleiding volgen.

Kun je me een leuk damzetje of damfragmentje laten zien?

1. 37-31! 26x46
2. 36-31 46x28
3. 33x22 24x33
4. 39x19 13x24
5. 22x2

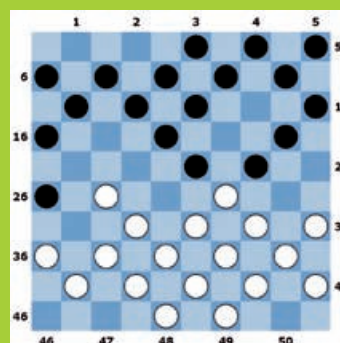

diagram 2

Het tweede persoonlijke wereldkampioenschap eindspelcompositie – 2

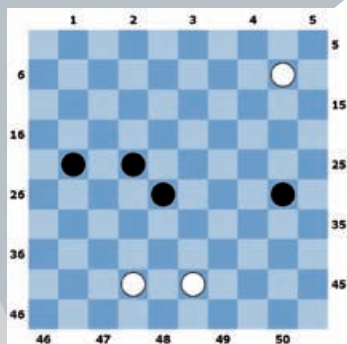
In plaats van mijn verslag van PWCE-II te vervolgen met een presentatie van de fraaie eindspelen waarmee Alexander Moiseyev en Miljenko Lepšić beslag wisten te leggen op respectievelijk de tweede en derde plaats in categorie A, ben ik zo vrij om hier eerst de nummers vier, vijf en zes voor het voetlicht te brengen. Drie stuk voor stuk attractieve

schijvencreaties van een niet eens veel minder hoog niveau, die het één en ander met elkaar gemeen hebben: slechts drie witte schijven, waarvan de voorste al meteen damhaalt, en zwarte doorbraakacties over beide vleugels. Al zijn er ook de verschillen die aan elk van dit drietal haar geheel eigen karakter verlenen.

Bij **Michael Tsvetov** staan liefst twee witte verdedigers paraat, maar zijn de vier zwarte schijven al zo ver opgerukt dat wit nog hard voor de winst zal moeten knokken:

Diagram 1
M.Tsvetov, Israël
Categorie A, 4e plaats

1.10-4! 21-27

Na 1...21-26 kan wit het nog verkeerd doen met 2.4x27? 2...30-35! =. Wel goed voor winst is 2.4x36! en nu:

- 1) 2...30-35 3.36-41! 3.28-33 4.41-28 +.
- 2) 2...30-34 3.36-18 28-32
- 4.18x40/45 32-37 5.42x31 26x37 6.40-23 37-42 7.43-38 +.

2.4-10!

Wit gaat alvast schijf 28 oppeuzelen.

2...28-33 3.10-15 27-31 4.15x38 Ziehier de sleutelpositie van dit eindspel die bij mijn weten gloednieuw is.

4...30-34

Op andere zetten kan volgen:

- 1) 4...22-28 5.43-39 31-36 6.42-37 30-35 7.39-34 met drievoudige winst op tempo.
- 2) 4...31-36 5.38-32! 30-35 6.32-23 36-41 7.23x46 35-40 8.43-39 40-45 9.42-38 en hierna nog:
  - 2.1) 9...22-28 10.46x23 45-50 11.38-33 50-45 12.23-1 met winst.
  - 2.2) 9...22-27 10.46-41! 27-31 (anders 10...45-50 11.41-47 +) 11.41-46 45-50 12.38-32 50x41 13.46x26 +.
 Een lange en loepzuivere winstvariant.
- 3) 4...30-35 5.43-39(!) 35-40 6.39-34 +.

5.38-16! 34-40

Na 5...31-36 beslist 6.43-39 34x43 7.16x49 36-41 8.42-37 +.

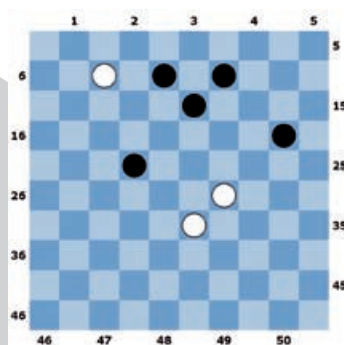
6.16-11 22-27

Het zal de auteur wellicht gespeten hebben dat na 6...31-37 behalve 7.11x35 37x39 8.35-49 ook nog wint 7.11x46 40-45 8.42-37/43-39 +. **7.42-37! 31x42 8.43-38 42x33 9.11x35 27-32 10.35-24 32-37 11.24-47 +.**

Een heldere winstvoering, gebaseerd op een zevental thematische winstvarianten, waarvan er twee volkomen perfect zijn. De gulheid van een der juryleden stuwde het eindcijfer mede op naar 65,75 punt (Bieliauskas – 58; Katjoecha – 65; Zoebov – 75). Een mooi succes voor de Israël! Bij **Jaap Bus** staan zwarts vijf en wits drie schijven gezellig dicht op elkaar. Schijf 22 is weliswaar nog ver van dam, maar dreigt snel op links door te breken. Ook schijf 20 lonkt nog naar de damlijn:

Diagram 2

J.C.R. Bus, Bremerhaven
Categorie A, 5e plaats

1.7-2 9-14

Meteen na de sleutelzet komt zwart al voor een lastige keus te staan. Want alle vier zetten die u en ik hier in overweging zouden nemen, blijken ook serieus in aanmerking te komen! Men zie:

- 1) 1...22-27 2.29-23 8-12 3.2x15 27-32 4.15-4! 9-14 5.4-31 12-18 6.31x20! 32-37 7.33-28 37-41 8.20-47 41-46 9.47-42 en vervolgens afname van de zwarte dam.
  - 2) 1...20-25 2.29-23! 25-30 3.23-19 13x24 4.2x4 30-34 5.4x27! 34-40 6.27-22 40-45 7.33-29 24x33 8.22x50 +.
- Een vlijmscherpe variant!
- 3) 1...20-24 2.29x20 22-27 3.2-16! 27-31 4.16-32 31-36 5.20-15! 13-19

6.32x26 36-41 7.26-37 41x32 8.33-28 32x23 9.15-10 23-28 10.10-5/4 28-33 11.5-32 33-39 12.32-49 +.

Wel doet de veldkeus bij wits tiende zet enige afbreuk aan de waarde van deze derde variant.

2.29-23 20-24

Indien 2...22-27, dan 3.23-18! 13x22 4.2x10! 20-24 5.10-4 24-30 6.33-29 30-35 (anders 6...22-28 7.4x31/36 30-35 8.29-23 28x19 9.31-18 +) 7.29-23 35-40 8.23-18 22x13 9.4x45 27-32 10.45-29 32-37 11.29-47 met nipte winst.

3.33-29!

Niet goed is 3.2-11? 8-12! (na 3...22-27? 4.33-29! 24x33 5.11x39! verliest zwart alsnog volgens de hoofdvariant) 4.11x28 24-30 5.33-29 12-18 (ook 5...30-35 enz. => 6.23x12 30-35 7.28x10 13-18 8.12x23 35-40 met niet meer dan remise.

3...24x33 4.2-11 22-27 5.11x39! 27-32

Of 5...8-12 6.39-25 14-19 7.23x14 27-31 8.25-20 en wit wint geruisloos. **6.23-18! 13x22 7.39x20 32-37 8.20-47 +.**

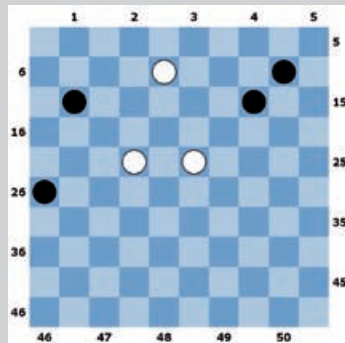
Een prima schijveneindspel waarin met name de vrij originele hoofdvariant de aandacht trekt. Ook doet het naar mijn smaak zeker niet onder voor Tsvetovs eindspel.

Toch scoorde het net wat lager: 63,75 (B – 70; K – 55; Z – 65).

Net als Tsvetov laat ook ik drie witte schijven de strijd aanbinden met vier zwarte. Wel raakt zwart er al meteen eentje kwijt, maar moet wit daarna toch nog alles uit de kast halen:

Diagram 3

J. Bastiaannet, Amsterdam
Categorie A, 6e plaats

1.8-3 26-31

Hier komt ook nog in aanmerking 1...10-15, een zet waarmee zwart het zelfs nog langer uithoudt dan in de hoofdvariant: 2.3x25 26-31 3.25-48 31-36 4.48-37 15-20 en nu: 1) 5.23-19? 20-25 6.19-14 25-30 7.14-9 30-34 8.9-4 11-16/17 enz. (maar vooral niet 8...34-40? 9.37-31 36x18 10.4x6 40-45 11.6-50 +) met niet meer dan remise.

2) 5.22-18! (alleen zo) 20-24 6.18-13 (op naar veld 2) 24-30 7.13-8 30-34 8.8-2 34-39 (anders 8...34-40 9.2x16 40-45 10.16-11 45-50 11.11-6 +) 9.2x16 36-41 10.37x46 39-44 11.46-28 +.

2.3x20 31-36! Dit is verrassend genoeg zwarts beste verweer, op andere zetten kan volgen:

- 1) 2...10-14 3.20x3! 31-37 (of 3...31-36 4.22-17! 11x22 5.23-18 22x13 6.3-14 +) 4.22-17! 11x22 5.3-9 met fraaie winst.
- 2) 2...10-15 3.20-42 31-36 4.42-37 met overgang naar de lange winstvarianten, aangegeven bij de 1e zet.
- 3) 2...31-37 3.22-17! 11x22 en hierna meteen 4.20-9 of eerst 4.20-15 10-14 en dan pas de slotaanval, nu met 5.15-4 +.

3.20-33! Het mooiste moment van dit eindspel. Meteen doorlopen verliest op slag: 3...36-41 4.33-47! 41-46 (of 4...11-17 5.47x36 +) 5.47-36 46x14 6.22-17 +. En na 3...10-14/15 komt de eenvoudige technische winst

4.33-28 14-20 5.23-19 20-25 6.19-14 25-30 7.14-10 30-34 8.10-5 +. Alleen een offer biedt zwart dus nog kans op redding: **3...11-17 4.22x11 36-41 5.11-7! 41-47**

Of 5...10-15 6.7-2 41-47 7.23-19 +. **6.7-1 47x7 7.1x5 +.**

Met behulp van enige mooie fineses baant wit zich een best wel verrassende weg naar de winst. Het eindcijfer van de jury: 58,25 (B – 52; K – 65; Z – 58) stemt mij zonder meer tot tevredenheid.

(wordt vervolgd)

Over de toekomst van het damspel

TEKST: BERT DOLLEKAMP FOTO: HARRY DE GROOT

In het vorige nummer heb ik het damspel aan u gepresenteerd als ultieme vorm van slim bewegen, waarbij de verrassende overeenkomsten met de voetbalsport werden geëtaleerd. Het blijkt dat algemene principes van bewegen en sport ook op het damspel gewoon van toepassing zijn. Het artikel dient als startpunt voor een serie over de samenhang tussen het denkspel en de sport dammen op de spannende route van beginner tot expert, waarbij ik een aantal dilemma's en mogelijke keuzes van de georganiseerde damsport aan u voorleg. Maar eerst iets over de historische context, afgesloten met enkele stellingen, die we in de komende nummers nader zullen uitwerken.

De relatie tussen dammen en cognitieve ontwikkeling heeft sinds de jaren '80 mijn belangstelling. Destijds bedachten Hielke Hylkema en ondergetekende de contouren van een methode, die tot op de dag van vandaag binnen de KNDB gebruikt wordt. In het verlengde daarvan deed ik in mijn studie onderwijskunde enig onderzoek naar mogelijke positieve leereffecten van onderwijs in denksporten. Een spannende ontdekking was dat een analyse van het damspel uit onderwijskundig perspectief leidde tot een geheel andere benadering dan in die jaren gebruikelijk was. Het accent verschoof als vanzelf van een kennisgerichte naar een meer op zelfregulatie en denktechniek gebaseerde benadering. Zo ontstond een oriënteringsbasis van richtinggevende 'denkregels' die naar onze overtuiging niet alleen voor het onderwijs maar ook als uitgangspunt voor training en talentontwikkeling binnen de georganiseerde damsport geschikt was.

De eerste uitwerking voor een breder publiek was de AVRO damcursus, die we in 1983 organiseerden rondom de WK match tussen Jannes van der Wal en Harm Wiersma. Hoogtepunt was de laatste door Rob Clerc gepresenteerde les, waarin Jannes en Harm hardop denkend inzicht gaven in de spannende dertiende matchpartij. De weergave van dat fragment kunt u vinden op YouTube, als u de trefwoorden WK dammen 1983 intikt.

Na verschillende publicaties en projecten werd de didactiek van het dammen op een lager pitje gezet, indachtig mijn overtuiging, dat het damspel als broodwinning ten sterkste moet worden afgeraden. In mijn werk als onderwijskundige heb ik echter veel profijt gehad van de opgedane inzichten. Dat je nooit bent uitgeleerd, ontvond ik de afgelopen jaren bij het Centrum voor Bewegingswetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen. Vanuit de invalshoeken veroudering, revalidatie en sport doet men ondermeer onderzoek naar de wisselwerking tussen beweging en cognitie. Aangetoond is dat naast fysieke conditie ook de cognitieve en mentale ontwikkeling en fitheid tot op hoge leeftijd zeer gebaat is bij beweging en sport. Waarbij elke sport in toenemende mate als denksport wordt beschouwd. Daarmee was de exclusiviteit van het dammen als denkspel achterhaald, maar opende zich tegelijkertijd een in mijn ogen veel interessanter perspectief. In 2010 vierden we ons 25 jarig jubileum rond het inspirerende thema Smart Movements. Ook voor het damspel was een bescheiden plekje ingeruimd, waarbij het goed mogelijk bleek om

Een schitterende zet, uitgevoerd door Eldridge Rojer van de FC Emmen. Foto: Harry de Groot.

dammen als denkspel én als sport overtuigend over het voetlicht te brengen. Het afgelopen jaar heeft ook de damwereld hier iets van mee gekregen. Onder andere in een clinic over voetbal als denksport en Abe als dammer, die ik samen met professor Chris Visscher verzorgde voor de selectie van de FC Emmen en de deelnemers aan het NK 2010. Op de foto heeft een van de voetballers zojuist een schitterende zet ontdekt. Mooier kan dammen niet zijn.

Interessant was ook de workshop over slim bewegen in de (dam)sport, die ik tijdens het afgelopen WK op uitnodiging van (opnieuw) Rob Clerc voor een tiental collega-bondscaches mocht verzorgen. Overtuigend kon worden aangetoond dat het denkspel en de sport dammen onverbrekkelijk met elkaar verbonden zijn. Waarbij voornoemd filmpje met de experts Jannes en Harm er bij deze relatieve beginners inging als koek.

Tenslotte ter overweging in willekeurige volgorde een aantal stellingen, die ik in de komende periode nader zal trachten te onderbouwen. Maar wellicht komt u zelf al een heel eind!

1. Het damspel is in potentie een grote sport.
2. De damsport heeft over het algemeen een lage organisatiegraad en een naar binnen gericht en weinig aansprekend 'onzichtbaar' imago, hetgeen gepaard gaat met een gestaag dalend en vergrijzend ledenbestand. Daar valt op zich prima mee te leven.
3. Voor een opwaartse spiraal is zichtbaarheid noodzakelijk, zich uitend in samenwerking en integratie met maatschappelijke sectoren als sport, onderwijs, cultuur, zorg, bedrijfsleven en media. Het samengaan van clubs met andere sporten in een omnivereniging is in dat proces

een nuttige stap.

4. Een goed startpunt om (beter) te leren dammen is een eenvoudige maar inhoudelijk correcte en complete oriënteringsbasis van algemene en sportspecifieke heuristische denkregels die beginnende dammers stimuleert om gericht naar oplossingen (zetten) te zoeken.

5. Bij de ontwikkeling van beginner naar expert hebben begeleiders de mooie taak de (jonge) sporter te helpen het beste in zichzelf naar boven te halen. Gegeven zijn diens aanleg, fysieke eigenschappen en persoonlijkheid, bepalend voor het uiteindelijk rendement is diens vermogen tot zelfregulerend leren. Daaruit volgt de meest kansrijke benadering voor de coach: altijd meedenken, soms prikkelen en meestal je mond houden.

6. Recreatiesport en topsport liggen in elkaars verlengde en zijn van elkaar afhankelijk. Voor de profilering, de ontwikkeling en het aanzien van de sport is het echter aantoonbaar contraproductief om beide categorieën in officiële wedstrijden op een hoop te vegen, zoals is gebeurd in de halve finales NK en het EK 2010.

7. In het damspel als wedstrijdsport zijn, net als in elke andere sport, speltechnisch niveau en speelstijl onverbrekkelijk verbonden met aspecten als inzet, tactisch vermogen, fysieke fitheid, handelingssnelheid, zelfvertrouwen en mentaliteit. De regelgeving van wedstrijden en toernooien dient recht te doen aan deze samenhang.

8. Als we het damspel bij het grote publiek willen brengen moeten we de hersenpan ontsluiten.

In het land der blinden...

PIET VERWEY

Het was voor mij een bijzondere ervaring toen ik in 1954 voor het eerst het clublokaal van damvereniging CDA in Amsterdam binnenstapte. Er werd aan een flink aantal borden gedamd, maar mijn aandacht werd vooral getrokken door drie blinde spelers die op speciale borden aan het dammen waren. Zij betastten de schijven: de witte waren glad en de zwarte geribbeld en zo namen ze de stand in zich op. Met een van hen, Piet Verwey, heb ik veel partijen gespeeld. Hij werd later vele keren kampioen van Nederland voor visueel gehandicapten. Nadat hij in een zetje was gelopen, zei hij: "dat heb ik niet gezien". Die opmerking vond ik vermakelijk, maar in zijn bijzijn durfde ik er niet om te lachen. Onlangs is Verwey op 87-jarige leeftijd overleden.

BLINDDAMMEN

Er zijn spelers die noodgedwongen blind moeten spelen, anderen laten vrijwillig het dambord in de kast staan. Ik was bijzonder onder de indruk van de blindsimultaans die Ton Sijbrands tegen een groot aantal sterke dammers speelde. Twee keer was ik bij de organisatie van die bijzondere gebeurtenissen betrokken. Het is imponerend als je zelf niet in staat bent om meer dan vijf zetten zonder bord te spelen...

BLINDE PROBLEMISTEN

Er zijn problemisten geweest die blind of bijna blind waren. De sterkste van hen was A.M. Olsen, die niet alleen de meestertitel in het partijspel

minder bekend, maar in een nummer van Het Damspel van 1920 las ik dat ook hij blind was. Ik wil speciale aandacht voor deze componist vragen, want in een tijd dat er uitermate slordige problemen werden gemaakt, veraste hij regelmatig met mooie en technisch correcte werkstukken. Vermaas was een problemist die vooral actief was in de zeventiger en tachtiger jaren van de vorige eeuw. Zijn werk was meestal niet van hoog niveau, maar van zijn zoon vernam ik, dat hij op latere leeftijd bijna blind was.

BLIND COMPOSEREN

In de jaren na 1950 werd er enkele malen op de reünie van de Kring voor Damproblematiek gevraagd om zonder dambord problemen te maken op een opgegeven thema. De meeste problemisten konden met dit onderdeel niet goed uit de voeten en na een paar jaar hield men ermee op. De prestaties waren niet om over naar huis te schrijven. In 1950 werd Huub Roos winnaar met het probleem van diagram 4.

RECENT WERK

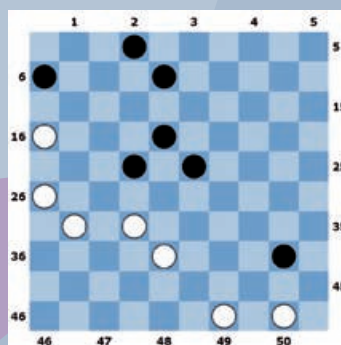
Het gebeurt herhaaldelijk dat ik in bed ideeën krijg voor een compositie. Vroeger stond ik dan op en verprutste een groot deel van mijn nachtrust, tegenwoordig ga ik ervan uit dat ik het me de volgende dag nog zal herinneren, als het een goed idee was. Soms lukt het me echter om een heel probleem zonder dambord te componeren. Een goede controle is nodig, want bijoplossingen en zettenverwisselingen worden meestal niet aan het 'geestesoog' geopenbaard. Zo had ik bij diagram 6 een stand voor ogen met 46 en 28 op 41 en 32. Dan gaat wit echter winnen door 36, 33. Toen ik aan Arne van Mourik vroeg of hij weleens een probleem blind had gecomponeerd, stuurde hij me de stand van diagram 5.

7 T/M 10

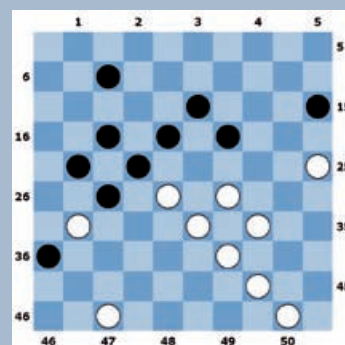
De problemen van de diagrammen 7 t/m 10 zijn bij het volle licht tot stand gekomen. Pieter Kuijper bewerkt een pikant slot. Bij Jaap Bus moet u traditiegetrouw zoeken naar de scherpe variant(en) in het eindspel. Ik weet het: dat kost vaak veel moeite. Tjipke Smedinga, de winnaar van de jubileumprobleemwedstrijd van de KNDB, toont een nieuwe zetting van een oud thema. Jaap de Wit bewerkt zijn favoriete motief

Oplossingen kunt u insturen totdat het nieuwe nummer van dit orgaan verschijnt. Traditiegetrouw worden er twee prijzen van 25 euro (of een abonnement op De Problemist of Hoofddijl) uitgelooft aan de beste ladderaars.

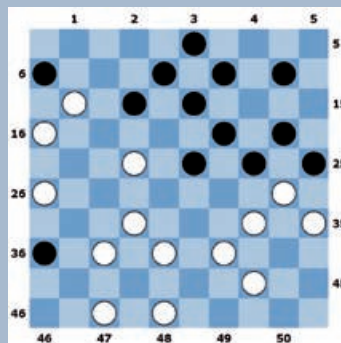
1. A.M. Olsen

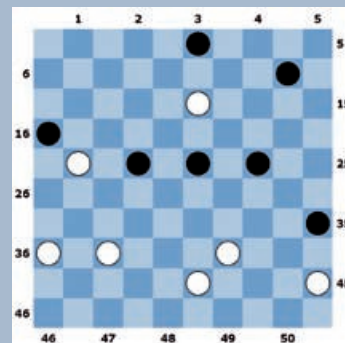
2. Joh. de Bree

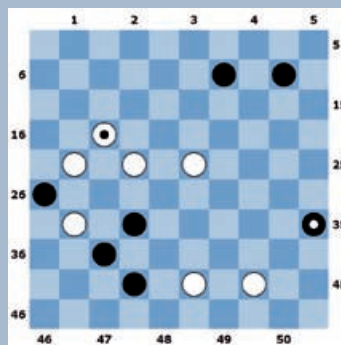
3. J. Vermaas

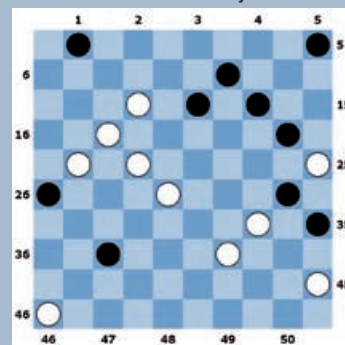
4. H.M. Roos

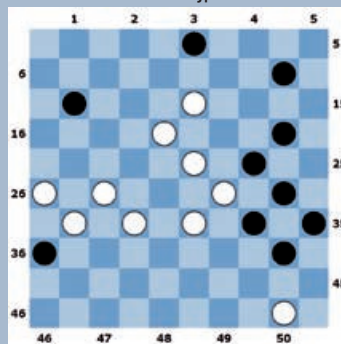
5. A. van Mourik

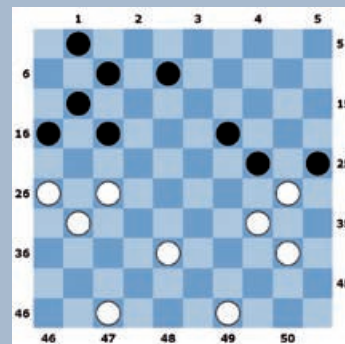
6. L. de Rooij

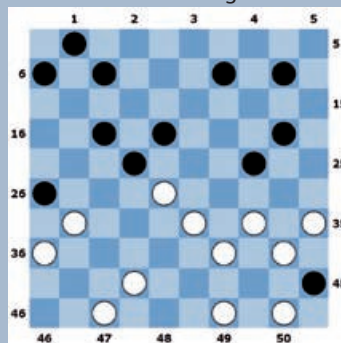
7. P. Kuijper

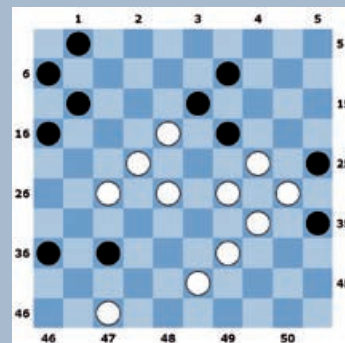
8. J. Bus

9. T. Smedinga

10. J. de Wit

Oplossingen serie december 2010 - Vreugde, verdriet, verzoek.

1. (De Zwart) 25, 361, 28, 393, 37, 7, 40, 39, 21, 8, 17, 6. Dit mooie probleem blijkt al op naam te staan van het trio Scheijen/Pennings en v.d.Elzen. Het is gepubliceerd in deeltje 26 van Scheijens verzamelde damproblemen. Ontstaansdatum 5-4-1977. Opm. Reiffers

2. (De Zwart) 22 (178A) 361, 33, 327, 10, 4, 15, 25, 1. A: (198) 10,2 (bijv. 50) 2x30 (24) 39, 20. Dit probleem leverde veel moeilijkheden op voor de oplossers. Zelfs sommige ervaren spelers kwamen er niet uit. Een oplossing schreef kernachtig: "Aart is een kei".

3. (R. de Jong) 42, 33, 18, 24, 40, 4, 31, 2 Guerra. Met dit probleem nam de sympathieke auteur afscheid van het damspel.

4. (Van Eijk) 428, 382, 21, 32. Nieuw? (29) 39 (33,33) 28, 27. 27. De oplossers schreven: "Als altijd grappig werk van de helaas overleden problemist" en "Ik mag dit wel. Niet moeilijk doen, gewoon met bescheiden middelen, een net probleem".

5. (M. Douwes) 18, 349, 43, 29, 17 (8) 44 (19) 39 (24) 34 (40) 30 Over de waarde van dit probleem hoeven we geen mening te vormen, want de compositie is b.o. door 18, 30, 39, 29, 2, 21, 17, 26 of 30, 39, 29, 2, 2-18, 17, 7, 26 Opm. Uijterlinde, P.v.d.Berg, Pruijs, Plat en Vermin.

6. (Weyeneth) 139, 19, 150, 39, 41, 5, 2 Guerra. De oplossing is goed verborgen en de doorbraak van schijf 15 naar 5 is niet helemaal gratis.

7. (Timmer) 32, 27, 28 (32) 40, 38, 10 (14, 23,17) 20 (21) 14 (26) 9 (31) 3 (36 of 37) 26 (41) 37, 43. Het is Arjens eerste prioriteit om een probleem te maken met een mooie aanvangsstand. Voor partijspelers is dat extra interessant. Soms mis ik echter een extraatje.

8. (Konings + De Rooij) 261, 7, 1, 39, 34, 33, 14. De Turkse slag van 1 naar 33 vormt het hoogtepunt.

9. (De Ruiter) 33, 34, 29, 24, 12, 7, 11, 32. Motief Riemens 1996 (7) 27, 37 (12) 32 (18) 28 (9) 10 (14, 23) 30, 8. Een opmerking van een oplosser wil ik u niet onthouden: "Ik ga bidden voor zo'n geest op 88-jarige leeftijd".

10. (Wuijtenburg) 33, 18, 42, 31, 3, 10, 7, 43. Dit zou het schitterende hoogtepunt van deze serie zijn geweest, ware het niet dat enkele oplossers met de volgende b.o. kwamen: 23, 11, 44, 449, 32, 33 (Terpstra, Plat en Vermin) of 33, 18, 10, 4, 14 (Vermin). Wat een drama!

LADDERSTAND

Na de novemserie stonden Bulstra (99) en Molendijk (95) bovenaan de ladder. Zij ontvangen een prijs en begonnen weer met 0 punten. R.Winkel en Plat 99, v.d. Meij 97, Haan en P.v.d.Berg 95, A.v.Mourik 91, Uijterlinde 87, Lammers 80, D.v.d.Stelt 74, Kroeze 73, Koese en Smedinga 72, Koene 69, Stam 66, Aliar 62, Terpstra 57, Scheltus 49, Harkema 48, Ramakers 43, Vermin 42, Van Os 40, Uilhoorn en Reiffers 30, Hofman 29, Pruijs 21, Schermer en Pronk 20, Stoker 10, Molendijk 6, Bulstra 5. Ons bereikte het bericht dat onze Poolse oplosser Zygmunt Pawlicki in de kracht van zijn leven is overleden. Dramatisch!

Willen de heren Winkel en Plat en ook de winnaars van de vorige serie Bulstra en Molendijk mij hun rekeningnummer doorsturen voor het innen van hun prijzen? Zij kunnen (als ze nog geen abonnee zijn) ook kiezen voor een jaarabonnement op De Problemist of Hoofdlijn.

TOERNOOIEN, TRAININGEN EN WEDSTRIJDEN

Organisatoren kunnen hun informatie doorgeven aan het bondsbureau, **026-4952309**. Actuele kalender op internet: **www.kndb.nl**

HEERHUGOWAARD

* Zaterdag 16 juli van 14:00 tot 17:00 simultaan door Richard Mooser in winkelcentrum Middenwaard. Tegelijkertijd blindsimultaan door Erno Prosman.

* Zondag 17 juli vanaf 19:00 blitz toernooi

* Donderdag 21 juli vanaf 20:00 quatre mains toernooi.

Inschrijven: www.heerhugowaardopen.nl
Contactpersoon: G. Verhagen (072) 572 11 93, guido_verhagen@hotmail.com

Juli 2011

1/2 Hoogeveen. Darnacht. H. van Gijsel (0528) 26 70 76.

2 CTG, CAT en CVT.

3 NST, CJT en CPT.

11-16 NK junioren meisjes.

11-16 NK aspiranten algemeen.

11-15 Bunschoten. 12e Barnsteentoernooi. P.F. Koops (0332) 98 75 41.

16-23 Heerhugowaard. Open. G. Verhagen (072) 572 11 93.

16-21 Zuromin (Pol). Open internationaal toernooi. leszekpetlicki@wp.nl

24-30 Nijmegen. 27e Nijmegen Open. E. Sanders (0652) 07 06 49.

30 Kortenhoef. Dammen op de Dijk. A. Vreeswijk (0654) 99 32 43.

Augustus 2011

5-13 Brunssum. Brunssum Open 2011. J. Hannen (0475) 46 50 83.

15-20 Hoogeveen. Hoogeveen Open 2011. H. van Gijssel (0528) 26 70 76.

20 7e Gouds Belegdamtoernooi H. de Knikker (0182) 39 32 75

27 Westerhaar. Wereldrecordpoging kloksimultaan Marino Barkel. I. Ste-geman (0655) 71 79 84.

27 IJsselstein. Rapidtoernooi DC Zenderstad 50 jaar jong. B. Habets (0611) 0284 494.

September 2011

2/3 Groningen. Mello Koolmantoernooi. M. de Jong (0624) 98 71 41.

2-4 7e Saarbrücken Open. I. Elvov (+49-681) 416 39 19.

3 Eindhoven. 55e Bevrijdings Damtoernooi. H. Greveraars (0613) 70 05 05.

10 Jubileumtoernooi KND 100 jaar (viertallen).

JUBILEUM-ACTIVITEIT

17 Nationale Competitie ronde 1.

24 9e Reeuwijkse jeugddamtoernooi H. de Knikker (0182) 39 32 75

24 Rijnsburg. 12e Johan Kromhouttoernooi. M. Meijer-Kromhout (071) 402 36 77.

24 Harlingen. Rederij Doeksen Rapidtoernooi (op de boot Harlingen-Terschelling). W. Leijenaar (0653) 61 59 24.

Oktober 2011

1 Nationale Competitie ronde 2.

8 NK rapid.

15 Nationale Competitie ronde 3.

17-22 Tavira (Portugal). Tavira Open 2011. T. Dijkstra +3519 6516 6314.

19-22 Amersfoort. 31e Open Kampioenschap van Amersfoort. M. Everloo (033) 480 84 59.

29 Nationale Competitie ronde 4.

November 2011

5 Bondsraadvergadering.

12 Nationale Competitie ronde 5.

19 Nederland – Suriname. L. Aliar 026- 3817997 of 06-44774183.

JUBILEUM-ACTIVITEIT

17-23 NK vrouwen.

26 Nationale Competitie ronde 6.

December 2011

3 Clubcompetitie jeugdviertallen, alle categorieën.

10 Nationale Competitie ronde 7.

29 Oosterend. Eindejaarstoernooi Texel. V. Voskuil (0222) 31 32 96.

29 Wamel. 34e Open Sneldamkampioenschap. A. Janssen (0487) 50 14 08.

Januari 2012

7 Kwalificatie / HF voor NK algemeen en vrouwen.

14 Nationale Competitie ronde 8.

21 Kwalificatie / HF voor NK algemeen en vrouwen.

28 Nationale Competitie ronde 9.

Februari 2012

4 Kwalificatie / HF voor NK algemeen en vrouwen.

11 Nationale Competitie ronde 10.

18 Kwalificatie / HF voor NK algemeen en vrouwen.

25 Nationale Competitie ronde 11.

Maart 2012

3 HF aspiranten meisjes, dag 1.

3 DamZ1-jeugdtoernooi.

3 Bondsraadvergadering.

10 Nationale Competitie promotie/degradatie.

17 HF aspiranten meisjes, dag 2.

17 HF pupillen meisjes.

17 HF welpen algemeen.

24 CTG, CAT en CVT.

24 Haarlem. Joop Meure Rapidtoernooi. M. Kusters (0628) 64 60 10.

25 NST, CJT en CPT.

April 2012

6-7 HF junioren algemeen.

6-7 HF aspiranten algemeen.

6-7 HF pupillen algemeen.

14 Nationale jeugddamdag.

16-20 Wageningen. Open NK veteranen. H. Kleinrensink (0317) 41 18 73.

21 CTG, CAT en CVT.

22 NST, CJT en CPT.

30-5/5NK junioren algemeen.

30-5/5NK aspiranten algemeen.

30-5/5 * NK pupillen algemeen.

Mei 2012

5 NK welpen meisjes.

12 HF schooldammen BO en VO.

17-19 NK pupillen meisjes.

19 NK welpen algemeen.

19 CTG, CAT en CVT.

20 NST, CJT en CPT.

26 KND 100-beker ronde 1.

Juni 2012

2 NK schooldammen BO en VO.

9 KND 100-beker halve finale.

16 NK sneldammen alle categorieën.

23 KND 100-beker finale.

23 Bondsraadvergadering

30 NK sneldammen jeugdteams.

Juli 2012

9-14 NK junioren meisjes.

9-14 NK aspiranten meisjes.

Nieuwe publicaties

Nederlandse editie van 'A Course in Draughts' door Tjalling Goedemoed, een damboek voor beginners en enigszins gevorderden.

Websites

Nieuw: toernooifunctionaliteit op KND 100 Damserver (in testfase). Sinds het vrijgeven van de KND 100 Damserver op <http://damserver.kndb.nl> op 6 maart werkt Roel Langendam onverdroten aan de uitbouw van de server. Op 14 juni lanceerde hij de toernooimodule. Dit betekent dat er nu ook toernooien op de KND 100 Damserver gespeeld kunnen worden.

Alva: Den vreemden weert int Dambert hier

Deel I

Willem Key, 1550-1600, Portret van Fernando Álvarez de Toledo, derde hertog van Alva (29-10-1507- 11/12-12-1582), olieverf op paneel, 46,5 x 35,5 cm, Prinsenhof, Delft. PDS 50. [site 2]

XIVE COLLOQUIUM BOARD GAMES STUDIES, BRUGGE

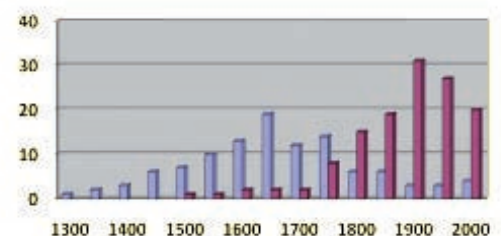
De International Society for Board Game Studies (BGS) houdt sinds 1995 (Leiden) vrijwel jaarlijks een bijeenkomst in een Europees land, maar soms ook in landen als Israël, de VS en Brazilië. Het spellenarchief van de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende had de eer om van 4 tot en met 7 mei de veertiende bijeenkomst voor 88 deelnemers te organiseren. Met 37 presentaties in vier dagen was het een intensief programma voor bordspelhistorici, antropologen, archeologen, spelontwerpers, curatoren van musea, verzamelaars, zelfstandig researchers, journalisten en studenten met afstudeerprojecten. Allemaal doen zij onderzoek naar de geschiedenis en ontwikkeling van spellen. De KHBO bezit een collectie van 20.000 verschillende spellen die in educatieve zin ten dienste staat van workshops en seminars voor studenten en docenten [site 1].

Arie van der Stoep gaf een lezing met de titel 'Word archaeology: a tool for board game historians'. Over hoe woordonderzoek kan bijdragen aan het historische onderzoek van bordspellen. Wim van Mourik presenteerde 'The visible presence of draughts and chess in the public area in Flanders from 1350 -2011', de resultaten van een voorlopig onderzoek naar de zichtbaarheid van het dam- en schaakspel in de publieke ruimte in Vlaanderen van de middeleeuwen tot heden. Een onderzoek in 2010 leverde een onverwacht groot aantal van 103 locaties op van huizen, hotels, herbergen, cafés, paardenafspanningen en brouwerijen met een aan dammen en schaken gerelateerde naam. Het voorlopige resultaat: 41 schaakpanden en vijf schaakbrouwerijen, 48 dampanden en negen dambrouwerijen, met inbegrip van dubbeltellingen omdat sommige panden bekend zijn met een schaaknaam en een damnaam. Met de conclusie dat de schaaknamen floreren vanaf het midden van de veertiende eeuw en na ca. 1800 snel verdwijnen. Panden met een damspelsnaam zijn vanaf de zestiende eeuw gangbaar geweest en komen sterk op tussen 1700 en 1800. Na 1800 domineert de damnaam op panden tot in de huidige tijd met nog zestien aanwezige benamingen als: 'In Het Dambert', 'Het Dambert', 't Dambert', 'Au Damier' of 'Hotel Damier'. Schaakliefhebbers moeten het doen met nog twee zichtbare panden. Zoals we zullen zien, leidt Alva ons als „Den vreemden weert int Dambert” naar een eeuwenlange traditie!

Site:

1. www.speldatabase.be
2. http://www.gemeentemusea-delft.nl/gmd21012005/zoek_collectie.aspx?m=Prinsenhof
3. <http://nl.wikipedia.org/wiki/Dukdalf>
4. http://nl.wikipedia.org/wiki/Slag_bij_Jemmingen
5. http://webmail.intranet.maldegem.be/websitemaldegem/getrmaldegem/1937_12_12.pdf

Opkomst en neergang van 41 schaak- en 48 dampanden 1350-2011, W.A. van Mourik, Colloquium Board Games Studies, Brugge, 05-05-2011

HERTOG VAN ALVA

Houwdegen Alva, met zijn als een dambord geruite familiewapen, is na eeuwen nog steeds een afschrikwekkend begrip voor inwoners van de Lage Landen. We kennen hem ook met de bijnaam 'De IJzeren Hertog' en in het woord 'dukdalf' zien we nog de verbastering terug van duque de Alva. De watergeuzen in de Tachtigjarige Oorlog gooiden onder anderen in Den Briel (het huidige Brielle) hun trossen om de meerpalen en riepen daarbij duc d'Albe, omdat zij ook graag de strop om de nek van de hertog wilden gooien [site: 3]. Waarom hij zo gehaat was? In de zestiende eeuw ontstond er een grote weerstand tegen de katholieke kerk, men wilde godsdienstvrijheid. Het resultaat was een explosie van geweld: de Beeldenstorm van 1566. Koning Philips II, die vanuit Spanje ook over de Nederlanden regeerde, stuurde een leger met de hertog van Alva als aanvoerder. Om de orde te herstellen, maar eigenlijk om de ketterij te bestrijden. Alva deed dat bepaald niet met zachte hand, hij had al een meedogenloze reputatie in zijn carrière opgebouwd. Hij vermoordde dan wel geen dammers en schakers om hun spel, maar was met zijn Raad van Beroerte, de zogenaamde Bloedraad van 170 personen, wel verantwoordelijk voor de dood van meer dan duizend protestanten. Alva liet na de slag bij Jemmingen van de kanonnen die hij had veroverd een groot bronzen beeld van zichzelf maken [site 4]. Het beeld werd op het marktplein in Antwerpen neergezet. Getuigen uit Brussel, Italië en Madrid vonden het de arrogantie ten top, vooral omdat in de figuren, die het beeld vertrapte, het volk van de Nederlanden kon worden gezien [1]. Alva stelde ook nog eens diverse belastingvormen in, zoals de tiende penning, de twintigste penning en de honderdste penning. Hij molk het volk uit! We zien dat op een vermakelijk schilderij.

Familiewapen van Fernando Álvarez de Toledo, geschakeerd in vijf rijen van drie stukken van zilver en lazuur (helder blauw).

Anoniem, 1600-1700

ALVA MELKT DE KOE

Het satirische schilderij beeldt de strijd om de Nederlanden uit: De koe stelt de Nederlanden voor, vastgehouden bij de horens om door Willem de Zwijger naar de vrijheid geleid te worden. Koning Philips II is echter heer en meester, zittend op de koe, gemolken door Alva. De Engelse Koningin Elisabeth voert stro en de Hertog van Alençon trekt namens Frankrijk aan de staart. Een aantal van deze kempfanen zien we terug in een satirisch lied waarin het dambord wordt opgevoerd. Maar eerst kijken we naar het hangende geruite wapen: 'Syn Dambert', als symbool van Alva's aanwezigheid.

Anoniem, 1627, Afbeeldinghe van den ellendighen Staet der Nederlanden onder de wreede tyrannije van den Hertoghe Alba, olieverf op paneel, 114,5 x 144,5 cm, Prinsenhof, Delft. PDS 121 (foutief geschakeerd: 5 x 4 ruiten, WvM) [site 2]

Het schilderij geeft Brussel weer, waar Alva zijn bestuurlijk centrum had. De museale beschrijving geeft o.a. aan: Alva is zittend op een verhoging afgebeeld (onder een geschakeerd wapen met meer ruiten, WvM). Middenvoor zijn de zeventien Nederlandse gewesten, voorgesteld als vrouwen. Zij zijn geketend en Alva houdt de kettingen vast. Rechts staan de Staten-Generaal; ze staan 'verstomd' met de vingers voor de mond en "verstaakt". Dat wil zeggen ze zijn onder Alva monddood gemaakt en kunnen zich niet meer bewegen. Attributen: Alva houdt een lastbrief van Filips II in zijn hand, naast de troon staat een spaarpot voor de tiende en honderdste penning. Op de trede van de troon ligt een kruisbeeld. Op de voorgrond ligt een bijbel omgekeerd, vertrappt door Alva. Rechts liggen twee verscheurde oorkonden, symbool van de afgeschafte privileges. Op de achtergrond van links naar rechts de verhoren en martelingen van de inquisitie; een boog met doorkijk op de Grote Markt van Brussel, met rechts de onthoofding van Egmont en Hoorne. Rechts een doorkijk op het ophangen, onthoofden of verbranden van 'ketteren' door het Spaanse leger.

Voor een betaalbare website met een professionele uitstraling

Enkele voorbeelden:

www.nkdammen2011.nl

www.damclubhoogeveen.nl/toernooien

www.damscholen.nl

www.ekjeugddammen.nl

Eye-T webdesign mocht al voor verschillende toernooien een site ontwikkelen waardoor damliefhebbers thuis de toernooiontwikkelingen op de voet konden volgen.

Met het Eye-T CMS is het onderhoud van uw site net zo gemakkelijk als het verzenden van een e-mailtje. Teksten knippen en plakken, foto selecteren en uploaden, het werkt allemaal **kinderlijk eenvoudig**.

Speciaal voor verenigingen die zelf geen internetkennis in huis hebben!!

Vanaf een willekeurige computer maakt u verbinding met de onderhoudspagina's van uw site. Enige wat u hiervoor nodig hebt is een computer en internet, en de logingegevens om uw site te onderhouden en u kunt te allen tijde, waar ook ter wereld uw site onderhouden.

En voor de prijs hoeft u het niet te laten, want voor de verenigingen die slechts over beperkt budget beschikken heeft Eye-T een leaseconstructie bedacht. Wij vinden het namelijk belangrijk dat een ieder die in dammen geïnteresseerd is, de dichtsbijzijnde club gemakkelijk kan vinden.

Een basis site bestaat uit informatieve pagina's, nieuws, agenda, fotoalbum en de speciaal op damverenigingen afgestemde competitie module en analyse module. Maar daarnaast is het natuurlijk ook mogelijk om een site geheel op uw eigen wensen afgestemd af te nemen. Bent u nieuwsgierig naar de leaseconstructie of wilt u weten wat Eye-T Webdesign voor u, uw vereniging of uw bedrijf kan betekenen? Neem dan vrijblijvend contact met ons op via info@eye-t.nl of bel naar 0578-696469.

Wij zijn hoofdsponsor van damclub Eye-T webdesign / OG Wapenveld

webdesign

Ook uw partner voor domeinnaamregistratie en webhosting